

II

DOKUMENTA ITALIJANSKIH OKUPATORA
I DOMAĆIH IZDAJNIKA

БР. 136

**НАРЕЂЕЊЕ ШТАБА ЛИМСКОГ КОРПУСА — ГОРСКИ ШТАБ
ОД 16 ЈАНУАРА 1943 ГОД. КОМАНДАНТУ ДРУГЕ БЕРАНСКЕ
БРИГАДЕ ДА СРЕСКИ ЧЕТНИЧКИ КОМАНДАНТ ЛИШИ СЛО-
БОДЕ БУДИМСКЕ ПАРТИЗАНЕ И СПРОВЕДЕ У СРЕСКИ
ЧЕТНИЧКИ ЗАТВОР У КОЛАШИН**

ШТАБ

149¹

Пов. Бр. 33

16 јануара 1943 године

П о л о ж а ј

Будимски партизани као врло опасни да се лише слободе и спроведу за Колашин и задрже у среском четничком затвору.

КОМАНДАНТУ 452 КАП. Г. ЦИМБАЉЕВИЋУ²

Имам тачних и сигурних података да Будимски комунисти, који су од раније пријављени и налазе се код својих кућа, не мирују већ су у свом раду врло агилни. На једном скупу њихових сродника и племеника и њих самих, отворено су се изјаснили да су они комунисти и да противу своје партије не могу да раде ма у ком смислу то било, те да их не дирају и да од њих не захтевају да се одрекну својих идеја и да ступе у четничку организацију.

Нарочито је примећено сакупљање публике код комунисте БАБОВИЋА ДРАГИШЕ, јер се он сматра као врло изграђени комуниста и пропагатор комунистичке идеологије и као духовни вођ Будимских комуниста и партизана, па иако као борац са пушком у руци незапажен.

Ђерке учитеља Поповића Радивоја ЗЛАТАНА и СТОЈАНКА врло су опасне и затроване комунизмом. Оне су неуморни курири своје партије. И сви остали су опасни за средину у којој живе, те сам нашао за сходно да се сви они лише слободе и они који су опаснији да се спроведу за Колашин са овим актом, а да се они мање опаснији и пошто нема места у Колашинском четничком затвору, задрже у среском затвору у Доцу.

Ради тога срески четнички командант одмах по пријему овога наређења упутиће једновремено сигурне људе и лишиће

¹ Лимски корпус — Горски штаб 149, формиран у другој половини 1942 године.

² Вуксан Цимбаљевић

слободе следећа лица — комунисте из Будимлжа и то: 1) Драгишу Р. Бабовића свршеног правника, 2) Драга С. Малевића поштанског чиновника, 3) Костадина Б. Бабовића учитеља, 4) Милорада Ј. Бабовића обућара, 5) Милосава Б. Малевића земљорадника, 6) Тома Малевића земљорадника, 7) Данила Т. Малевића земљорадника, 8) Милутина Ј. Бабовића отпуштеног подофицира, 9) Милоша В. Бабовића земљорадника, 10) Златану Поповић ученицу гимназије и 11) Стојану Поповић такође ученицу гимназије.

Лица под редним бројевима 1, 2, 3, 4, 5, 6, 10 и 11, као врло опасне стражарно спровести за Колашин и предати са овим актом, а остала лица задржати у среском четничком затвору У Доцу.

У случају да у Колашинском четничком затвору не буде имало места, онда их вратити и држати у среском четничком затвору.

ДОСТАВЉЕНО:

Среском четничком команданту
ради извршења, и
ради знања и управљања.

Командант мајор
Мил. Т. Јоксимовић³

Команданту II беранске бригаде

³ Милорад Томин Јоксимовић, бивши југословенски официр, емигрирао.

BR. 187

DNEVNI IZVJEŠTAJ KOMANDE ŠESTOG ARMIJSKOG KOR-
PUSA ZA 29 JANUAR 1943 GOD. VIŠOJ KOMANDI ORUŽANIH
SNAGA „SLOVENIJA—DALMACIJA" O SUKOBU SA PARTI-
ZANSKOM TROJKOM KOD DRUŠIĆA

Pisani telegram

otpreme 30.1.43	12.00
datum) časova	
prijema 30.1.43	13.20

Viša' komanda O. S.
Slovenija—Dalmacija
Operativno odjeljenje

Br. 1663
stiglo 30.1.43.

OD KOMANDE ŠESTOG ARM. KORP.

operativno

SUPERSLODI¹ operativno

Br. 1314/op.

Pisani telegram stigao od Komande trupa Crne Gore.

Počinjje:

Br. 602/op.— Novosti od 29 januara u 19 časova

— sektor „Perugia" („Peruda")

Noću uoči 27 naši vojnici u zasjedi u zoni Drušići (ZV-ED) sukobili se sa jednom trojkom poznatih komunista. Jedan komunista ubijen, ostala dvojica ranjeni, potpomognuti tamom uspjeli su da se udalje.²

U toku je potjera.

General MENTASTI. Završeno.
Šesti armijski korpus

¹ Supersloda — Comando Superiore FF. AA. „Slovenija—Dalmazia", Viša komanda oružanih snaga „Slovenija—Dalmacija" (Druga italijanska armija).

² Andrija V. Lopičić, Đuro M. Lopičić i Andrija P. Pejović imali su zadatak da uspostave vezu sa drugom Dušanom T. Lopičićem. O ovome je Vlado Vukašević obavijestio italijansku komandu u Rijeci Crnojevića. Sačekala su ih dva bataljona na obali Skadarskog Jezera — jedan italijanski a jedan četnički. U ovoj borbi poginuo je Andrija Lopičić, čiji je lješ pronađen nakon 20 dana. Đuro Lopičić je smrtno ranjen, i pošto nije htio neprijatelju ništa priznati dotučen je istog dana u Rijeci Orr.ojevića. Andrija Pejović je uspio da se probije kroz neprijateljski obruč.

BR. 155

**IZVJEŠTAJ KOMANDANTA DONJORŽANSKOG ČETNIČKOG
BATALJONA OD 29 JANUARA 1943 GOD. KOMANDANTU DRU-
GE BERANSKE ČETNIČKE BRIGADE O ODAŠILJANJU LJUD-
STVA ZA BOSNU¹**

DONJO RZANJ. CET. BATALJ.

Pov. br. si.

29 januara 1943 god.

Položaj

Dostavlja izveštaj o
polasku četnika za Bosnu

KOMANDANTU 2 BERANSKE BRIGADE

Shodno naređenju Komandantovom Pov. Br. si. od 27 januara 1943 god. izveštavam da su se svi četnici odazvali pozivu iz ovog bataljona sem četnika Rovačke čete Deviča Apostola, kome je naređeno i upućen je za Kolašin i Bosnu na dan 28 januara 1943 god.

Omladinac Čukić S. Branko iz omladinskog bataljona nije pošao za Bosnu jer je bolestan usled stvarne bolesti. Na dan 26 januara tek. godine dolazila je patrola poslata od strane komandanta četničkih odreda i pregledala ga i uverila se da je nesposoban. Podnet je izveštaj Komandantu četničkih odreda za srez Beranski pod Str. Pov. Br. 60 od 26 januara 1943 god.

Komandir Kaludarske čete nije podneo izveštaj za svoje ljudstvo jer se odazvalo pozivu, tražen mu je izveštaj od strane ovog bataljona pod Pov. Br. si od 27 januara tek. godine, a kad se dobije za ovu četvu naknadno će se podneti izveštaj.

Komandant poručnik
Mil. Gudović²

¹ Odnosi se na mobilizaciju svih četničkih snaga sa teritorije Crne Gore, koje su u Četvrtoj neprijateljskoj ofanzivi sadejstvovale sa okupatorom.

² Milisav Gudović

BR. 155

IZVJEŠTAJ KAPETANA DE DJINETIJA (DE JINETTI) OD 6 FEBRUARA 1943 GOD. O ČIŠĆENJU PROSTORA PODI — KAMENO (KOTOR) OD KOMUNISTA

Predmet: Čišćenje u prostoru Podi—
Kameno (Kotor UO-UM-EZ-FG)
izvršeno 21 januara o.g.

Povodom tačnih obavještenja o prisustvu jedne grupe od **5 ili 6 komunista** u prostoru Podi—Kameno komandant mjesta Kotora naredio je akciju čišćenja, kojom je težio da ukloni pomenuto subverzivne elemente.

Upotrebljene trupe:

- „ 1 četa antikomunističkih dobrovoljaca (V. A. C) bataljona Orjen,
- „ 50 crnogorskih četnika bataljona Grahovo,
- „ 4 voda 120-og pješ. puka.
- „ 1 vod 155-og art. puka.—
- u borbi su ubijena 4 bivša politička komesara za koje se ispostavilo da su bili jedni od najvećih eksponenata komunizma u Kotoru,¹
- s naše strane 1 četnik ranjen;
- operacija je mogla sjajno da uspije zahvaljujući tajnosti u kojoj je pripremljena;
- zapaženi su oduševljenje i savršena disciplina koju su pokazali antikomunistički dobrovoljci (V. A. C.) i četnici.—

V. P. 10, 6 februara 1943 XXI p.puk. (Potpis nečitak)²

¹ U ovoj akciji poginuli su narodni heroji Nikola Durković i Savo Ilić. U istoj akciji poginuli su Stjepan Šarenac i Danilo Pavičić.

² Na originalu je u gornjem desnom uglu napisano olovkom „Kapetan De Jinetti" i potpis koji je nečitak takođe je napisan olovkom.

IZVJEŠTAJ KOMANDE MJESTA — KOTOR OD 20 FEBRUARA 1943 GOD. KOMANDANTU ŠESTOG ARMIJSKOG KORPUSA O SITUACIJI I SNAZI VOJNIH JEDINICA NA SVOM SEKTORU^I

Strogo povjerljivo

KOMANDA MJESTA KOTOR

= Sekcija za operacije i službe =

Br. 669/Op. prot. **Povjerljivo** V. P. 155,20 februar 1943.XXT

Potsjetnik za generala Amica — privremenog komandanta VI arm. korpusa — u vezi situacije i snaga u kotorskom kraju.—

Povodom usmenog zahtjeva Vašeg gospodstva od juče naveče u pogledu daljih eventualnih premještanja snaga iz kotorskog kraja u druge sektore, dozvoljavam sebi da vam izložim tešku situaciju u kojoj se nalazi ova komanda uslijed razvoja događaja i napominjem da nema nikakve mogućnosti za ustupanje snaga drugima.

Ustvari, već je poznato toj komandi da divizija¹ima u svemu.

— 4 bataljona (ukupna jačina 3.460 ljudi);

— 1 divizijski mitraljeski bataljon: snaga 385 ljudi;

— 1 mitraljeski bataljon arm. korpusa: snaga 675 ljudi.

U svemu ima ukupno 4.460 ljudi koji brane prostranu teritoriju kotorskog kraja koja se proteže od Budve do Grude i luku Grahovo—Grab.

Prema tome, izvan svake je sumnje da su pomenute snage jedva dovoljne da okupiraju i brane otporne tačke s obje strane komunikacijskih linija, dok za mobilnu odbranu ova komanda, po izvršenom proračunu i siromašeći do maksimuma bilo koji manje ugroženi sektor, može da sakupi jedva **100 ljudi**.

Ostavljam, međutim, da Vaše gospodstvo samo uvidi da ima tri vrste opasnosti koje se suprotstavljaju odbrani teritorije i to: sa mora, sa kopna i iz unutrašnjosti.¹

Zasada se ova komanda nalazi u takvom položaju da ako bi došlo do istovremenih napada sa dvije strane i pokreta iz unutrašnjosti provincije, ona ne bi znala gdje da upotrijebi onaj neznatan gorepomenuti dio snaga; bilo bi takođe problematično suprotstaviti se napadu samo na jednom frontu potpomognutom unutrašnjim neredima.— Takođe se ne može reći da je moguće i zgodno oslabiti jedan od bilo kojih sektora jer:

¹ Misli se na „Drugi front“, na Narodnooslobodilačku vojsku i narod Bokokotorskog sreza.

— sektor Kotor nema snaga kojima bi se moglo raspolagati. One koje se već nalaze na teritoriji, angažovane su na raznim otpornim tačkama sa smanjenom snagom;

— sektor Ledenice se ne smije dirati zbog osjetljivosti prema Crnoj Gori (Grahovo), zbog toga što je ključ čitave odbrane kotorskog kraja i, najzad, jer je takođe i u tom sektoru odbrana zavisna od otpornih tačaka i spojeva između otpornih tačaka. Evakuišući jednu od njih da bi se prikupile snage, raspala bi se čitava organizacija.—

Od trupa za mobilnu odbranu ima samo poneki vod, pošto je jedna četa ustupljena sektoru Kotor po povratku iz 11/56 u svoj vlastiti puk;

— sektor Hercegnovi, a zbog njega i podsektor Gruda, zbog svoje osjetljivosti kako prema Grabu, tako i prema Dubrovniku ima jedva, ako se tako može reći, dovoljno snaga da pruži izvestan otpor neprijateljskim napadima.— On takođe nema mobilnih trupa, osim ako se ne upotrijebi poneka jedinica raspoređena u Grudi, čime bi bila nanesena šteta odbrani ovog zadnjeg mjesta.—

Dodajem da je uslijed postojeće situacije odbrana raznih baterija, naročito onih 149/35, prepuštena sama sebi, jer teško da bi neku pomoć mogle dati pješadijske jedinice koje su u teškoj oskudici.—

Ovim gornjim ukazujem Vašem gospodstvu da je nemoguće ustupiti trupe ovog sektora drugim sektorima, jer moram izjaviti da situacija u zoni svakim danom postaje sve ozbiljnija uslijed vijesti koje stižu o pobjedonosnim sukobima na ruskom i balkanskom frontu i da se ta situacija može pogoršati svakog trenutka.—

Teritorija Kotora je italijanska provincija-, i po mom mišljenju, potrebno je obezbijediti vlast u njoj prije nego u nekoj drugoj zoni koja nam ne pripada.—

General
komandant mjesta
(Giuseppe Romano)
G. Romano s. r.

(M. P.)

^J Kraljevskom odlukom broj 453 od 7 juna 1941 god. Boka Kotorska je pripojena Italiji i proglašena italijanskom provincijom — Službeni list Guvernera Dalmacije od 15 jula 1941 godine.

BR. 142

**DNEVNI IZVJEŠTAJ KOMANDE ŠESTOG ARMIJSKOG KOR-
PUSA ZA 16 MART 1943 GOD. VIŠOJ KOMANDI ORUŽANIH
SNAGA „SLOVENIJA—DALMACIJA" O PREBACIVANJU ČET-
NIKA SA SEKTORA KOLAŠINA NA SEKTOR KALINOVICA**

Predmet:
Pisani telegram

**Operativno odjeljenje
Kopija dostavljena odjeljenju „I"**

**Viša bom. o'ui?. snaga „Slove-
nija — Dalmac."
Operativno odjeljenje**

**Br. 4381
: tiglo 17 marta 1943 god. XXI**

	otprema 17.3.43 XXI
Datum i čas	13.00
	prijema 17.3.43. XXI
	17.30

OD KDE VI ARM. KORP. OPERATIVNO
SUPERSLODI — OPERATIVNO
Br. 4004-0p.

Telegram primljen od Kde trupa Crne Gore. Počinje.
1745-Op.

NOVOSTI OD 16 MARTA U 19 ČASOVA

SEKTOR „TAURINENSE"

Oficir VI arm. korp. za vezu sa četničkom komandom u Kali-
noviku, javio je da je primio naređenje da evakuiše stanovnike
Kalinovika u Foču zbog ugroženosti od komunističke kolone koja
se kreće od Glavatičeva (Konjic SI—BN) prema Kalinoviku. «

SEKTOR „VENEZIA

Nacionalistička formacija jačine 2314 ljudi, pod komandom kapetana Đurišića,¹ pošla je iz Kolašina na kamionima prema Cajniču. odakle će pješke nastaviti pokret za Kalinovik.

Kapetan Đurišić računa da će biti u Kalinoviku 17 uveče i obavijestio je lokalne četničke formacije da se ne povlače prije nego što on dođe. General MENTASTI. Završeno.

VI arm. korp.

BR. 143

DNEVNI IZVJEŠTAJ KOMANDE ŠESTOG ARMIJSKOG KORPUSA ZA 17 MART 1943 GOD. VIŠOJ KOMANDI ORUŽANIH SNAGA „SLOVENIJA—DALMACIJA" O AKCIJAMA ČETNIKA NA SEKTORU CRNE GORE I HERCEGOVINE¹

Predmet: Op.

».

Viša kom. oruž. snaga „Slovenija—
Dalmac."
Operativno odjeljenje

Gosp. nač.
štaba

Br. 4434
Stiglo 18.3. 43

Otpreme
Datum i čas
Prijema 18 marta
14.35

OD KOMANDE VI ARM. KORP. — OPERATIVNO
KOMANDI SUPERSLODE — OPERATIVNO
Br. 4039-Op.

Pisani telegram primljen od Komande trupa Crne Gore.
Počinje br. 1773-Op.

¹ Pavle Đurišić, kapetan bivše jugoslovenske vojske, komandant Limsko-sandžačkih četničkih odreda, ubijen od ustaša pri povlačenju četnika u danima oslobođenja 1945 godine.

¹ Dopisano sa strane akta: „Treba da VI arm. korp. razjasni ovu situaciju" a drugim rukopisom, — „da, i da bi onemogućili uspjeh partizanima u napadu na ovaj garnizon 18.45. . . . (Robottl)".

NOVOSTI OD 17 MARTA U 19 ČASOVA

SEKTOR „TAURINENSE“:

Juče su stigla y Foču iz Kalinovika dva oficira divizije „Murge“. Izvijestili su da grupa četnika zabarikadirana u utvrđenju Kalinovika namjerava da se odupre napadu dviju komunističkih kolona, koji se očekuje svakog časa, ali jutros do 11 časova još nije uslijedio

Javljeno je VI arm. korp. da gore pomenuta grupa četnika traži da vazдушnim putem bude snabdjevena Mauzer-municijom.

. U Foču i dalje pristižu drugi četnici.

Četnički bataljon Bojović vratio se u Crnu Goru sa mosta kod Broda uslijed pretrpljenih gubitaka².

Danas se četnička komanda iz Kalinovika povukla u Boriju (Sarajevo UM—VN).

5 pješaka odvojenih iz 259 pješad. puka sa minobacačem 81 kao pojačanje neutvrđenoj četničkoj formaciji koja se borila u Bjeloj (Konjic RH-BU), slijedili su u povlačenju ovu formaciju, stigavši u Foču sa svim oružjem.

Autokolona formacije Đurišić³ stigla u 0.30 časova u Zupčiee (Višegrad ZI—BZ), odakle su ljudi nastavili pokret za Foču, 500 vozom, a ostali pješke.

SEKTOR „VENEZIA“:

Juče 16 t. m. između 21.45 i 22.30 časova avion nepoznate narodnosti bez svijetla, nadletio je zonu Mateševo — Danilovgrad, udaljavši se u pravcu jugozapada.

General MENTASTI. Završeno.

Sesti arm. korp.

8 kopija:

- 1 Ekselenciji
- 1 Nač. štaba
- 1 Pomoć. nač. štaba
- 1 Odjelj. „I“
- 2 Operat. odjelj.
- 1 Komandi Kr. karab.
- 1 Odjelj. telegrafsko-telefonskih veza

18.III

M R

Dato na pregled načelniku štaba

„ „ „ pomoć. nač. štaba

• Druga durmitorska četnička brigada čiji je komandant bio kapetan bivše jugoslovenske vojske Nikola Bojović.

³ Vidi dok. br. 142.

**IZVJEŠTAJ INSPEKTORATA ZONE NACIONALNE ŽANDARME-
RIJE OD 18 MARTA 1943 GOD. KOMANDANTU ZETSKOG ČET-
NIČKOG ODREDA O VRAĆANJU GRUPE PARTIZANA IZ BOSNE
NA TEREN CRNE GORE**

INSPEKTORAT ZONE
NACIONALNE ŽANDARMERIJE

Br. 99

18 marta 1943 god.

Podgorica

KOMANDANTU ZETSKOG ČETNIČKOG ODREDA

Inspektor sreske nacionalne policije iz Nikšića, dostavio mi je izvještaj pod broj 136 od 3 marta tek. godine, sljedeće sadržine:

„Grupa od tri komunisti došla su iz Bosne, koja se na Grahovu sukobila sa nacionalističkim grupama. Dva komunisti su ubijena a jedan je zarobljen¹.

Ovaj posljednji dao je sljedeće podatke:

Neki komunisti vratili su se iz Bosne; između osjtalih sljedeći²:

- 1) Đurović Milinko iz Zupe (Nikšić)
- 2) **Cokorilo** Dara iz Nikšića — **žena prethodnog**³,
- 3) Jovanović Blažo iz Piperà,
- 4) Tiodorović Mihailo iz Piperà,
- 5) Katulin Vlado iz Podgorice,
- 6) Mrenović Simo iz Podgorice — obučar⁴,
- 7) Stevović Vlado iz Nikšića — šofer,
- 8) Krivokapić Rade iz Nikšića⁵,

¹ Bilo je više sukoba sa četnicima. U tim sukobima su poginuli: Stevo Vidović i Miljko Vučetić iz Grahova. Vučetić je, pošto je najprije sam ubio tri četnika, opkoljen od njih izgorio u jednoj staji. Rade Vujičić iz Grahova se predao.

² Septembra 1942 god. drug Blažo Jovanović dobio je zadatak od CK KPJ da pomogne na sređivanju prilika u Komunističkoj Partiji Albanije. U Pidrišu je iz sastava Pete crnogorske udarne brigade odabirano trinaest drugova kao pratnja druga Jovanovića. Pored imenovanih u indeksu jedan ovoga dokumenta i u dokumentu, u pratnji se nalazio i drug Vido Đuričković.

Drug Milinko Đurović upućen je radi političkog rada na teren, kao i jedan Hercegovac, čije ime Redakcija nije mogla da ustanovi. Dakle, u grupi ih je bilo šesnaest.

³ Dara Cokorilo, uhvaćena od četnika Sima Mijuškovića u okol'ini Nikšića krajem juna 1943 god. i predata Italijanima koji su je strijeljali u okolini Podgorice.

* Simo Mrenović, uhvaćen od Italijana u Piperima krajem juna 1943 god. i strijeljan u Podgorici.

⁵ Rade Krivokapić, zarobljen od četnika početkom oktobra 1943 god. kod Vilusa, a poslije nekoliko dana strijeljan u Banjanima.

9) Lakčević Vojo iz Pješivaca — bivši stanovnik Metohije⁶,

10) Mugoša Dušan iz Zete i

11) Božović Vukosav iz Piperà⁷.

Gore navedena lica sem ličnog naoružanja, nosili su i jedan puškmitraljez koji je sklonjen u Dubravama blizu Gornjeg Polja kod odmetničke grupe Milivoja Maksimovića.

Broj 3 i 1 sačinjavaju navodno glavni komunistički štab za Crnu Goru i Boku.

Gore navedenu grupu, od Golije u pravcu Presjeke, preko poljana Simanića pod Sišmanom, hranom je snabdijevao Ilija Vujačić iz Gornjeg Polja, koji je ovu grupu stavio u vezu sa trojicom komunista čija imena zarobljenik ne zna⁸. Ova tri komunista povelu su navodno rečenu grupu u Dubrave više Gornjeg Polja gdje su se sastali sa Veljkom Zekovićem, Danilom Bojovićem⁹, Golubom Tadićem i Dušanom Tadićem.

Tu su doznali da ova četvorica održavaju vezu sa grupom Milivoja Perovića, učitelj iz Golije. Doznali su takođe da u Pivi ima jedna grupa od šest komunista među njima i neki Janko Tadić.

U Dubravama, više Gornjeg Polja, jedna jako debela djevojka koja nije dobro identifikovana po imenu Rajka ili Radojka¹⁰, spremila im je večeru.

Na tom skupu, navodno bili su prisutni Milivoje Maksimović i njegova žena, Vojo Nikolić iz Mokre Njive i Tito Milatović (Veljko) iz Nikšića. Tu su doznali da Vojo Nikolić, Veljko Zeković i Tito Milatović sačinjavaju Okružni komitet za srez Nikšićki da [se] zloglasni Brković¹¹ nalazi u Piperima radi stvaranja jednog specijalnog komiteta za Crnu Goru. Ova grupa, navodno od grupe Veljka Zekovića otišla je grupi Milivoja Maksimovića čije je sjedište u Dubravama više Gornjeg Polja.

Blažo Jovanović sa gore navedenim drugovima pošao je navodno dva dana poslije preko Zupe za Pipere. Do Zupe su ga ispratili Milinko Đurović i Danilo Bojović koji su se poslije vratili svojoj grupi.

⁶ Vojislav Lakčević, poginuo kao politički komesar Skopsko- crnogorskog NOP odreda januara 1944 god. na Kosmetu.

⁷ Vukosav Božović, poginuo na Radovču (Piperi) u borbi s četnicima maja 1943 godine.

⁸ Pero Radičević, Andrija Simanić i Blažo Mededović

⁹ Danilo Bojović, narodni heroj, jedan od organizatora ustanica na terenu Nikšićkog okruga 1941 godine. Marta 1943 god. kao ilegalac bio je opkoljen od četnika u selu Konjsko, gdje je i poginuo probijajući se kroz četnički obruč.

¹⁰ Radojka Tadić-Dakić

¹¹ Savo Brković se u to vrijeme nalazio u Bosni kao rukovodilac politodjela Treće krajiške brigade.

Doznali su da se u Zupi nalazi neki Obrad Bojović i nekakav Mijat¹² iz Nikšića šura Veljka Zekovića koji im je dao neke naredbe koje su sastavljene u Nikšiću.

Grupa od tri komuniste, koja se sukobila sa nacionalistima bila je pošla sa Titom Milatovićem za Zlu Goru gdje se udružila sa grupom Novaka Đukanovića koju su sačinjavali: Đukanović Novak, Kovačević Veljko iz Grahova, stanuje u Miločanima sa babom. Kovačević Vjera kćer Nikole Mizare¹³ stanuje u Trepčima.

Odatle do kuće Vasa Delibašića koja se nalazi između Trepče i železničke pruge, grupu je vodio student Vujović¹⁴, Novak Đukanović i jedan drugi mladić.

Grupa je večerala i prenoćila kod pomenutog Delibašića i tom prilikom tu je došao Božo Marković u društvu sa dva mladića koji su pobjegli iz Nikšićkog zatvora.

Marković je tom prilikom uvjerio da je išao u Cuce kod Nikole Krstova Popovića. Od kuće Delibašića dva komuniste bjegunca iz zatvora pošli su u pravcu Rudina gdje su se sastali sa grupom Vlada Vidovića iz Smrduše.

U ovoj grupi su sljedeći komunisti: Vidović Vlado, Mićunović Spiro, Baletić Mujo, Baletić Milena¹⁵, Čolaković Vlado, Kilibarda Mihailo, Kilibarda Mato i Bjelica (slabo identifikovan iz Vrbice¹⁶) sa jednim nepoznatim dječakom.

Poslije dva dana ovu grupu su povelj Mihailo i Mato Kilibarda do kuće Radovana Kilibarde u Dukatu — Banjani. Ovdje su ostali dva dana gdje je došla jedna grupa od sedam nacionalista koja im se zaklela na vjernost.

Od ove grupe nacionalista Andrija Kilibarda pošao je na Velimlje da se stavi u vezu sa žandarmerijom.

Iste večeri kada se ovaj vratio, došla su tri žandarma sa Velimlja koji su otpratili odmetnike do na granicu Grahova. — Zandarmi koji su sprovodili Mata i Mihaila Kilibardu privedeni su poslije sudu.

Poslije dolaska u Grahovo kao što je gore rečeno, od tri odmetnika dva su ubijeni a jedan uhvaćen. Iz prethodnog izlazi da komunisti slobodno kruže u blizini Nikšića i po opštini Rudinskoj i Banjskoj. Ako je to istina moralo bi se zaključiti da nacionalne trupe u tim mjestima ne vrše povjerene im zadatke pošto se komunisti mogu lako i komotno kretati i biti u međusobnoj vezi.

¹¹ Mijat Bulatović iz Timara, poginuo na Sutjesci juna 1943 godine.

¹³ Nikola Kovačević-Mizara

" Redakcija nije mogla ustanoviti na koga se odnosi.

¹⁵ Milena Baletić, poginula u borbi s četnicima februara 1943 god. u pianini Budošu kod Nikšića.

¹⁶ Jevrem Bjelica

Dostavlja Vam se prednje s molbom radi znanja. U potrebnom izdao sam naređenje policiskom inspektoru Podgorica i Danilovgrad.

Dostavljeno:

Komandantu Zetskog četničkog odreda, K-tu Kučko-bratonoškog, Podgoričko-piperskog, policiskim inspektorima Podgorica i Danilovgrad.—

Inspektor ZONE
kapetan
Vas. P. Petričević¹⁷

STAB
ZETSKOG ČETNIČKOG ODREDA

Br. 801

6 aprila 1943 g.

Man. Oštrog

Pošto je prednje raspisano od strane
Policiskog inspektorata, to ovo u akta.

Zastupa komandanta

ppukovnik

Potpis nečitak

¹⁷ Vasilije Petričević, kapetan bivše jugoslovenske vojske, istaknuti organizator četnika u Riječkoj Nahiji, emigrirao.

BR. 155

DNEVNI IZVJEŠTAJ KOMANDE ŠESTOG ARMIJSKOG KOR-
PUSA ZA 11 APRIL 1943 GOD. VIŠOJ KOMANDI ORUŽANIH
SNAGA „SLOVENIJA—DALMACIJA" O BOJEVIMA NA TERITO-
RIJI CRNE GORE I HERCEGOVINE

Predmet:
Pisani telegram

Operat. odjelj
dostavlj. kopiju odjelj. „I"

	otpreme	12-4-1943	XXI
Datum i čas		13.05	
	prijema	12-4-1943	XXI
		17.40	

OD KOMANDE VI ARM. KORP. — OPERATIVNO »
KOMANDI SUPERSLODE — OPERATIVNO >

Viša kom. oruž. snaga „Slovenija—
Dalmac."
Operativno odjeljenje

Br. 5874
Stiglo 12. apr. 1943 god. XXI

Br. 5504-0p. **Telegram od Ko-
mande trupa Crne Gore.**

Počinje:

Br. 2550-0p.

NOVOSTI OD 11 APRILA U 19 ČASOVA.—

= SEKTOR „TAURINENSE": batalj. „Intra" i „Fenestrelle" po-
novno su i snažno napadnuti u toku noći.

Napad se produžio ujutro uz velike gubitke na objema stranama.

Bataljon je zatim otpočeo povlačenje prema **Čajničju** pod zašti-
tom batalj. „Exille" u zaštitnici.

Kasno poslije podne prednji dijelovi „Intra" i „Fenestrelle"
stigli u Čajniče, dok je bataljon u zaštitnici još uvijek angažovan
nadmoćnim komunističkim snagama. Poginuli komandanti bataljona
„Intra" i „Fenestrelle".

Ostali gubici u ljudstvu i materijalu biće dati sljedećim izvještajem¹:

Batalj. „Aosta”, opkoljen u Foči ustaničkim snagama procijenjenim na jednu hiljadu, nije dosada još bio napadnut.

Lukačevići² svedeni na jednu stotinu povukli su se do naše otporne tačke.

U toku je materijalno rasterećenje garnizona Čajniče.

Avijacija nije mogla intervenisati uslijed nepovoljnih atmosferskih prilika.

= SEKTOR „FERRARA”: jedan ojačani bataljon b'io je razmješten za zatvaranje tjesnaca Tisove Glav. (Nikšić ZI—ZO).

Avijacija nije mogla djelovati zbog slabe vidljivosti.

= SEKTOR „PODGORICA”: u toku noći na putu Podgorica—Nikšić napravljena je prepreka od kamenja na putu, na oko 7 km od Podgorice, koju su već uklonili prednji dijelovi garnizona³.

— SEKTOR „PERUGIA”: u 09.40 časova, autokareta sa jednim oficijom i 4 vojnika napadnuta je na prolazu između Šimunje (Cetinje VU—FG) i Resne (ZI—FG). 2 vojnika su ranjena a autokareta je zapaljena⁴.

Upućena je na lice mjesta jedinica da pomogne ranjenicima i radi čišćenja zone.

General MENTASTI. — Završeno.

VI arm. korpus

¹ Vidi dok. br. 147.

² ~ Vojislav Lukačević

³ Jedinice Zetskog NOP oireda, koje su se nalazile na desnoj obali rijeke Zete i koje su zbog situacije uglavnom samostalno djelovale.

⁴ Ovu akciju je izvela grupa partizana iz Lovćenakog NOP odreda.

BR. 155

DNEVNI IZVJEŠTAJ KOMANDE ŠESTOG ARMIJSKOG KORPUSA ZA 12 APRIL 1943 GOD. VIŠOJ KOMANDI ORUŽANIH SNAGA „SLOVENIJA—DALMACIJA“ O POVLAČENJU ITALIJANSKOG GARNIZONA CAJNICE PREMA PLJEVLJIMA

Predmet:

Pisani telegram

Viša kom. oruž. snaga „Slovenija—Dalmac.” Operativno odjeljenje
--

Br. 5963 Stiglo 14. apr. 1943 god XXI
--

OD KOMANDE VI ARMISKOGR KORPUSA OPERATIVNO
KOMANDI SUPERSLODE — OPERATIVNO

otpreme
Datum i čas
prijema 13-4-43

Br. 5562-Op. prot.

20.30

Telegram Komande trupa Crne Gore.

2568-Op. NOVOSTI OD 12 APRILA U 19 ČASOVA

SEKTOR „TAURINENSE“: garnizon Cajniče nalazi se u povlačenju prema Pljevljima. Pokret je otpočeo noću u dvije kolone. Fortifikacijski objekti su uništeni. Podaci o gubicima u akciji spomenutoj u pisanom telegramu 2550-Op. biće javljeni sutra¹, pošto se nijesu mogli sakupiti u toku dana, uslijed pokreta koji je u toku. Avijacija koja je stigla u zonu iz Mostara i iz Albanije, nije mogla djelovati uslijed slabe vidljivosti.

SEKTOR „FERRARA“: nastavlja se pridolazak rasturenih nacionalista koji su prikupljeni u zoni Brezovik (Nikšić ZL—OM) radi reorganizovanja².

¹ Vidi dok. broj 147.

² - Odnosi se na četnike koji su razbijeni na Neretvi u Četvrtoj neprijateljskoj ofanzivi.

SEKTOR „PODGORICA“: jednovremeno sa zaprečavanjem puta spomenutog u pisanom telegramu 2550-Op. prekinute su telefonske linije pomoću kratkog spoja. General MENTASTI.

Sesti arm. korpus

5 kopija:

- 1 Nač. štaba
- 1 Pomoć. nač. štaba
- 1 Odjelj. „I“
- 2 Operat. odjelj.

BR. 147

DNEVNI IZVJEŠTAJ KOMANDE ŠESTOG ARMIJSKOG KORPUSA ZA 17 APRIL 1943 GOD. VIŠOJ KOMANDI ORUŽANIH SNAGA „SLOVENIJA—DALMACIJA“ O BOJEVIMA NJEMACA I ČETNIKA NA SEKTORU PLJEVALJA, NIKŠICA I PODGORICE (TITOGRAĐA)

Predmet: bg.
Pisani telegram

Operativno odjelj.
upućena kopija odjelj. „I“

Otpreme	18-4-1943	XXI
Datum i čas	13.30	
prijema	18-4-1943	XXI
	17.00	

OD KOMANDE VI ARM. KORP. — OPERATIVNO
KOMANDI SUPERSLODE — OPERATIVNO

Viša kom. oruž. snaga „Slovenija—
Dalmac.“

Operativno odjeljenje

Br. 6277
Stiglo 18. aprila 1943 god XXI

Br. 5878-Op.

Telegram primljen od Trupa Crne Gore.

Počinje.

„ „ Br. 2843-Op. NOVOSTI OD 17 APRILA U 19 ČASOVA
= SEKTOR „TAURINENSE“

Juče poslije podne je nastavljeno vatreno dejstvo ustanika na garnizon Foča prouzrokovavši gubitke od 1 mrtvog i 6 ranjenih, od

kojih je 1 oficir. Ujutro su 4 aviona iz Skadra izvršila akciju protiv komunista oko Foče. Četnici su vazdušnim putem snabdjeveni hranom i municijom. Četnici su izgleda zarobili 34 partizana i 6 puškomitraljeza. Gubici pretrpljeni uslijed akcije njemačkih aviona, spomenuto telegramom br. 2772, iznose tačno u pogledu vojnika, 2 mrtva i 1 ranjen u Prijepolju, a u Pljevljima vojnika mrtvih 1, ranjenih 2; civila mrtvih 23, ranjenih 34.

= SEKTOR „VENEZIA”

Naša jedinica, čisteći zonu Zolić (Peć QM—FP) gdje je prošlih dana jedinica napadnuta hicima sa velikog otstojanja bez posljedica, zaplijenila je neke pištolje i 1 minobacač 45.

= SEKTOR „FERRARA”

Partizani koji su došli iz Ravnog (Gacko VH—AL) odbili su četničke formacije i zauzeli Goransko (VS—AI) i Miljkovac (Nikšić VU—AD). Naša otporna tačka Javorak (ZL—GU) pojačana je četničkim formacijama. U gore pomenutim borbama četnici su zarobili 3 partizana i 1 puškomitraljez. — Poslije podne su bombardovali Goransko i Miljkovac. Četničke formacije su upućene u Krstac (Gacko VK—AB).

= SEKTOR „PODGORICA”

Juče uveče u zoni Leperić ispaljeni su rafali iz automatskog oružja na neke automobile koji su se nalazili tu da pruže pomoć oštećenom kamionu u blizini Rijeke. Gubitaka nema. 3 automobila su oštećena. — General MENTASTI. Završeno.

VI arm. korp.

BR. 155

DNEVNI IZVJEŠTAJ KOMANDE ŠESTOG ARMIJSKOG KOR
PUSA ZA 18 APRIL 1943 GOD. VIŠOJ KOMANDI ORUŽANIH
SNAGA „SLOVENIJA—DALMACIJA" O PRELASKU JEDINICA
NOVJ PREKO PIVE I POVLAČENJU ČETNIKA

Kopija Pisani telegram datum otpreme 19.4.1943 časova 11.—

datum prijema 19.4.1943 „ 15.35

OD KOMANDE VI ARM. KORP. — OPERATIVNO
KOMANDI SUPERSLODE — OPERATIVNO
5931. Op.

Viša kom. oruž. snaga „Slovenija—
Dalmac."
Operativno odjeljenje

Br. 6359
Stiglo 19-4-43

Telegram od Komande trupa Crne Gore.

Počinje.

Br. 2669-Op.

NOVOSTI OD 18 APRILA U 19 ČASOVA

SEKTOR „TAURINENSE"

- Noću uoči 17 sukobi patrola u okolini Foče. U tim akcijama ranjeni su jedan alpinac i 4 četnika.
- Juče poslije podne avioni koji su došli od Mostara i njemački avioni bombardovali su okolinu Foče. Zapaženi su mnogi požari.
- Ujutro akcija aviona iz Skadra i njemačkih aviona oko garnizona Foče.
- Ustanici su odgovorili mitraljeskom vatrom 20 mm.
- Danas je garnizon snabdjeven spuštanjem lijekova, hrane i pošte.

SEKTOR „VENEZIA"

- Vršiti se čišćenje sa 1 batalj. u zoni Bujanje (Peć QK—GU), gdje je noću uoči 17 četnička patrola bila napadnuta od strane nekih ustanika. U sukobu je poginuo jedan četnik.

SEKTOR „FERRARA

- U toku noći ustanici su prešli Pivu i odbivši četnike zauzeli su Brdo (Zabljak ZI—AZ), Dubljevići (ZI—AF), Bezuje (ZL—AD), Duži (Nikšić ZR—GZ). Izgleda da su se četničke formacije povukle na sjever.
- Ustaničke patrole, došavši u dodir sa formacijama počinjenim diviziji u zoni Jasenovi Vrh (Zabljak VU—AD), odbijene su.
- U toku akcija spomenutih telegramom 2843-Op¹ avioni su bacili nekoliko bombi na Bajovo Polje (ZI—AB) ranivši 3 nacionalista.
General MENTASTI.
Završeno.

Šesti arm. korp.

Broj kopija:
1 Nač. štaba
1 Pomoć. nač. štaba
1 Odjelj. „I“
2 Odjelj. operat.

∧

¹ Vidi dok. broj 147.

BR. 149

DNEVNI IZVJEŠTAJ KOMANDE ŠESTOG ARMIJSKOG KOR-
PUSA ZA 19 APRIL 1943 GOD. VIŠOJ KOMANDI ORUŽANIH
SNAGA „SLOVENIJA—DALMACIJA" O BOJEVIMA NA SEKTO-
RU ŽABLJAKA I NIKŠIĆA

Predmet: bg.
Pisani telegram

Operativno odjeljenje
kopija upućena odjelj. „I"

	otpreme	20-4-1943	XXI
Datum i čas		12.30	
	prijema	20-4-1943	XXI
		18.50	

Viša kom. oruž. snaga „Slovenija—
Dalmac."
Operativno odjeljenje

Br. 6422
Stiglo 20 aprila 1943 god. XXI

OD KOMANDE VI ARM. KORP. — OPERATIVNO
SUPERSLODE — OPERATIVNO

Br. 5996-Op. Pisani telegram primljen od Komande trupa Crne Gore.
Počinja:

!

Br. 2896-Op. NOVOSTI OD 19 APRILA U 19 ČASOVA

= SEKTOR „TAURINENSE".

U toku jučerašnjeg dana italijanski i njemački avioni su izvr-
šili jaka bombardovanja u okolini Foče.

Juče kasno poslije podne minobacačka i mitraljeska vatra pro-
tiv garnizona. U sukobima patrola u okolini Foče ranjen 1 alpinac.
Jake koncentracije ustanika primijećene u zoni Kruščica — Dubovi
(Gacko VO—BH) i u zoni Miljevina (Sarajevo VH—BO). Istaknuti

partizanski dijelovi stigli su do Jabuke (Zabljak XL—BH), Crnog Brda (XN—BF). Sukobi između partizana i četnika su javljeni u zoni Meijak (XL—AX).

Kapetan Đurišić¹ je javio namjeru da povuče svoje snage za odbranu Koslića.

= SEKTOR „FERRARA“.

U toku noći partizani su zauzeli Savnik.

Druga formacija sa topom i sa nešto minobacača napala je u 11.30 časova četnički raspored u Jasenovom Vrhju (VU—AD) i primorala ga na povlačenje, pod zaštitom naše artiljerije, na liniju Bundos (Nikšić VU—GZ), Duba (Zabljak ZL—AB). Borba na ovoj liniji produžila se kasno poslije podne a docnije se prenijela na našu otpornu tačku Javorak (Nikšić ZL—GU) čije su četničke formacije zauzele raspored.

Ustaničke patrole primijećene od noćas u zoni Bundos i Sišman (ZI—GS). Poslije podne 4 aviona su bombardovala Seljane, Rudinice (Zabljak VU—AF), Miljkovac (VU—AD), Bukovac (ZI—AD). Mnoge izbjeglice dolazeći iz Brezne i iz Šavnika prispjele su u Nikšić.

200 naoružanih ljudi iz nacionalističke formacije upućeno u Krstac, o čemu je rečeno u telegramu 2842-, napustilo je svojevoljno operativnu zonu, te ih je razoružala naša jedinica.

= SEKTOR „PODGORICA“.

Formacija od 1000 naoružanih ljudi u zoni Kuči, koja je morala biti transportovana kamionima u zonu Nikšić na zahtjev generala Dukanovića, odbila je u posljednjem času da pođe³.

U čišćenju izvršenom u zoni Leperić, poslije napada o kome je bilo riječi u telegramu 2843⁴, uhapšena su i predata Kr. karab. 2 sumnjiva lica.

= SEKTOR „PERUGIA“.

U zoni južno od Troglava (Gacko UO—AB) sukobi između nacionalističkih i komunističkih formacija. Nacionalisti su imali 2 mrtva i 16 ranjenih ali su uspjeli da odbiju neprijatelja, nan'jevši mu gubitke.— General MENTASTI.— Završeno.

Šesti arm. korp.

¹ Pavle Đurišić

² Redakcija ne raspolaže sa ovim telegramom.

³ Seljaci koje su četnici mobilisali nijesu izvršili naređenje svojih komandanata, zato što su obavještavani o Narodno-oslobodilačkoj borbi od strane partijsko-političkih radnika na terenu, i zato što su u svim borbama s partizanima trpjeli gubitke.

* Vidi dok. broj 147.

BR. 150

DNEVNJ IZVJEŠTAJ KOMANDE ŠESTOG ARMIJSKOG KOR-
PUSA ŽA 20 APRIL 1943 GOD. VIŠOJ KOMANDI ORUŽANIH
SNAGA „SLOVENIJA—DALMACIJA" O BOJEVIMA NA SEKTO-
RU FOCE, PLJEVALJA, ŽABLJAKA, NIKŠICA I ANDRIJEVICE

Predmet:

Pisani telegram

Viša kom. oruž. snaga „Slovenija—
Dalmac."

Operativno odjeljenje

Br. 6442
Stiglo 21. apr. 1943 god XXI

OD KOMANDE VI ARM. KORP.
SUPERSLODI — OPERATIVNO

Br. 6036

otpreme

Datum i čas

prijema 21. april 43

Operativno odjeljenje

Upućena kopija odjelj. „I"

Pisani telegram primljen od Komande trupa Crne Gore. Počinje.
Br. 2926-Op. NOVOSTI OD 20 APRILA 1943 — XXI U 19 ČASOVA

SEKTOR „TAURINENSE"

Juče su položaji garnizona Foče napadnuti intenzivnim mitraljeskim rafalima i artiljeriskim i minobacačkim hicima. Gubici: 1 mrtav, 1 ranjen.

U noći su se čuli od Pljevalja jaki mitraljeski rafali kao i pucnji minobacača vjerovatno u zoni Meljak (Zabljak XL—AX).

Danas su avioni VI arm. korpusa bombardovali okolinu Foče. 3 al-
piski vrši izviđanje u zoni Hočevina (XR—AV).

Garnizon Foča snabdjeven vazdušnim putem, sa lijekovima i hra-
nom. Oficir komande divizije u Rogotini, da bi se sporazumio u po-
gledu deblokade Foče, morao je otići za Sarajevo, radi sastanka sa
načelnikom štaba njemačke komande Brod.

SEKTOR „VENEZIA

Noću uoči 19 nepoznata lica su oborila 8 telefonskih stubova na liniji Andrijevića — Murina na 4 km od Andrijevice. Ojačana četa je vršila čišćenje zone, uhapsivši jedno lice koje je imalo komunističke dokumente.

Snage kapetana Đurišića¹ se prikupljaju za odbranu zone Kolašin. Izgleda da mu je namjera da pošalje kolonu da ponovo zauzme Savnik².

SEKTOR „FERRARA"

U toku noći naša otporna tačka Javorak otvorila je artiljerisku vatru na Bajovo Polje (ZI—AB) i sjeverno od Brezna (Nikšić ZL—GZ) postigavši, prema tvrđenjima izbjeglica, efikasne rezultate tukući koncentracije partizana. U toku je nastupanje nacionalista u zonu sjeverno od Brezna. Nacionalističke patrole koje su stigle u blizinu Šavnika saopštavaju da je naselje nastanjeno malim brojem partizana a da se grupe veće jačine nalaze u Pošćenju (ZV—GZ) gdje ih pomaže stanovništvo koje simpatizuje komuniste.

Dvije čete crnogorskog policiskog bataljona, kojè su bile u sastavu kolone upravljene na Krstac, spomenute u telegramu 2843³, odbile su da produže pokret iznoseći da imaju samo policiske zadatke. Zasada su zadržane kod našeg bataljona na položaju na sedlu s. Presjeka. General MENTASTI. Završeno.

VI arm. korp.

22. IV

¹ Pavle Đurišić

¹ Četnici su napustili Savnik pošto su razbijeni na Neretvi u Četvrtoj neprijateljskoj ofanzivi.

³ Vidi dok. broj 147.

BR. 151

DNEVNI IZVJEŠTAJ KOMANDE ŠESTOG ARMIJSKOG KOR-
PUSA ZA 21 APRIL 1943 GOD. VIŠOJ KOMANDI ORUŽANIH
SNAGA „SLOVENIJA—DALMACIJA" O BOJEVIMA NA SEKTO-
RU ŽABLJAKA

Predmet: bg.
Pisani telegram

Viša kom. oruž. snaga „Slovenija—
Dalmac."

Operativno odjeljenje

Br. 6550
Stiglo 23. apr. 1943 god XXI

	otpreme	24-4-1943	XXI
Datum i čas		19.45	
	prijema	22-4-1943	XXI
		23.30	

OD KOMANDE VI ARM. KORP. — OPERATIVNO
KOMANDI SUPERSLODE — OPERATIVNO

Br. 6105 Telegram Komande trupa Crne Gore. i

1 kopija Eks. komandantu
1 „ Načelniku štaba
3 „ Operat. odjeljenju
1 „ Odjelj. „I"
1 „ Kom. Kr. karab.

Počinja:

Br. 2950-0p. NOVOSTI OD 21 APRILA U 19 ČASOVA

= SEKTOR „TAURINENSE":

Minobacačka i mitraljeska vatra na položaje Foča.

Gubici: ranjeni 1 alpinac i kapetan Lukačević¹. U sukobu pa-
trola 1 naš je ranjen.

Njemačka avijacija je juče bombardovala ciljeve oko Foče i u
zoni Metaljke.

¹ Vojislav Lukačević

U akcijama proteklih dana 2 njemačka aviona su pogođena protivavionskom vatrom ustanika.

Ustanici treba da su stigli u zonu Kosanice (Zabljak XV—AP)

= SEKTOR „VENEZIA“:

Izgleda da je u toku pokret četničke kolone iz Kolašina prema Šavniku-

Juče uveče u mjestu Koprivna (Pljevlja QH-AR) ljudi komunističke grupe uz pomoć muslimana ubili su 4 pravoslavca.

= SEKTOR „FERRARA“:

U toku noći čuli su se neki mitraljeski rafali i hici minobacača u zoni Jastrebov Vrh (Nikšić VU-GO).

Jutros je bataljon koji se nalazi u Javorku, pojačan nacionalistima, izvršio ofanzivnu operaciju napadom na Bezuje (ZL-GZ-ET), Bajovo Polje (Zabljak ZL-AB), gdje je kolona snažno dočekana od partizanskih snaga naoružanih minobacačima i mitraljezima.

Avijacija je tokom čjeloga dana pratila akciju kolone, izvršivši sedam akcija tučenja malim bombama. Ustanički gubici nijesu mogli biti utvrđeni; naši iznose: 4 mrtva i 19 ranjenih.

= SEKTOR „PERUGIA“:

U akciji na dan 18 t. m. o kojoj je javljeno od strane VI arm. korp. u zoni Plana saradivale su i nacionalističke jedinice generali Popovića³.

Partizan koga su zarobili nacionalisti u zoni Troglav (Gacko UO-AB), predat je komandi divizije. — General MENTASTI.

Završeno.—

Šesti arm. korp.

23.IV

MR

- Vidi dok. broj 150.

³ Krsto Popović

BR. 155

DNEVNI IZVJEŠTAJ KOMANDE ŠESTOG ARMIJSKOG KOR-
PUSA ZA 22 APRIL 1943 GOD. VIŠOJ KOMANDI ORUŽANIH
SNAGA „SLOVENIJA—DALMACIJA“ O BOJEVIMA NA SEK-
TORU FOČE, ZABLJAKA, NIKŠICA I PEĆI

Predmet: Upućena kopija odjeljenju „I“
Pisani telegram otpreme 23.4.1943
12.35
Datum i čas
prijema 23.4.1943
16.05

OD KOMANDE VI ARM. KORP. — OPERAT.
KOMANDI SUPERSLODE — OPERATIVNO

Viša kom. oruž. snaga „Slovenija—
Dalmac.“

Operativno odjeljenje

Br. 6141-Op. apr. 1943 god XXI

Br. 6141-Op. Telegram primljen
od Trupa Crne Gore. Počinje.

30-0p. NOVOSTI OD 22 APRILA U 19 ČASOVA

— SEKTOR „TAURINENSE“

Kasno poslije podne mitraljeski rafali i hici iz minobacača na gar-
nizon Foča nijesu prouzrokovali gubitke. Avijacija je juče inten-
zivno bombardovala položaje oko Foče. Jutros su izvršene akcije
tučenja malim bombama na Boljaniče (Zabljak XP-BH), Kosanicu
(XV-AP).

Javljeni su pokreti partizana iz zone Meljaka (XL-AK) u pravcu
Gornjeg Sela (XV-AL).

Obrazovan je detašman Sjenica od tridesetak njemačkih i bu-
garskih vojnika koji su se našli na licu mjesta.

— SEKTOR „VENEZIA“

Prilikom čišćenja zone Bujanje (Peć QK-GL), spomenutog u
telegramu 2669¹, uhapšeno je nekoliko sumnjivih lica među kojima

¹ Vidi dok. broj 148.

su i dve vođe. Oduzeto je i sekvestirano nekoliko goveda koja pripadaju komunistima koji se kriju.

Juče u 23 časa avion nepoznate narodnosti nadletio je zonu Berane u pravcu sjeverozapada. Avion je u jedan sat ponovo prošao u suprotnom pravcu.

— SEKTOR „FERRARA”

Operišuća kolona, spomenuta u telegramu 2950², juče je kasno poslije podne zauzela kotu 1204 (**Zabljak** ZI-AD) i kotu 1177 (ZI-AB) savladavši jak neprijateljski otpor. Izvršivši dodijeljen joj zadatak, vratila se u Javorak. Za vrijeme akcije, pored mnogobrojnih nanijetih gubitaka, uhvaćena su 3 ustanika. Naši ukupni gubici iznose: mrtvih 6, ranjeno: oficira 1, vojnika 21, nacionalista 3.

Za vrijeme noći nepoznata lica su digla na velikoj dužini šine na željezničkoj pruzi Viluse—Bileća i prekinula telegrafsku liniju duž pruge³.

Danas su trupe izvršile izviđanje u zoni V. Orah i M. Orah (Nikšić ZP-GO) i u zoni Oracne⁴ (Trebinje NS-FX) zatekavši ih mirne.

Jutros su trupe koje se nalaze u Presjeku premještene za pojačanje odporne tačke Gornje Polje. Poslije podne je avijacija sa 9 aparata bombardovala Rudinice (Zabljak VU-AF), Miljkovac (VU-AD), Bukovac (ZI-AD) izazvavši obimne požare. General MENTASTI. Završeno.

Šesti arm. korp.

23. IV

MR

¹ Vidi dok. broj 151.

³ Akciju su izvršili dijelovi Nikšićkog NOP odreda.

⁴ Vjerovatno Orahovac istočno od Trebinja

BR. 151

DNEVNI IZVJEŠTAJ KOMANDE ŠESTOG ARMIJSKOG KOR-
PUSA ZA 24 APRIL 1943 GOD. VIŠOJ KOMANDI ORUŽANIH
SNAGA „SLOVENIJA—DALMACIJA" O BOJEVIMA NA SEKTO-
RU PLJEVALJA, ŽABLJAKA, NIKŠIČA, PODGORICE I KOLA-
ŠINA

Pisani telegram datum otpreme 26-4-1943 časova: 08.40
datum prijema 26-4-1943 časova: 12.15

OD KOMANDE VI ARM. KORP. OPERATIVNO
KOMANDI SUPERSLODE — OPERATIVNO

Br 6242-Op. Pisani telegram primljen od Trupa Crne Gore.
Počinje.

Viša kom. oruž. snaga „Slovenija—
Dalmac."

Operativno odjeljenje

Br. 6764
Stiglo 26 apr. 1943 god. XXI

Br. 3058-Op. NOVOSTI OD 24 APRILA U 10 ČASOVA

SEKTOR „TAURINENSE"

Nastavljene su vatrene akcije protiv garnizona Foče. Gubici:
ranjena 4.

Aktivnošću naših patrola u okolini garnizona uhvaćena su dvj
partizana. Uhvaćeni tvrde da su ustanici za vrijeme napada na gar-
nizon, o čemu govore pisani telegrami 2709 i 2745, pretrpjeli velike
gubitke.

III alpiski bataljon izviđajući zonu Hoćevina (**Zabljak** XR-AI)
došao je u dodir sa ustanicima u zoni Gradina (ZA-AI), Kruševo
(ZI-AI), odbivši ih sa gubicima. Naši gubici, 2 ranjena. Italijanska
i njemačka avijacija izvršila je mnogobrojne akcije tučenja malim
bombama i bombardovanja oko Foče i u zoni Meljak.

Bombarder VI arm. korp. je gađao most kod Broda uništivši
ga. Izvršeno je vazdušno snabdijevanje garnizona Foče.

Tri brigade proleterske divizije, umjesto da nastave pokret
prema jugoistoku, izgleda da se koncentrišu između Reševina (ZP-
BD) i Hoćevina.

21* 426

SEKTOR „VENEZIA“

Grupa od oko 40 ustanika, koja je došla iz gornjeg toka Morače. Izgleda da je u zoni Pajkov Vir (Kolašin NH-FV)¹. U toku je transportovanje kamionima alpiskog bataljona iz Pljevalja u Kolašin

SEKTOR „FERRARA“

Noću uoči 23 patrola 383 pješ. puka, vršeći osiguranje oko stanova toga pješadiskog puka izvan garnizona Danilovgrad, bila je napadnuta puščanim i mitraljeskim rafalima, koji su prouzrokovali gubitke od tri ranjena.

Odmah izvršeno čišćenje sela Sekulići (Nikšić XI-FL) odakle se čula pucnjava, i završilo se hapšenjem 83 sumnjiva lica. Kasno poslije podne na dan 22, ustanici su zauzeli Breznu (SL-GZ). Juče poslije podne ustanici su, potpomognuti stanovništvom, zauzeli Mokro (ZT-GU), Kruševice (ZU-GS), Miloševići (Bijela XI-GS).

Otporna tačka Javorak je u noći pojačana drugim trima nacionalističkim formacijama, od kojih je jednom bataljonu juče naređeno da dođe iz Krsca kod Golije.

Naš bataljon pojačan baterijom postavljen je u Jasenovo Polje (ZP-GQ). Nacionalistički bataljon je kamionima prevzeta u zonu Gvozd (ZV-GO). Nove trupe vrše čišćenje zone Lukoyo (ZR-GM) gdje kako izgleda stanovništvo simpatizira komuniste. Nacionalistička formacija treba da je ponovo zauzela Zabljak gdje bi se još vodile borbe.

SEKTOR „PODGORICA“

Na motociklistu na putu Podgorica — Skadar, kod 1.500 km s one strane granice, 21 uveče otvorena je vatra iz mitraljeza i karabina bez posljedica. Noću uoči 23 oborena su 23 stuba na telefonskoj liniji Podgorica — Berane, u blizini Ploče (Kolašin IH-FI)².

Avion je juče tukao malim bombama zonu Gostilje (ZP-FN) gdje su primijećene komunističke grupe³.

General MENTASTI
Šesti arm. korp. 11002504
26. IV

MR

[Mario Robotti]

7 kopija:

- 1 Ekselenciji
- 1 Načeln. štaba
- 1 Pomoć. nač. štaba
- 1 Odjeljenju „I“
- 3 Operativnom odjelj.

¹ Na ovom sektoru je tada djelovao Vasojevički NOP bataljon.
² Ovu akciju su izveli borci Vasojevičkog NOP bataljona.

* Jedinice Zetskog NOP odreda, koji je formiran marta 1943 godine.

BR. 154

DNEVNI IZVJEŠTAJ KOMANDE ŠESTOG ARMIJSKOG KOR-
PUSA ZA 25 APRIL 1943 GOD. VIŠOJ KOMANDI ORUŽANIH
SNAGA „SLOVENIJA—DALMACIJA" O BOJEVIMA NA SEK-
TORU PJEVALJA, NIKŠIĆA I PODGORICE

Predmet: E B
Pisani telegram

Viša kom. oruž. snaga „Slovenija—
Dalmac."

Operativno odjeljenje

Br. 6755
Stiglo 26 apr. 1943 god XXI

otpreme

Datum i čas

prijema 26.4. 1941

OD KOMANDE VI ARM. KORP.
KOMANDI SUPERSLODE — OPERATIVNO

Br. 6312-Op. Pisani telegram primljen od Trupa Crne Gore. Počinje.
Br. 3087-0p. NOVOSTI OD 25 APRILA U 10 ČASOVA

— SEKTOR „TAURINENSE".

Noću uoči 24 ustanici su napadali Foču u toku nekoliko časova, ne uspjevši u svojoj namjeri. Nije bilo moguće utvrditi partizanske gubitke ali uzoru je uočeno transportovanje mnogih poginulih na lijevu obalu Drine. Mi nijesmo imali gubitaka. Juče poslije podne bataljon iz Foče je tukao kolonu naoružanih ljudi, sa nekoliko stotina grla stoke, upućenih u zonu Korjen (Sarajevo VS-BQ). U toku noći granate minobacača i mitraljeski rafali na naše položaje; živi sukobi patrola u okolini garnizona. Nema gubitaka. Italijanski i njemački avioni dejstvovali su na naše ciljeve oko Foče i prouzrokovali su mnogobrojne požare u dolini Četine.

— SEKTOR „VENEZIA".

U zoni Vrbnica (Pljevlja PN-AL) primijećena su neka naoružana lica koja nose talijansku uniformu. U toku su provjeravanja. Primijećeno je nekoliko trojki u srezu Bjelo¹. Javljeno je da se komunisti koncentrišu u zoni Barice (MH-AI)².

¹ Vjerovatno Bjelopoljskom

² Kada su partizanske snage nastupale prema Sandžaku i došle do lijeve obale rijeke Lima, jako se razvio partizanski pokret u Sandžaku i vršene su razne oružane akcije na četničke posade.

— SEKTOR „FERRARA“.

Artiljeriska vatra na neke patrole uočene u zoni Bundos (Nikšić VU-GZ) i Vojnik (ZP-GU). Izviđanjem zone Orah (ZP-GO) i Lukovo (ZR-GM) zatečeni su seljaci kako polaze na rad. Tri aviona tukla sa malim bombama zonu Polica (ZV-GZ) izazvavši jako protivdejstvo sa Vojnika.

— SEKTOR „PODGORICA“.

Vrši se čišćenje zone Piperà od strane nacionalističkih formacija. Naša artiljerija je na zahtjev pomenutih jedinica otvorila vatru na zonu Kopilje (XR-IZ). Avijacija je tukla malim bombama i bombardovala zonu Ruište (XP-EP). U toku je čišćenje zone Gradina (XP-F1) gdje je primijećena partizanska grupa³. Generali MENTASTI. Završeno.

Šesti arm. korp.

Operativno odjeljenje
upućena kopija odjeljenju „I“

³ U martu mjesecu 1943 god. na teritoriji Podgoričkog i Danilovgradskog sreza formirana su dva bataljona, jedan iz Bjelopavlića, a drugi iz Piperà, ukupne jačine od oko 150 boraca.

Četnici su u saradnji sa Italijanima preduzeli akciju da ove bataljone izoluju od svoje pozadine i da ih nabace na planine držeći neprekidan front prema njima. Broj četnika u ovoj akciji narastao je do oko 3500 ljudi. Pored toga s njima je bila jedna četa Italijana s minobacačima 81 mm i radio veza.

Zbog ovakve situacije bataljoni Zetskog NOP odreda logorovali su jedno vrijeme u planinama Lisac i Kamenik, i preko partizanskih trojki* i petorki, koje su se probijale kroz četničke redove, održavali vezu s narodom. Ova situacija je izmijenjena dolaskom naših snaga iz Bosne. Vidi dok. broj 167, objašnjenje pod tačkom 2.

BR. 155

DNEVNI IZVJEŠTAJ KOMANDE ŠESTOG ARMIJSKOG KOR-
PUSA ZA 26 APRIL 1943 GOD. VIŠOJ KOMANDI ORUŽANIH
SNAGA „SLOVENIJA—DALMACIJA" O BOJEVIMA NA SEKTO-
RU PLJEVALJA, ŽABLJAKA I NIKŠIČA

Predmet:

Pisani telegram

1 kopija Ekselenciji
1 kopija Nač. štaba
1 kopija Pomoć. nač. štaba
2 kopije Oper, odjeljenju
1 kopija Odjelj. „I"

OD KOMANDE VI ARM. KORP. OPERATIVNO
KOMANDI SUPERSLODE — OPERATIVNO

Viša kom. oruž. snaga „Slovenija—
Dalmac."

Operativno odjeljenje

Br. 6789
Stiglo 27 aprila 1943

26-4-1943

20.45

Datum i čas

27-4-1943

1.00

Br. 6337-Op.

Pisani telegram primljen od Trupa Crne Gore. Počinje.

Br. 3107-0p. NOVOSTI OD 26 APRILA U 10 ČASOVA

SEKTOR „TAURINENSE"

Juče od 1 do 5.30 časova partizani su napali četničke formacije koje su razmještene za zaštitu Pljevalja od Gosteča (Zabljak XT-AX) do Borova Br. (XR-AV). Napad je odbijen uz učešće naše artiljerije.

Njemački avion je efikasno tukao objekte oko Foče. Obavještenja govore o znatnim gubicima ustanika prilikom akcije 3 alpiskog, o

čemu je javljeno telegramom 3058¹. Zapažen je pridolazak ustanika u zonu Maoče (Pljevlja LI-AP) i Kamena Gora (NK-AT).

Vrše se ofanzivni ispadi u okolini Pljevalja.

SEKTOR „VENEZIA”

Bataljon Pinerolo utvrđuje se u vidu otpornih tačaka za odbranu Kolašina.

SEKTOR „FERRARA”

Nacionalističke patrole su juče uhvatile na planini Stojkovac (Nikšić ZI-GZ) jednog partizana naoružanog puškomitraljezom. Iz njegovog saslušanja se vidi da bi u zoni Brezna (ZN-GZ) trebalo da se nalaze tri bataljona 5 partizanske brigade sa vjerovatnom namjerom da napadnu otpornu tačku Javorak². Primijećeno je takode prisustvo partizanskih patrola na planini Bundos (ZI-GZ) i Vojnik C. (ZP-GU) gdje treba da je došla druga partizanska jedinica iz Mokrog (ZT-GU).

Nacionalistički bataljon transportovan je prošlih dana u zonu Gvozd (vidi pisani telegram 1358), došavši u dodir sa partizanima napali su ih i zauzeli su Krnovsku Gl. (XI-GS), zaplijenivši jednu mašinsku pušku.

Avion je tukao malim bombama Miljkovač (Zabljak VU-AD).

Jutros u 7 časova avion je tukao i mitraljirao ustanike u zoni G. Brezna.

SEKTOR „PODGORICA”

Artiljerija je ispalila nekoliko hitaca na Kopilje (Nikšić XR-FL) a avion je tukao malim bombama Crni Gvozd (XA-FP).

Na Pipere su bačeni leci koji pozivaju stanovništvo da ne pruža pomoć komunistima, kako bi se izbjegle represalije. Završeno.

General MENTASTI. I

¹ Vidi dok. broj 153.

² O boju na Javorcu vidi dok. broj 5, 14 i 15.

BR. 156

DNEVNI IZVJEŠTAJ KOMANDE ŠESTOG ARMIJSKOG KOR-
PUSA ZA 27 APRIL 1943 GOD. VIŠOJ KOMANDI ORUŽANIH
SNAGA „ SLOVENIJA—DALMACIJA" O BOJEVIMA OKO NIK-
ŠIČA

Predmet: Pisani telegram_

Viša kom. oruž. snaga „Slovenija—
Dalmac."
Operativno odjeljenje

Br. 6829
Stiglo 28-4-43

OD KOMANDE ŠESTOG ARM. KORP. — OPERATIVNO
KOMANDI SUPERSLODE — OPERATIVNO

otpreme 27-4-1943
časova 21
Datum i čas
prijava 28-4-1943
časova 1.20

6408-0p.

Telegram primljen od Komande trupa Crne Gore.

Br. 3194-Op. NOVOSTI OD 27 APRILA U 10 ČASOVA

SEKTOR „TAURINENSE":

Mitraljeski rafali i gađanje minobacačima bez uspjeha protiv garni-
zona Foče. Njemački avioni su bombardovali ciljeve oko garnizona,
i zone Bušnje, Stražica (Zabljak XT-BD), Gostec (XT-AX).

SEKTOR „VENEZIA":

Primijećena je mala partizanska grupa u zoni Prenčani, Pljevlja
(KI-AI).

SEKTOR „FERRARA":

Artiljeriska vatra protiv ustaničke grupe primijećene na pl. Vojnik
(Nikšić ZP-GU). Sukobi između ustanika i nacionalista u zoni Kr-
novo (ZV-XI-GS). Da bi zadržali partizane koji su primijećeni u
pokretu ka Nikšiću, upućena je jedna četa ojačana artiljerijom i
tenkovima u Ivanje (ZI-GM), koja je poslije podne otvorila vatru
na partizane, koji su uočeni na k. 1634 na Krnovskoj Gl. Osmatrači
su vidjeli efikasne rezultate vatre. Nacionalističke formacije su po-

jačale naš raspored u zoni Jasenovo Polje (ZP-FQ). Druga formacija se nalazi u Liverovićima (ZV-FX) za zaštitu prilaza iz doline Nikšičke Zupe.

SEKTOR „PODGORICA“:

Tučen je malim bombama Konjic (XT-FP) i Kalin Vrh (XV-FN).
Genelar MENTASTI
Sesti arm. korp.

1 kopija Ekselenciji
1 „ Načelniku
1 „ Pomoć. nač.
2 „ Operativnom
1 „ Kr. Karab.
1 „ Odjeljenju I.

BR. 157

DNEVNI IZVJEŠTAJ KOMANDE ŠESTOG ARMIJSKOG KORPUSA ZA 28 APRIL 1943 GOD. VIŠOJ KOMANDI ORUŽANIH SNAGA „SLOVENIJA—DALMACIJA“ O POMJERANJU I RASPOREDU ČETNIČKIH SNAGA NA SEKTORU ŽABLJAKA, NIKŠICA I PODGORICE

Predmet: bg.
Pisani telegram

Operativno odjeljenje
dostavljena kopija odjelj: „I“

Viša kom. oruž. snaga „Slovenija—
Dalmac.“

Operativno odjeljenje

Br. 6923
Stiglo 29 apr 1943 god XXI

otpreme 29-4-1943 XXI
11.20

Datum i čas
prijema 29-4-1943 XXI
17.10

**OD KOMANDE VI ARM. KORP. OPERATIVNO
KOMANDI SUPERSLODE — OPERATIVNO**

Br. 6486-Op. Pisani telegram primljen od Trupa Crne Gore.
Počinje: „ 3252-Op. — NOVOSTI OD 28 APRILA U 10 ČASOVA
= SEKTOR „TAURINENSE“. Jaka minobacačka vatra i rafali iz

automatskog oružja na garnizon Foču nanijeli su gubitke od 1 mrtvog i 9 ranjenih i zapaljena je 1 baraka. Izvršena su tri vazdušna snabdijevanja ljekovima, hranom, furazi i mitraljirani su ciljevi oko garnizona.

Njemački avioni su bombardovali ciljeve južno od Pljevalja.

Ustaničke snage označene u zoni zapadno od Pljevalja telegramom 3058¹, premještaju se izgleda u pravcu Kosanice (Zabljak (XV-AP) a na sadašnjim položajima ih smjenjuju druge jedinice koje dolaze sa desne obale Čeotine².

= SEKTOR „VENEZIA“. Provjeravanja su potvrdila da su neosnovane vijesti, dostavljene pisanim telegramom 3058, da su ustanici u zoni Pajkov Vir, i telegramom 3087³, da su ustanici u zoni Vrbnica.

= SEKTOR „FERRARA“. Ispaljeno je nekoliko mitraljeskih rafala na ustaničke patrole primijećene u zoni Bundos (Nikšić VU-GZ), Stojkovac (ZL-GZ), Toplo Prisoje (ZN-GU), Polica (ZT-GS).

Nacionalistički bataljon, koji je ranije bio u Liverovićima (ZV-FX), otišao je za pojačanje snaga koje operišu prema Savniku. Pošto su prvo zastale, ove snage su, potpomognute našom artiljerijom, zauzele juče poslije podne Siljevac k. 1518, Surdup (ZT-GQ), Čeranića Goru (ZV-GO). Jedna četa Kr. gr. straže pojačala je naš raspored u zoni Ivanje.

Avijacija je tukla malim bombama Pošćenje (ZV-GZ), Mokro (ZT-GU) i Miloševiče (XI-GS).

== SEKTOR „PODGORICA“. Nacionalističke i ustaničke snage stoje jedne prema drugim duž linije Crni Gvozd (XR-FP), Koljev Vrh (XV-FN) i Pantelijev Vrh (XR-FN), Jehova Glava (XV-FN)⁴.

Avioni su tukli malim bombama i bombardovali Konjic (XT-FP) i Koljev Vrh. General MENTASTI. Završeno.

29.IV

Šesti arm. korp.. I
MR

¹ Vidi dok. broj 153.

² Odnosi se na jedinice Prve proleterske divizije koje su nastupale od Goražda i Cajn'ča prema Kovrenu i Šahovićima.

³ Redakcija ne raspolaže sa ovim telegramom.

⁴ Vidi dok. broj 154 — objašnjenje pod broj 3.

BK. 158

DNEVNI IZVJEŠTAJ KOMANDE ŠESTOG ARMIJSKOG KOR-
PUSA ZA 29 APRIL 1943 GOD. VIŠOJ KOMANDI ORUŽANIH
SNAGA „SLOVENIJA—DALMACIJA" O BOJEVIMA NA SEKTO-
RU NIKŠICA

Predmet:
Pisani telegram.

Operativno odjeljenje
dostavljena kopija odjeljenju „I"

otpreme 30.4.43. XXI
14.20

Datum i čas

prijema 30.4.43. XXI
16.25

..
!

Viša kom. oruž. snaga „Slovenija—
Dalmac."

Operativno odjeljenje

Br. 6991
Stiglo 30. apr. 1943 god XXI

OD KOMANDE VI ARM. KORP. OPERATIVNO
SUPERSLODI OPERATIVNO.

Br. 6538-Op. Pisani telegram primljen od Kde trupa Crne Gore.
Počinje.

Br. 3272-Op. NOVOSTI OD 29 APRILA U 10 ČASOVA

— SEKTOR „TAURINENSE".

Italijanski i njemački avioni su bombardovali, tukli malim bom-
bama i mitraljirali objekte oko Foče.

Izvršeno je vazdušno snabdijevanje sa furaži i radio-materi-
jalom.

Pojačani pokreti ustanika u zoni Foče daju da se pretpostavi
pridolazak novih snaga iz Hrvatske i premještanje prema istoku
snaga koje su bile u Sandžaku. Vrhovni partizanski štab trebalo
bi da se nalazi u Miljevini (Sarajevo VH-BQ).

Prvi ešelon trupa određenih za deblokiranje Foče stigao je na polaznu bazu u zonu sjeverno od Goražda. U toku su pokreti sljedećih ešelona.

— SEKTOR „FERRARA“.

Akcije naših patrola i artiljeriska vatra u zoni Stojkovac (Nikišić ZL-GZ), V. Stuoc (ZN-GU). Pokušaj partizana da obiđu naše desno krilo nacionalističkog rasporeda u zoni Gvozd, Zupa, osujećen je intervencijom naše artiljerije.

Poslije podne artiljeriska i minobacačka vatra na Komandirovo Brdo prouzrokovala je, prema izvještajima izbjeglica iz te zone, gubitke od 20 mrtvih i 30 ranjenih.

Jedinica u zoni Ivanje pojačana je nacionalističkim formacijama.

Naši avioni su tukli malim bombama Seljane (Zabljak VU-AF) gdje bi se mogla nalaziti komanda partizanskih snaga koje operišu na sektoru.

— SEKTOR „PERUGIA“.

U 13.30 časova u zoni Lijepe Rudine (Cetinje ZV-DT) mitraljeski rafali i ručne bombe na naš kamion¹. Gubici 1 mrtav i 1 ranjen. U toku je čišćenje zone. General MENTASTI. Završeno.

VI arm. korp.
30-IV
MR

¹ Ovu akciju izvele su jedinice Lovćenskog NOP odreda.

BR. 224

DNEVNI IZVJEŠTAJ KOMANDE ŠESTOG ARMIJSKOG KOR-
PUSA ZA 30 APRIL 1943 GOD. VIŠOJ KOMANDI ORUŽANIH
SNAGA „SLOVENIJA—DALMACIJA" O BOJEVIMA NA SEKTO-
RU KOLAŠINA I NIKŠICA

Pisani telegram	6 kopija	otpreme	1-5-43
	1 Ekselenciji		11.30
	1 Načelniku štaba	Datum i čas	
	1 Pomoć. nač. štaba	prijema	1-5-43
	1 Odjelj. „I"		
	2 Odjeljenju op.		

OD KOMANDE VI ARM. KORP. OPERATIVNO
KOMANDI SUPERSLODE—OPERATIVNO

Viša kom. oruž. snaga „Slovenija—
Dalmac."
Operativno odjeljenje *>

Br. 7055
Stigla 1 maja 1943 god XXI

Br. 6589-Op.

Pisani telegram primljen od Trupa Crne Gore. — Počinje.
3296-Op. — NOVOSTI OD 30 APRILA U 10 ČASOVA

SEKTOR „TAURINENSE"

Minobacačka vatra i mitraljeski rafali na garnizon Foču.
Nema gubitaka.

Izvršeno vazdušno snabdijevanje sa furaži.

Avion VI arm. korp. bombardovao je most kod Broda.

Artiljeriska vatra u cilju zaštite četničkog rasporeda zapadno
od Pljevalja.—

Javljeno da je partizanska artiljerija postavljena na Bijelovo
Brdo (Zabljak XT-AH) i Vranje Brdo (XT-AT).

Nastavljaju se pokreti trupa određenih za poznatu operaciju
radi prikupljanja na polaznoj osnovici.—

Njemačke jedinice su stigle u Novu Varoš, Bisticu i Sjenicu.—

SEKTOR „VENEZIA"

Ustaničnici, dolazeći sa sjevera, savladali su otpor četnika u Ko-
vrenu (Pljevlja IM-AN) i Šahovićima (OL-AF).—

U očekivanju razjašnjenja situacije, LXXXI batalj. cr. koš
Superslode, koji se kreće od Priboja za Kolašin, zaustavljen je a
Beranama.—

SEKTOR „FERRARA“

Partizanske grupice koje su primijećene sa otporne tačke Javorak, rastjerane su artiljeriskom vatrom.

Vatra naše artiljerije za uznemiravanje na Vojnik (ZP-GU) i na žonu Police (ZT-GS).—

Pokušaj juriša na nacionaliste u zoni Gvozd, osujećen intervencijom naše artiljerije.

Naša patrola javila je o prilivu ustaničkih pojačanja u zoni Mokro (ZT-GU), Miloševići (XI-GS).

U toku noći hici vatrene oružja na otpornu tačku k. 852 kod garnizona Nikšić. Hici su prestali uslijed našeg protivdejstva.

Polovina čete crnogorske policije raspoređena je u zoni Dragovoljići (ZT-GK), Liverovići (ZU-FX), gdje su primijećene ustaničke trojke.—

Tučena je malim bombama zona G. Brezna (ZN-GZ).

SEKTOR „PERUGIA“

Gubici spomenuti telegramom 3277¹ iznose jedan mrtav i tri ranjena vojnika, jedan ranjen nacionalista.— Gen. MENTASTI. Završeno.

Šesti arm. korp.

¹ Redakcija ne raspolaže sa ovim telegramom.

BR. 180
DNEVNI IZVJEŠTAJ KOMANDE ŠESTOG ARMIJSKOG KOR-
PUSA ZA 1 MAJ 1943 GOD. VIŠOJ KOMANDI ORUŽANIH SNA-
GA „SLOVENIJA—DALMACIJA" O BOJEVIMA U REJONU ZA-
BLJAKA, KOLAŠINA I NIKŠICA

Pisani telegram

Viša komanda O. S.
Slovenija—Dalmacija
Operativno odjeljenje

Br. 7120
stiglo 2. 5. 43

OD KOMANDE VI ARMIJSKOG

KORPUSA operativno	Datum i čas/	otpreme 2.5.1943— 12.45 XXI
KOMANDI SUPERSLODE operativno		prijema 2.5.1943 XXI ;6.55

Br. 6647/op. Pisani telegram primljen od Trupa Cri'e Gore.
Počinje.

Br. 3316/op.— NOVOSTI OD 1 MAJA U 10 ČASOVA

— SEKTOR „TAURINENSE":

Minobacačka vatra i mitraljeski rafali na garnizon Foča. Nema nikakvih gubitaka. Spremnim protudejstvom odbrane osujećen je pokušaj infiltracije ustaničkih patrola.

U toku noći patrola garnizona izvršila uspješan napad na centar neprijateljske vatre zaplijenivši puškomitraljez, eliminišući vod partizana. Ustanik-dezertter prijavio se garnizonu. Sukobi između četničkih i ustaničkih patrola, uz intervenciju naše artiljerije, u zoni Gosteč (Zabljak XT-AX), Komine (XV-AX).

Nastavljaju se pokreti trupa određenih za našu operaciju.

— SEKTOR „VENEZIA":

Jučer u 20 časova minobacačka vatra i rafali iz mitraljeza sa desne obale Lima protiv odjeljenja Kr. karab. i kr. financijske straže iz Kruševa (Peć QK-ET). Vatra je prestala dolaskom na mjesto voda garnizona Murina. Zatim su primijećeni svjetlosni signali u zoni Topalova Glava (Kolašin PN-GK) i u zoni Jerinja Glava (QH-VF) i izmjenična paljba iz pušaka između nepoznatih.

Garnizon Andrijevića pucao iz artiljerije našto je prestala vatra i signali.

U toku je pokret trupa iz Berana određenih za pojačanje Kolašina.

— SEKTOR „FERRARA“:

Artiljerijska vatra protiv ustaničkih patrola primijećenih u blizini našeg uporišta Javorak.

Bataljon je već raspoređen u Jasenovo Polje — Gvozd radi podrške nacionalističke formacije.

Uporište Gornje Polje pojačano je sa vodom artiljerije i rasporedilo je jednu četu u Jasenovo Polje.

Artiljerijska paljba na ustanike koji su stajali pred nacionalističkim rasporedom u zoni Gvozd.

Nacionalisti Nikšića strijeljali su komuniste. General MENTASTI. Završeno.

Šesti armijski korpus

Prepis upućen obavještajnom odjeljenju

BR. 161

DNEVNI IZVJEŠTAJ KOMANDE ŠESTOG ARMIJSKOG KORPUSA ZA 2 MAJ 1943 GOD. VIŠOJ KOMANDI ORUŽANIH SNAGA „SLOVENIJA—DALMACIJA“ O NAPADU NARODNOOSLOBODILACKE VOJSKE NA UPORIŠTE JAVORAK I ULASKU NJEMAČKIH JEDINICA U BRODAREVO

		otpreme	3.5.43
	Datum i čas/		12.50
Pisani telegram		prijema	3.5.43
1			17.00

Viša komanda O. S.
Slovenija—Dalmacija
Operativno odjeljenje

Br. 7178
stigla 3 maja 43-XXI

OD KOMANDE ŠESTOG ARM.

KORPUSA operativno

KOMANDI SUPERSLODE

operativno

Br. 7607/op. Pisani telegram primljen od Trupa Crne Gore.

Počinje: br. 3386/op. NOVOSTI OD 2 MAJA U 10 ČASOVA

— SEKTOR „TAURINENSE“

Uobičajena paljba na naše položaje garnizona Foča. U toku noći osujećeni su pokušaji neprijateljske infiltracije. Sukobi između usta-

nika i četničkih patrola, potpomognutih našom artiljerijom, u zoni Ljuća (Zabljak XV-AV) i Sumani (XV-AT).

Ustanička artiljerijska paljba na garnizon Pljevlja prouzrokovala je malo štete našoj bolnici. Nema gubitaka.

Njemačke trupe zauzele su Prijepolje.

Završeno sakupljanje trupa u polaznim bazama, odvedenih za poznatu operaciju koja će započeti sutra.

Avion je tukao malim bombama okolinu Foče.

— SEKTOR „VENEZIA”

Sukobi između četnika i ustanika u zoni Kovren (Pljevlja NM-AN). Četnici se sakupljaju zapadno od Šahovića da bi preduzeli ofanzivu u pravcu sjevera. U 13 časova nekoliko mitraljeskih rafala bez posljedica na naš garnizon Andrijevića.

Njemačke jedinice zauzele su Brodarevo.

— SEKTOR „FERRARA”

Avioni su juče tukli malim bombama ustanike keji stoje prema uporištu Javorak i one koji stoje prema rasporedu nacionalista u zoni Gvozd. Nacionalisti potpomognuti našom vatrom pokušali su juče da napadnu ustaničke formacije između kote 1776 Nikšić (ZT-GS) i kote 1634 (XI-GS) ali su odbijeni na Gvozd. U akciji je ranjen jedan vojnik iz naših jedinica upućenih za pojačanje. Vatrema akcija garnizona Nikšić protiv malih partizanskih grupa primijećenih u zoni Studenci (ZL-FX). U 2 časa ustanici su sa snagama procijenjenim na 5 bataljona¹ napali uporište Javorak pokušavši da ga zaobidu iz Sišmana (ZI-GS) i iz Gole Strane (ZN-GU).

Napad koji je podržavan vatrom iz minobacača i koji se produžio čitavu noć odbijen je. Naši gubici: 2 poginula, 20 ranjeno.

Naša četa raspoređena u Jasenovo Polje (ZP-GQ) opkoljena je od patrola koje su, gađane artiljerijom, reagovale vatrom. General MENTASTI. Završeno.

Šesti armijski korpus

Prepis upućen obavještajnom odjeljenju

¹ Vidi dok. broj 14 i 15.

BR. 162

DNEVNI IZVJEŠTAJ KOMANDE ŠESTOG ARMIJSKOG KORPUSA ZA 3 MAJ 1943 GOD. VIŠOJ KOMANDI ORUŽANIH SNAGA „SLOVENIJA—DALMACIJA” O POBJEDI NARODNOOSLOBODILACKE VOJSKE NA JAVORKU I SARADNJI SA ČETNICIMA I SEPARATISTIMA

Pisani telegram

**Viša komanda O. S.
Slovenija—Dalmacija
Operativno odjeljenje**

**Br. 7257
stiglo 5.5. 43**

otpreme

Datum i čas/

prijema 4.5.43-XXI

**OD KOMANDE VI ARM. KORP. operativno
KOMANDI SUPERSLODE operativno**

Br. 6749/op

**Pisani telegram primljen od Komande trupa Crne Gore.
Počinje.**

3412/op.

NOVOSTI OD 3 MAJA U 10 ČASOVA

SEKTOR „TAURINENSE”

— slaba vatra na položaje garnizona Foče. 3 alpiski puk stigao u Hranjen (Višegrad ZI-CF). Njemački puk u pokretu prema donjem toku potoka Osanica Vubo¹. Naši inženjerci pojačani tenkovima i blindiranim automobilom djelovali su uzduž puta u dolini Drine prema Ustikolini savladavši protutenkovske prepreke i opravivši put uprkos protudejstva iz automatskog oružja.

Artiljerijska paljba garnizona Pljevlja radi zaštićivanja četničkih položaja raspoređenih jugozapadno od garnizona i protiv ustanika primijećenih sjeverno od Pljevalja. U toku je ofanzivni prepad iz Pljevalja u pravcu Adrovića (Pljevlja MH-BD) gdje su primijećene jake kolone ustanika u pokretu prema jugu. Vazduhoplovstvo VI arm. korpusa bombardovalo je zonu mosta Brod. Slijedilo je zatim snabdijevanje garnizona Foča iz vazduha. Protuavionsko dejstvo iz mitraljeza.

¹ Vjerovatno slova VU-BU kojima su obilježeni kvadrati na geografskoj karti.

SEKTOR „VENEZIA“

Noću uoči 1-og četnička straža otvorila je vatru na grupu partizana koji su pokušali da pređu na lijevu stranu rijeke Lima, južno od Euranz² (Kolašin QH-GZ), osujetivši taj pokušaj i ubivši jednog ustanika.

Rafali iz mitraljeza bez posljedica na garnizon Andrijevicu. Detašman karabinjera i Kr. finansijska straža iz Kruševa očekivali su uputstva za novi smještaj pod zaštitom garnizona Murina.

SEKTOR „FERRARA“

Juče ujutro velike formacije partizana nastavile su akciju, o kojoj u pisanom telegramu 3386/op³, i opkolile su naš bataljon u zoni Javorka jako ga angažujući⁴.

Bataljon je nakon hrabrog otpora pokušao oko 15 časova da se probije da bi se povukao u Gornje Polje pošto je onesposobio topove baterije za pojačanje.

Autokolona sa municijom praćena od voda tenkova i 128 ljudi, koja je u toku jutra pokušala da stigne do bataljona, bila je blokirana od prepreka na putu i napadnuta od nadmoćnih⁵ snaga sjeverno od Lipove Ravni (Nikšić ZN-GS).

Pošto se hrabro branila nekoliko časova, pratinja se, pretrpivši gubitke, povukla u Jasenovo Polje. Stigavši noću u Gornje Polje sa malo ljudstva koje je uspjelo da se izvuče, komandant bataljona iz Javorka izjavljuje da partizana ima nekoliko hiljada, da se bataljon borio 12 časova na položaju zadavši ustanicima mnogo gubitaka i da je za vrijeme povlačenja izdržao jake napade na čitavom putu zadavši i pretrpivši pri tome vrlo velike gubitke zbog kojih se njegov bataljon može smatrati potpuno uništenim. U napadu na autokolonu pao je kapetan Ferorelli iz Štaba divizije, komandant inžinjerije major Martines je teško ranjen i nestao. Ustaničnici su također jako napali i našu jedinicu raspoređenu u Jasenovo Polje, koja se, pošto se branila do kasno uveče, povukla u redu prema Gornjem Polju.

Nacionalističke jedinice, dodijeljene za pojačanje našim jedinicama u Javorak i Jasenovo Polje sa zadatkom da zaštićuju bokove našeg rasporeda, napustile su položaje čim je započeo napad ustanika. Vazduhoplovstvo je u toku cijelog jučerašnjeg dana, sve do 19.35 časova, sadejstvovao sa trupama, obasipajući ustanike malim bombama i vršeci akcije veze.

Juče ujutro ustanici su napali desno krilo našeg bataljona raspoređenog u zoni Lukovo. Nacionalističke formacije napustile su polo-

~ Redakcija pretpostavlja da se odnosi na Zuren — selo na desnoj obali Lima u Zatoku.

³ Vidi dok. broj 161.

⁴ O borbama na Javorku vidi dok. broj 14 i 15.

U 14 časova treći alpiski puk stigao je u zonu sjeverno od ušća potoka Osanica i Raškovića Potok (Sarajevo VS-CO). Artiljerijska paljba na partizanske formacije u kretanju sjeverno od Pljevlja.

SEKTOR „VENEZIA”

— Noću uoči 3-eg prekinuta je namjerno telefonska linija Berane—Petnjica. Iste noći naša jedinica je očistila zonu Brzava (Kolašin OH-GU) zarobivši dva komunista.

Četnici Durišića¹ započeli su ofanzivu prema sjeveru dostigavši liniju Vaškova (Pljevlja LI-AF), Kovren (MN-AN).

Na traženje četnika avion je bombardovao Maoče (LI-AP) i Varine (KI-AN) sa efikasnim rezultatima među ljudima i stokom.

Primijećene su grupe partizana u zoni Gomile (Zabljak KV-AD).

SEKTOR „FERRARA”

— Jedinice koje su bile raspoređene u Gornje Polje povratile su se u Nikšić. Ustaničke snage pridolaze u zonu sjeverno i istočno od Nikšića. Primijećene su grupe partizana u zoni Ljeskovi Doli (Nikšić), Nikšić (ZI-FT).

Vazduhoplovstvo je u toku čitavog dana tuklo nfalim bombama partizane u pokretu iz Javorka u Gornje Polje.

SEKTOR „PERUGIA”

— Radi razvijanja situacije u zoni Gacko i zoni Nikšić, izmijenjen je raspored nacionalista, koji je težio prema granici Hercegovine, tako da sada gravitira prema masivu Njegoš i prema putu Viiuse, Trubjela.

Završeno

General MENTASTI
Šesti armijski korpus

- 1.) Skrenuti pažnju da VI korpus pazi da se ne prekine ostepnica Gianuzzi-u partizanskim napadima u pravcu Viluse—Trubjela².

Reći mu
7.V.

Prepisi:

- Načelniku štaba
- Pomoćniku nač. štaba
- Obavještajnom odjeljenju
- 2 prepisa Načelniku operativnog odjeljenja

¹ Pavle Durišić

² Dopisano rukom. Vjerovatno primjedba data u štabu Više komande „Slovenija—Dalmacija”.

BR. 164

DNEVNI IZVJEŠTAJ KOMANDE ŠESTOG ARMIJSKOG KOR-
PUSA ZA 5 MAJ 1943 GOD. VIŠOJ KOMANDI ORUŽANIH SNA-
GA „SLOVENIJA—DALMACIJA“ O NAPADU NARODNOOSLO-
BODILACKE VOJSKE NA ČETNIKE OKO KOVRENA I NAPRE-
DOVANJU PREMA NIKŠICU

Pisani telegram

V. P. 5.5.43-XXI časova 23.40

OD KOMANDE VI ARM. KORP. operativno
KOMANDI SUPERSLODE operativno.

Viša komanda O. S.
Slovenija—Dalmacija
Operativno odjeljenje

Br. 7315
stiglo 6.5.43

Pisani telegram primljen od Trupa Crne Gore.

Počinjje:

„Br. 3513/op NOVOSTI OD 5 MAJA U 10 ČASOVA

SEKTOR „TAURINENSE“:

Dana 3-eg avioni VI arm. korp. bombardovali su zonu Brod. Na njih je pucano iz automatskog oružja.

Jučer u 8 časova naši vodovi tenkova i blindiranih automobila, dodijeljenih za pojačanje njemačkom puku, stigli su u Foču. Njemački puk je stigao u garnizon u 10 časova i nastavio sa akcijom prema Crnom Vrh (Gacko VQ-BL) potpomagan od artiljerije garnizona.

Treći alpiski puk savladavši otpore partizana u zoni Stolac (Sarajevo VO-BZ), Sesin Vrh (VQ-BU) stigao je u 22 časa na liniju kota 880 (VM-BU), Ribički Vrh (VO-BS).

Zadani su lakši gubici i zaplijenjen 1 bacač, 2 puškomitraljeza i nekoliko pušaka.

Naših gubitaka nema.

Jutros je 3 alpiski nastavio pokret prema Foči.

Namjerno je prekinuta telefonska linija Priboj—Pljevlja. Linija je opravljena. Također je opravljena i telefonska veza Pljevlja—Prijeplje.

SEKTOR „VENEZIA“:

Partizani su napali na četnički raspored sjeverno od Kovrena (Pljevlja MH-AN) prisilivši četnike na povlačenje prema Pavinom

Polju dok su na zapadu četnici napredovali u pravcu Maoče (LI-AP). Između Maoča i Kovrena izgleda da se koncentriše sva Prva proleTERSka divizija koja je došla iz zone zapadno od Pljevalja¹.

Grupa od 500 partizana² primijećena je u zoni Kamena Gora (NK-AT) sa namjerom da napadne našu autokolonu.

Muslimani su napali selo Budjevo (Sjenica RO-AL) zapalivši ga cijelog, opljačkavši i poklavši stanovništvo. Izgleda isto tako da muslimani namjeravaju da napadnu selo Daloviće (RH-AF).

SEKTOR „FERRARA“:

U toku noći uoči 4-og i u toku jučerašnjeg dana nastavljeno je pridolaženje partizanskih snaga sjeverno i istočno od Nikšića. Komunističke su snage procijenjene na 5000 naoružanih³.

Artiljerijska paljba protiv položaja partizana na koti 845 (Nikšić ZP-FZ).

Nacionalističke jedinice raspoređene su južno od Nikšića.

Vazduhoplovstvo je izvršilo mnogobrojne akcije obasipanja malim bombama i mitraljiranja u zoni Gornje Polje sa osmotrenim dobrim rezultatom. »

Vazdušno izviđanje potvrđuje pridolaženje znatnih snaga.

SEKTOR „PERUGIA“:

Nastavlja se sa predviđenim pokretima radi izvršenja onog što je javljeno telegramom 3441/op⁴.

Završeno.

General MENTASTI " "

VI arm. korp.

4 prepisa

- 1 Pomoćniku nač. štaba
- 2 Operativnom odjeljenju
- 1 Obavještajnom odjeljenju
- 1 Komandi Kr. karabinjera

¹ Odnosi se na jedinice Prve proleTERSke divizije.

* Prva proleTERSka brigada

³ Odnosi se na dijelove Druge proleTERSke i Treće udarne divizije. Oko samog Nikšića nalazile su se jedinice Četvrte i Pete crnogorske i Druge proleTERSke brigade. Jačina ovih jedinica iznosila je oko 2000 boraca.

• Vidi dok. broj 163.

BR. 224

**DNEVNI IZVJEŠTAJ KOMANDE ŠESTOG ARMIJSKOG KOR-
PUSA ZA 6 MAJ 1943 GOD. VIŠOJ KOMANDI ORUŽANIH SNA-
GA „SLOVENIJA—DALMACIJA" O BOJEVIMA NA PROSTORIJI
BIJELOG POLJA, KOLAŠINA I NIKŠICA**

Pisani telegram

**Viša komanda O S.
Slovenija—Dalmacija
Operativno odjeljenje**

**Br. 7381
stiglo 7. maj 1943**

	otpreme 6.5.1943
Datum i čas/	19 00
	prijema 6.5.1943
	21.40

**OD KOMANDE VI ARM. KORP. — operativno
KOMANDI SUPERSLODE — operativno**

Br. 6866/op. Pisani telegram primljen od Trupa Crne Gore.

Br. 3543/op. NOVOSTI OD 6 MAJA U 10 ČASOVA

SEKTOR „TAURINENSE"

— 3 alpiski puk stigao u Foču u 12 časova; odmah je započeo sa napuštanjem garnizona.

— Jutros je nastavljeno povlačenje naših trupa.

SEKTOR „VENEZIA"

— Četnici za koje je juče javljeno da se povlače prema Pavinom Polju povukli su se do Bijelog Polja.

— Partizani su stigli u Šahoviće.

— Jaka grupa 2 partizanske divizije primijećena je u zoni Jabuke (Pljevlja NH-AX).

— Četničke snage koje napreduju u pravcu Maoča povukle su se uslijed događaja u zonu Šahovići.

— Obrazovan detašman od jedne pojačane čete na mostu kod kote 575 (Kolašin PL-GZ).

SEKTOR „FERRARA“

— Artiljerijska vatra protiv rasporeda partizana koji se popunjava sjevero-zapadno i sjevero-istočno od Nikšića.

— Vazduhoplovstvo je izvršilo obasipanje malim bombama ljudstva primijećenog na koti 763¹. Pri izvršenju drugih akcija u zoni ometano je lošim vremenom.

— Ukinut je garnizon Bogetići da bi se ojačala odbrana Nikšića i pošto se nije moglo pouzdati u njega uslijed njegove male jačine.

— Nastavlja se sa pridolaženjem partizanskih snaga u zonu sjeverno od Nikšića.

General MENTASTI
VI. armijski korpus

4 Prepisa:

- 1 Pomoćniku nač. štaba.
- 2 Operativnom odjeljenju
- 1 Obavještajnom odjeljenju

¹ Oko Nikšića nema k. 763, vjerovatno je k. 736 (Sirekovača).

BR. 224

**DNEVNI IZVJEŠTAJ KOMANDE ŠESTOG ARMIJSKOG KOR-
PUSA ZA 7 MAJ 1943 GOD. VIŠOJ KOMANDI ORUŽANIH SNA-
GA „SLOVENIJA—DALMACIJA" O NAPREDOVANJU PARTI-
ZANSKIH SNAGA U OKOLINI NIKŠIĆA**

Primljeni pisani telegram

Operativno odjeljenje
Prepis upućen obavještajnom
odjeljenju

OD KOMANDE VI ARM. KORP. operativno
KOMANDI SUPERSLODE operativno

otpreme
Datum i čas
prijema
8 maja 43
18.00

Br. 6923/op.

Viša komanda O. S.
Slovenija—Dalmacija
Operativno odjeljenje

Br. 7470
stiglo 8 maja 43

Pisani telegram primljen od Trupa Crne Gore. Počinje,
br. 3464/op.

NOVOSTI OD 7 MAJA U 10 ČASOVA

SEKTOR „TAURINENSE".

Kolona koja operiše u zoni Foča nakon što je završila napu-
štanje garnizona stigla je u donji tok potoka Osanice (Višegrad
VU-BU).

Bataljon „Aosta" je nastavio noću pokret kamionima do Me-
sića (ZP-CK) da bi zatim nastavio željeznicom u Priboj.

SEKTOR „VENEZIA".

Četničke su se snage povukle na liniju Pavlovo Brdo (Pljevlji
NH-AB), Slepač Most (Kolašin ON-GZ).

SEKTOR „FERRARA“.

Artiljerijska i vazduhoplovna akcija protiv partizanskog rasporeda uokolo Nikšića.

U 23.30 časova u Boxx¹ je osujećen pokušaj infiltracije patrola južno od Nikšića vatrom posade sa Carevog Mosta.

Izgleda da partizanske snage već gravitiraju prema zoni Lukovo.

SEKTOR „PODGORICA“.

U toku je pridolaženje nacionalista u zonu Piperà radi suprotstavljanja infiltraciji partizana koji se očekuju iz doline Zupe².

General MENTASTI. Završeno.
VI arm. korp.

BR. 167

DNEVNI IZVJEŠTAJ KOMANDE ŠESTOG ARMIJSKOG KORPUSA ZA 8 MAJ 1943 GOD. VIŠOJ KOMANDI OFFUŽANIH SNAGA „SLOVENIJA—DALMACIJA“ O DOLASKU NARODNOOSLOBODILACKE VOJSKE U MOJKOVAC I MANJIM POKRETIMA I AKCIJAMA NA PROSTORIJI OKO NIKŠIĆA

Pisani telegram		otpreme	8.5.43
	Datum i čas		20.30
		prijema	8.5.43
			23.30

Viša komanda O. S.
Slovenija—Dalmacija
Operativno odjeljenje

Br. 7492
stiglo 9.5. 43

OD KOMANDE VI ARM. KORP. operativno
SUPERSLODI operativno

Br. 6982/op.

Pisani telegram primljen od Trupa Crne Gore. Počinje.

Br. 3586/op.

* Vjerovatno Borova Brda južno od Nikšića

² Nikšićka Zupa

NOVOSTI OD 8 MAJA U 10 ČASOVA

SEKTOR „TAURINENSE“.

- 3 alpiski puk stigao je u zonu Jabuka (Višegrad ZN-CF).
- Započeo pokret željeznicom bataljona koji su se povratili J Priboj. Pokret će se nastaviti idućih dana u ešelonima po bataljonima.
- Artiljerijska paljba radi zaštite četničkog rasporeda jugozapadno od Pljevalja. Zarobljen 1 partizan. Drugi partizan prijavio se sa puškomitraljezom.
- U operaciji deblokiranja Foče trupe su imale 4 ranjena od kojih 3 iz 383 pješ. puka a 1 iz LVII bataljona Crnih košulja.

SEKTOR „VENEZIA“.

- Četnici su se ponovo povukli i sada su raspoređeni uzduž Tare od Bistrice (Kolašin LI-GZ) i kote 1015 (MN-GU).
- Partizani su stigli u Mojkovac (MN-GU).
- U 14 časova su ispaljene granate iz minobacača na uporište garnizona Bijelo Polje. Brzim protudejstvom naše artiljerije vatra je obustavljena a da nije prouzrokovala štete.

SEKTOR „FERRARA“.

- Vazduhoplovstvo je, ometano lošim vremenom, tuklo malim bombama i mitraljiralo ljudstvo u zoni Nikšić i uzduž puta za Šavnik.
- Primijećeno je nekoliko ustaničkih patrola u zoni Bogetići¹.
- Primijećeni su pokreti znatnih ustaničkih snaga iz doline Zupa prema jugu².

SEKTOR „PODGORICA“.

- Avion je tukao malim bombama partizane primijećene u zoni Ruište (Nikšić XP-FP).

General MENTASTI. Završeno.
VI arm. korp.

6 prepisa

- 1 Ekselenciji
- 1 Načelniku štaba
- 1 Pomoćniku nač. štaba
- 2 Operativnom odjeljenju
- 1 Obavještajnom odjeljenju

¹ Patrole Drugog bataljona Zetskog NOP odreda

² Jedan bataljon Četvrtе proleterske i dva bataljona Pete udarne brigade koji su imali zadatak da sa Zetskim NOP odredom oslobode Piperi i Kuče i da presijeku za okupatora važnu komunikaciju Podgorica — Kolašin.

DNEVNI IZVJEŠTAJ KOMANDE ŠESTOG ARMIJSKOG KORPUSA OD 9 MAJA 1943 GOD. VIŠOJ KOMANDI ORUŽANIH SNAGA „SLOVENIJA—DALMACIJA" O ODLAGANJU OPERACIJE U ZONI NIKŠIĆA

Šifrirani telegram

PREDAN: 9.V.1943. u 20,00 č.
PRIMLJEN: 10.V.1943. u

VI ARMIJSKI KORPUS
SUPERSLODI — OPERATIVNO ODJELJENJE
Broj 70/52 — Op.

Poznata operacija protiv partizana u zoni Nikšića neće moći otpočeti za još nekoliko dana zbog vremena koje je potrebno komandi Crne Gore da sakupi svoje kolone.

Na osnovu nedavnih sporazuma koje sam učinio sa generalom Mentasti i sporazuma između divizije „Emilia" i divizije „Perugia", moje sadejstvo će se ograničiti na upotrebu kolone od dva do tri bataljona sa artiljerijom i tenkovima da se u početku zakrči Grahovo i raskršće jugoistočno od Vilusa. U Grahovu se već nalazi jedan moj odred; za Viluse polazi sutra jedan bataljon divizije „Emilia" iz Bileće; ostale snage sakupiće se kada bude potrebno.

Ostavljam sebi takođe nekoliko dana da stupim u direktnu vezu sa komandantom trupa Crne Gore, kako bi se moglo bolje odrediti vrijeme i način eventualnog sljedećeg sadejstva.

General PIAZZONI

BR. 169

**DNEVNI IZVJEŠTAJ KOMANDE ŠESTOG ARMIJSKOG KOR-
PUSA ZA 11 MAJ 1943 GOD. VIŠOJ KOMANDI ORUŽANIH
SNAGA „SLOVENIJA—DALMACIJA" O NAPADU NARODNO-
OSLOBODILACKE VOJSKE NA JEDNU ITALIJANSKU AUTO-
KOLONU**

Pisani telegram

**Vila komanda O. S.
Slovenija—Dalmacija
Operativno odjeljenje**

**Br. 7645
stiglo 12.5.43**

**otpreme 11.5.43
19.50**

Datum i čas

**prijema 11.5.43
23.00**

**OD KOMANDE VI ARM. KORP. operativno
KOMANDI SUPERSLODE operativno**

Br. 7161/op. Pisani telegram primljen od Komande trupa Crne Gore.

Počinjje:

Br. 3762/op. NOVOSTI OD 11 MAJA U 10 ČASOVA

SEKTOR „TAURINENSE"

Pojačani bataljon koji je upućen u zonu Mihajlovići (Pljevlja MK-AH), gdje je raspoređena partizanska brigada, stupio je u do-
dir sa snagama neprijateljskog rasporeda. Neprijatelj je prisiljen
da se povuče u Obarde (MH-AU) nakon što je pretrpio gubitke od
kojih su 4 mrtva ostavljena na terenu. Naši gubici: 2 mrtva.

SEKTOR „VENEZIA"

Autokolona koja je dolazila iz Priboja, praćena četom, na-
padnuta je, u 12 časova u zoni Dobrakova¹ (PN-AL), od partizan-

¹ Drugi bataljon Prve proleterske brigade Prve proleterske divizije napao je sa položaja Vukotičko Brdo (k. 990), 12 km sjeverno od Bijelog Polja, vojni motorizovani transport ratnog materijala, koji se, pod jakom pratnjom italijanskih jedinica, kretao iz Priboja za Berane (Ivangrad). Transport je bio skoro uništen. Nađeno je 150 mrtvih i 70 ranjenih vojnika, 18 onesposobljenih automobila. Zaplijenjeno je 11 minobacača sa oko 100 mina, 10 puškomitraljeza sa 150 000 metaka, sanitetskog i raznog drugog materijala.

skih snaga procijenjenih na 800 naoružanih. Pošto se hrabro branila u toku nekoliko časova pratnja se zabarikadirala u pećinama. Njemačka jedinica koja je pritekla iz Brodareva u pomoć morala je da se povuče uz gubitke.

Bataljon „Exille“, bez jedne čete, krećući se kamionima iz Višegrada u Pljevlja transportiran je iz Prijepolja prema mjestu gdje se četa zabarikadirala i stigao je noću na kotu 1123 (PL-AL). 205 vojnika iz pratnje, od kojih 35 ranjenih, uspjelo je da se spasi i uputi u Brodarevo. Neke grupe zabarikadirane po pećinama nijesu još oslobođene i bore se hrabro.

Jutros je tamo upućen jedan bataljon iz garnizona Bijelo Polje. Naknadno će se javiti pojedinosti.

Nastavlja se pridolaženje jedinica Prve njemačke alpske divizije u zonu Berane—Andrijevića.

Snage kapetana Đurišića² napustile su raspored, o čemu u 3586³, da bi se rasporedile za zaštitu Kolašina.

Druge četničke snage raspoređene su na Sinjajevini.

SEKTOR „FERRARA“

Naša je artiljerija tukla zonu Kruškovi Do (IJKličić ZI-GM) i Bijela Greda (ZR-GM).

Ustanici su izgleda prekinuli na više mjesta put za Šavnik.

Snage generala Popovića proširile su okupaciju na kotu 771 (ZP-FU)⁴ zajedno sa isturenim jedinicama garnizona Nikšić. General MENTASTI. Završeno.

VI arm. korp.

8 prepisa

- 1 Ekselenciji
- 1 Nač. štaba
- 1 Pomoćniku nač. štaba
- 2 Nač. operat. odjeljenja
- 1 Odjeljenju telegrafsko-telefonskih veza
- 1 Obavještajnom odjeljenju

² Pavle Đurišić

⁵ Vidi dok. broj 167.

⁴ Južno od Carevog Mosta

BR. 182

**OBAVJEŠTENJE VRHOVNE KOMANDE ITALIJANSKE VOJSKE
OD 11 MAJA 1943 GOD. VIŠOJ KOMANDI ORUŽANIH SNAGA
„SLOVENIJA—DALMACIJA" O UČEŠĆU JEDINICA ŠESTOG
ARMIJSKOG KORPUSA U CRNOJ GORI NA OBEZBJEĐENJU
LINIJE PODGORICA—NIKŠIĆ—BILEĆA**

Fonogram

Prijem 11/5/1943
7586

Od Vrhovne komande vojske
Višoj komandi Slov. i Dalmac.
Br. 8764/OP

- I) U vezi operacija naređenih od strane Vrhovne komande a a cilju spriječavanja poslednjih partizanskih uspjeha i u cilju neprestanog uništavanja i istjerivanja partizana iz Crne Gore, trupe VI arm. korp. moraju učestvovati u operacijama pomoću kojih se namjerava obezbijediti odbrana linije Podgorica—Nikšić—Bileća.
- II) U odnosu na gore navedeno i imajući u vidu prethodne zahtjeve, koje je već učinio Guverner Crne Gore telegramom br. 7468 od 9 ov. m., ta komanda neka naredi da se VI arm. korp. odmah dogovori sa samim Guvernerom u cilju određivanja trupa koje bi trebalo da učestvuju u operacijama u Crnoj Gori¹.
Eventualni dalji zahtjevi za pojačanjem snaga već predviđenih od strane VI. arm. korp., moraće biti ispitani u vezi sa situacijom u Hercegovini.
- III) Ta komanda neka hitno izvijesti o rezultatima dogovora za mogućnost sadejstva trupa VI. arm. korp., u cilju prethodnog odobrenja od strane ovog štaba.
- IV) Po naređenju Vrhovne komande javljam da se trupe VI. arm. korp. moraju smatrati oslobođenim zadataka koji se odnose na operacije u zoni Foča.

General Rosi

Šalje: ppuk. Cocchi
Prima: poruč. Jonko

¹ Vidi dok. broj 169.

BR. 182

DNEVNI IZVJEŠTAJ KOMANDE ŠESTOG ARMIJSKOG KOR-
PUSA ZA 12 MAJ 1943 GOD. VIŠOJ KOMANDI ORUŽANIH
SNAGA „SLOVENIJA—DALMACIJA" O BOJEVIMA OKO BIJE-
LOG POLJA I NIKŠICA

Pisani telegram

Viša komanda O. S.
Slovenija—Dalmacija
Operativno odjeljenje

Br. 7716
stiglo 13.5.43

	otpreme	12.5. 43
Datum i čas,		19.20
	prijema	12.5. 43
		23.45

OD KOMANDE VI ARM. KORP.

operativno

KOMANDI SUPERSLODE operativno

Br. 7217/op.-prot.

Pisani telegram primljen od Trupa Crne Gore.

Počinja: „ „ Br. 3806/op. NOVOSTI OD 12 MAJA U 10 ČASOVA

SEKTOR „TAURINENSE": Bataljon „Exille" pošto se zadržao na položajima na koje je stigao u noći (vidi telegram 3762)¹, stigao je u 8.30 časova u Dobrakovo, gdje je pokušao da spasi vozila automobila koju su napali partizani.

U 10.30 časova partizani su zauzeli kotu 1123 (PL-AL) presjekavši put za povlačenje.

Naređeno upućivanje bataljona „Aoste" u zonu.

U Prijepolju se vrši obrazovanje kolone od 3 bataljona radi djelovanja iz tjesnaca Bare (PL-AL) prema zapadu.

SEKTOR „VENEZIA": Noću uoči 11 partizanska artiljerija otvorila je sa kote 1038 (PI-AB) vatru na Bijelo Polje i na most na koti 575. Istovremeno je sa više strana napadnuta i kota 575.

¹ Vidi dok. broj 169.

Napad je odbijen a artiljerija ušutkana dejstvom naše artiljerije. Bataljon upućen prema zoni napada na autokolonu, naišao je na jak otpor zapadno od Potkrajce (PN-AF).

Bataljon se odvojio i povukao bez gubitaka.

Artiljerija Bijelo Polje je zatim tukla zone koje su zauzeli ustanici.

Detašman karabinjera i četnički financi povučeni su u cilju sigurnosti.

SEKTOR „FERRARA“: Artiljerija Nikšić raspršila je kolonu u pokretu iz Jasenovog Polja (ZP-GQ) u Sipačno (ZN-GQ).

VAZDUHOPLOVSTVO: je tuklo malim bombama i mitraljiralo zonu Miločani — Gornje Polje kao i ljude primijećene uzduž puta za Savnik i zonu Bare (XP-GU).

Partizanske snage izgleda da se premještaju iz zone Nikšića prema dolini Nikšićke Župe.

SEKTOR „PERUGIA“: Nacionalistička patrola sukobivši se u zoni Kulaice² (ZL-EH) sa grupom od sedam ustanika ubila je jednog.

U toku je čišćenje zone.

Završeno.

potpis. General RONCAGLIA" "
VI armijski korpus

8 prepisa: 1 Ekselenciji
1 Načelniku štaba
1 Zamjeniku nač. štaba
2 Operativnom odjeljenju
1 Komandi kr. karabinjera
1 Odjeljenju telegrafsko-telefonskih veza
1 Obavještajnom odjeljenju

¹ Redakcija nije mogla ustanoviti na koje se mjesto odnosi.

IZVJEŠTAJ KOMANDE ŠESTOG ARMIJSKOG KORPUSA OD 12 MAJA 1943 GOD. VIŠOJ KOMANDI ORUŽANIH SNAGA „SLOVENIJA—DALMACIJA" O REZULTATIMA RAZGOVORA SA GUVERNEROM CRNE GORE PO PITANJU RASPOREDA ITALIJANSKIH SNAGA NA TERITORIJI CRNE GORE I HERCEGOVINE

Pisani telegram	7718	datum otpreme	12/5/43
	13-V-43	i	20.30
		čas prijema	13.5'43 24.40

OD KOMANDE VI ARM. KORPUSA — Operativno
KOMANDI SUPERSLODE — Operativno

Br. 7230/op. protokol

Razgovor koji sam imao na Cetinju sa Ekselencijom Pirziom Biroli obavio se po sljedećem: »

1.— General Piazzoni predaje kopiju pisanog telegrama 7632 Superslodi, u kome se potvrđuje da VI armiski korp. mora učestvovati sa trupama Crne Gore u cilju obezbjeđenja linije Podgorica—Nikšić—Bileća.

Između ostalog izvještava da je već rasporedio jedan puk pješadije od tri bataljona pojačan dvjema baterijama, jednim eskadronom lakih bornih kola „L" i odgovarajućim pomoćnim jedinicama pod komandom generala Silvija Negri s obje strane u početku puta za Trubjelu.

2.— General Pirzio Biroli daje kopiju radiograma Vrhovne komande 22266/op, kojim se naređuje privremeni prelaz dijelova VI arm. korp., koji operišu u zoni Bileća—Trebinje, u taktičku zavisnost Komande trupa Crne Gore i koji predviđa da VI arm. korp. prihvati eventualne zahtjeve za pojačanje, koje uputi Komanda trupa Crne Gore, ukoliko to bude moguće zbog situacije u Hercegovini.

3.— General Piazzoni prima k znanju gore navedeno o čemu će izvijestiti Ekselenciju Robotti-a, izvještava da nema druge jedinica na raspoloženju za osiguranje komunikacije Bileća—Viluse—Trubjela—Nikšić.

Do početka operacija taktičke grupe, general Negro će ostati u zavisnosti VI arm. korpusa u zoni Viluse—Grahovo.

Dodajem. Citirani telegram Vrhovne komande 22266/op, ukoliko se tiče razgovora, kaže sljedeće: paragraf 3: Sam Guvernerat, osigurava odbranu linije Podgorica—Nikšić—Bileća sa pojačanjima iz VI arm. korpusa. Paragraf 4: glavni generalštab kr. vojske na-

ređuje prelaz dijelova VI arm. korpusa, koji operišu u zoni Bileća—Trebinje, u privremenu taktičku zavisnost 14 arm. korpusa; VI arm. korpus prihvata eventualna tražena pojačanja koja upućuje komanda 14 arm. korp., ukoliko dopušta situacija u Hercegovini.

Ekselencija Pirzio Biroli smatra dovoljnim učešće kolone Negro, čiju upotrebu predviđa tek kroz nekoliko dana sa jednim bataljonom za zatvaranje prelaza Trubjele, i sa dva bataljona sa artiljerijom, za privremeno zamjenjivanje trupa divizije „Ferrara” u Nikšiću, koje će naprotiv operisati ofanzivno.

General Piazzoni

BR. 173

DNEVNI IZVJEŠTAJ KOMANDE ŠESTOG ARMIJSKOG KORPUSA ZA 13 MAJ 1943 GOD. VIŠOJ KOMANDI ORUŽANIH SNAGA „SLOVENIJA—DALMACIJA” O BOJEVIMA U REJONU BIJELOG POLJA I NIKŠICA

Pisani telegram	Prepis upućen obavještajnom odjeljenju	
		otpreme 14.5.43
	Datum i čas	11.55
		prijema 14.5.43
OD KOMANDE VI ARM. KORP. operativno		17.10
KOMANDI SUPERSLODE operativno		

Viša komanda O. S.
Slovenija—Dalmacija
Operativno odjeljenje

Br. 7793
stiglo 14.5.43

Br. 7289/op.

Telegram primljen od Komande tiupa Crne Gore.

Počinje:

„ 3854/op.— Novosti od 13.5.1943 U 10 ČASOVA

— SEKTOR „TAURINENSE” Dana 11 u 17 časova bataljon „Exille” napadnut od mnogo ustanika u zoni kote 1123, odbio ih je zadavši im teške gubitke.

u 18 časova bataljon „Aosta” je došao u dodir sa „Exille” i u 24 časa je stigao u Bare gdje je bio napadnut.

Pošto su pretrpjeli daljnje mnogobrojne gubitke, 12 ujutro oba bataljona uspjela su da se izvuku i da se povuku u Brodarevo gdje su stigla u 15 časova.

Vazduhoplovstvo stigavši u zonu akcije nije moglo da interveniše uslijed slabe vidljivosti. Kasno poslije podne tuklo je malini bombama zonu Laljevići (PL-AL), Kukulje (PL-AL).

— SEKTOR „VENEZIA” Dana 12 u 0.20 časova odbijen je napad brzim protudejstvom na garnizon Bijelo Polje. Ustanici su pokušali da odvoje posadu na mostu kote 575 od Bijelog Polja. Bataljon koji je upućen iz Bijelog Polja osujetio je pokušaj i zapalio je kuće komunistu u Crnonjici i Kruševu (Pljevlja PI-AB).

U Bijelom Polju se obrazuje kolona II batalj. pojačanog artiljerijom radi djelovanja prema tjesnacu Bare u sadejstvu sa alpskim bataljonom divizije „Taurinense”.

1 partizanska divizija izgleda da raspolaže za napad na Bijelo Polje sa 6 topova.

Izgleda da ima partizana u gornjem dijelu doline Morače sa namjerom da se uprave prema Kolašinu i Mateševu.

— SEKTOR „FÉRRARA” Artiljerija je izvršila mnogo akcija protiv partizanskih grupa primijećenih ili javljenih da su u Okolini Nikšića. Vazduhoplovstvo je izvršilo nekoliko akcija tućenja malim bombama po ciljevima uokolo Nikšića. Izgleda da se partizanska komanda iz Šavnika premjestila u Lukovo. Partizanske snage koje su stajale prema Nikšiću izgleda da se premještaju prema Sinjajeviti: dok za napad na Nikšić izgleda da su komunisti dovukli novo regrutovane snage.

— SEKTOR „PODGORICA” Povećavaju se nacionalističke snage u zoni Piperi. Vazduhoplovstvo je u toj zoni tuklo malim bombama neke ciljeve označene od spomenutih formacija. General RONCAGLIA. Završeno.

Šesti arm kor.

IZVJEŠTAJ VIŠE KOMANDE ORUŽANIH SNAGA „SLOVENIJA—
DALMACIJA" OD 13 MAJA 1943 GOD. VRHOVNOJ KOMANDI
ITALIJANSKE VOJSKE O STAVLJANJU DIJELOVA ŠESTOG
ARMIJSKOG KORPUSA POD KOMANDU ČETRNAESTOG AR
MIJSKOG KORPUSA

Pisani telegram

V. P. 10 13 maja 1943CX1

SUPERSLODA — operativno
VRHOVNOJ KOMANDI VOJSKE — operativno

Br. 7734 protok.

U vezi našeg 7586 od 11 t. m. i vašeg 8764¹ od 11 t. m.
Prvo: U dogovorima obavljenim juče 12 ov. m. na Cetinju, Ekse-
lencija Guverner Crne Gore i Komt VI arm. korpusa utvrdili su
sljedeće:

A) — Učešće VI arm. korp. u spomenutim operacijama biće
izvršeno sa 3 bataljona divizije „Emilia" (dva iz 120 p. p. — jedan
iz 119 p. p.), dvije baterije, jednim eskadronom lakih bornih kola
„L" i odgovarajućim pomoćnim jedinicama pod komandom gene-
rala Silvia Negra, komandanta pješadijske divizije „Emilia". Tak-
tička grupa se sada nalazi razmještena u zoni Viluse—Grahovo;

B) — Upotreba grupe predviđa se tek za nekoliko dana, sa jed-
nim bataljonom za zatvaranje sedla Trubjele a sa dva bataljona i
artiljerijom za privremeno smjenjivanje trupa divizije „Ferrara" u
Nikšiću, koje moraju dejstvovati ofanzivno.

Drugo: Ekselencija Pirzio Biroli je između ostalog izvijestio Ekse-
lenciju Piazzonia o telegramu 22266 operac. Vrhovne komande, koji
razmatra, u 4 paragrafu, prelaz dijelova VI arm. korp., koji operišu
u zoni Bileća—Trebinje, pod privremenu taktičku komandu XIV
arm. korpusa po naređenju te Glav. komande vojske.

Treće: VI arm. korpus, pored gore navedene pomoći, nema druge
trupe na raspoloženju za osiguranje linije koja vezuje Bileću—Vi-
luse—Trubjelu—Nikšić.

Četvrto: Molim Glavnu kdu vojske da da svoju saglasnost za učešće
trupa VI arm. korpusa kako je rečeno u tački prvoj pod A i da
dostavi svoja uputstva po pitanju prelaza pod komandu o čemu se
govori u tački drugoj.

General Robotti

¹ Vidi dok. broj 169.

BR. 182

**NAREĐENJE VIŠE KOMANDE ORUŽANIH SNAGA „SLOVENIJA
—DALMACIJA" OD 13 MAJA 1943 GOD. KOMANDI ŠESTOG
ARMIJSKOG KORPUSA ZA ZATVARANJE IZLAZA IZ ZONE
NJEGOŠA KA TREBINJU I GRAHOVU**

Pisani telegram

Operativno 13
V. P. 10, 13 maj 1943/XXI

**SUPERSLODA — operativno
Komandi VI arm. korpusa**

Br. 7718 protok.
Veza vaš telegram 7230 op¹.

Prvo: O dogovorima sa Guverneratom Crne Gore obaviještena je Glav. kda vojske, koja je sebi rezervisala pravo da da svoju saglasnost. Slijediće odgovarajući izvještaji.

Drugo: Spomenuto predviđeno premještanje taktičke grupe generala Negra na sedlo Trubjele i u Nikšić zahtijeva da ta komanda obrati pažnju na potrebu zatvaranja izlaza iz zone Njogoša ka Trebinju i Grahovu sa ostalim trupama u cilju spriječavanja partizanskih jedinica da uđu u Južnu Hercegovinu i oblast Kotora. Molim da mi dostavite naknadne rasporede trupa.

Treće: Neophodno je tačno utvrditi sa Guverneratom Crne Gore da taktička grupa Negro ostaje pod njegovom komandom samo za vrijeme spomenute akcije, i da se mora vratiti na teritoriju VI korpusa i staviti pod komandu ovog posljednjeg čim se završi ova akcija, imajući u vidu zahtjeve koje stvara situacija u zoni samog VI korpusa.

* General Robotti

Vaš telegram PA 7718 primljen od D. Bela (Split)

(u časova 20001305)

¹ Vidi dok. broj 169.

BR. 224

DNEVNI IZVJEŠTAJ KOMANDE ŠESTOG ARMIJSKOG KOR-
PUSA ZA 14 MAJ 1943 GOD. VIŠOJ KOMANDI ORUŽANIH
SNAGA „SLOVENIJA—DALMACIJA" O BOJEVIMA U REJO-
NIMA PLJEVLJA, NIKŠIĆ, PODGORICA

Pisani telegram

Viša komanda O. S.
Slovenija—Dalmacija
Operativno odjeljenje

Br. 7824
stiglo 15.5.43

	Datum i čas	otpreme
OD KOMANDE VI ARM. KORP.		prijema 14.5.43.
operativno		23
SUPERSLODI operativno		
Br. 7329/op. prot.		

Telegram stigao od Komande trupa Crne Gore.

Počinja:

„ „3898/op.— NOVOSTI OD 14 MAJA U 10 ČASOVA

SEKTOR „TAURINENSE": bataljoni koji su operisali u tjesnacu Bare sjedinili su se u Prijepolju da bi operisali u pravcu Jabuke (Pljevlja NH-AX) u cilju uništenja dviju partizanskih brigada koje su tamo primijećene i da bi omogućili transportovanje snabdije-
vanja za Pljevlja. Gubici koje su pretrpjeli alpiski bataljoni u akciji u tjesnacu Bare: poginulo 4, ranjeno 45, nestao 1.

SEKTOR „VENEZIA": U toku je premještanje u Lijevu Rijeku ko-
mande pješadijske divizije sa 1 bataljonom pojačanim baterijom, sa zadatkom da se suprotstavi infiltraciji partizana koji dolaze iz zone Gornje Morače.

Partizanske snage iz zone Katun Vratio (Kolašin IH-GS) vršile su pljačkanje u zoni G. Lipovo (LI-GQ) povrativši se u Katun Vratio. Druga grupa je stigla u Crkvinu (MH-GK).

Izgleda da je prva proleterska divizija raspoređena između Komarana (Pljevlja OI-AR) i Kulina (ON-AB)¹.

SEKTOR „FERRARA“: nacionalističke formacije podržavane našom artiljerijom i automatskim oružjem dostigle su liniju Jakalj (Nikšić ZI-GH), Glibavac (ZN-GM), kota 845 (ZP-FX), Kablena Glava (ZT-FX) odbivši partizanske patrole.

SEKTOR „PODGORICA“: ustanici su juče napali raspored nacionalista između Pantelijeve Vrha (XR-FN) i Ilijina Brda (XV-FL) prisilivši ga da se povuče u Bioče.

Noću je prevezen kamionima u Bioče prvi bataljon bez jedne čete sa zadatkom da dostigne u zoru zonu Ilijino Brdo radi učešća u akciji nacionalista napadajući na partizane.

Vazduhoplovstvo je izvršilo akcije mitraljiranja i tučenja malim bombama Gostilja Martiničkog (XP-FN). General RONCA-GLIA " ".

Završeno.

Šesti armijski korpus

6 prepisa:

- 1 Ekselenciji
- 1 Načelniku štaba
- 1 Pomoć. nač. štaba
- 2 Operativnom odjeljenju
- 1 Obavještaj. odjeljenju
- 1 Odjeljenju telegrafskih i telefonskih veza

¹ Prva proleterska divizija NOVJ pred Petu ofanzivu bila je raspoređena na prostoriji: Prva proleterska i Treća krajiška brigada na frontu Mojkovac, Bijelo Polje; Treća sandžačka — Mijajlovica, Jabuka; Stab divizije — Potrk (Tomac: Peta neprijateljska ofanziva, izdanje „Vojno Delo“ 1953 god., str. 66).

BR. 224

**DNEVNI IZVJEŠTAJ KOMANDE ŠESTOG ARMIJSKOG KOR-
PUSA ZA 15 MAJ 1943 GOD. KOMANDI DRUGE ARMIJE O BO-
JEVIMA ITALIJANSKIH I NJEMAČKIH TRUPA OKO BIJELOG
POLJA I ŠAHOVIĆA**

Prepis pisanog telegrama

Viša komanda O. S.
Slovenija—Dalmacija
Operativno odjeljenje

Br. 7891
stiglo 16.5.43

	otpreme 15.5.1943;
Datum i čas	19.10
	prijema 16.5.1943;
OD KOMANDE VI ARM. KORP. operativno	8.40
KOMANDI 2 ARMIJE	
Br. 7407/op.	

Pisani telegram primljen od Komande trupa Crne Gore.

Počinje:
„ „Br. 3920/op.

NOVOSTI OD 15 MAJA U 10 ČASOVA

SEKTOR „TAURINENSE“

— Garnizon Priboj preuzet od brzih njemačkih jedinica jačine 600 ljudi.

Italijanske trupe koje su bile raspoređene u garnizonu koncentrisane su u Priboj—Prijeplje.

— Tučena malim bombama zona Glusevic¹ (Pljevlja NK-AT).

SEKTOR „VENEZIA“

— Oko 100 vojnika autokolone, o čemu u pisanom telegramu 3762 op, smatrati nestalim².

— Avioni su tukli malim bombama ciljeve između Šahovića i desne obale Lima.

— Jutros je počela akcija italijanskih i njemačkih trupa iz Bijelog Polja i Šahovića.

¹ Redakcija nije mogla ustanoviti na koje se mjesto odnosi.

² Vidi dok. broj 169.

SEKTOR „FERRARA“

— Nacionalističke formacije, potpomognute nađom artiljerijom i automatskim oruđjem, dostigle su liniju Tisa (Nikšić ZI-GO), Rastovac (ZN-GO) i izvršile napad u zonu Tović (ZP-GM).

— U toku noći artiljerija garnizona Nikšić je tukla partizanske snage primijećene u mjestu Šipačno (ZN-GQ).

— Vazduhoplovstvo je tuklo malim bombama zonu Ijickovo.

SEKTOR „PODGORICA“

— Nacionalističke formacije dostigle su liniju Stijena (SX-FI), Sviba (XV-FL).

— U toku noći prebaćena je kamionima u Bioće komanda 383 pješadijskog sa III bataljonom radi pojaćanja o ćemu u pisanom telegramu 3898 op³.

— Nacionalistićki bataljon pojaćan vodom Crnih košulja zapoćeo je pokret radi okupiranja Stražišta (XT-FI). General RON-CAGLIA"".

Završeno.

Šesti armijski korpus

BR. 178

DNEVNI IZVJEŠTAJ KOMANDE ŠESTOG ARMIJSKOG KORPUSA ZA 16 MAJ 1943 GOD. KOMANDI DRUGE ARMIJE O RASPOREDU SNAGA I DOLASKU NOVIH NJEMAĆKIH, BUGARSKIH I ITALIJANSKIH JEDINICA NA SEKTOR PLJEVALJA I PODGORICE

Pisani telegram

Viša komanda O. S.
Slovenija—Dalmacija
Operativno odjeljenje

Br. 7987
stiglo 17.5. 43

	Datum i ćas	otpreme
		16.5.43
		20.00
OD KOMANDE VI ARM. KORP. operativno		prijema 17.5.43
KOMANDI 2 ARMIJE		11.40
Br. 7455/op.		

Pisani telegram primljen od Trupa Crne Gore.

Zapoćinje:

Br. 3963/op. NOVOSTI OD 16 MAJA 1943-XXI U 10 ĆASOVA SEKTOR „TAURINENSE“. Njemaćke trupe stigle u Priboj, o ćemu u pisanom telegramu 3920/op¹. premjestile su se u Prijepolje osim detašmana oko stotinu ljudi.

³ Vidi dok. broj 176.

¹ Vidi dok. broj 177.

Najavljen je dolazak 700 Bugara određenih za garnizon Priboj (NH-BS). Akcijom III bataljona iz Prijepolja (OL-BD) i II iz Pljevlja (IH-AX) uspostavljen je tranzit i telefonska veza Pljevlja—Priepolje.

3 alpiski puk ostaje privremeno raspoređen u blizini Jabuke (HL-BH) radi čišćenja zone i obezbjeđenja snabdijevanja Pljevlja koje je prekinuto pred nekoliko dana. Naši gubici, o čemu u pisanom telegramu 3898/op²., popeli su se na 12 ranjenih. Gubici neprijatelja utvrđeni u toj akciji: 15 mrtvih među kojima jedan politički komesar. Zaplijenjen 1 puškomitraljez i 15 pušaka. SEKTOR „VENEZIA“. Njemačke su trupe, savladavši male otpore, stigle na liniju kota 1123, kota 1255 (OI-GZ).

Italijanska kolona dostigla je Šljepašnjicu (PL-AF) gdje se zaustavila radi zaštićivanja njemačkog istočnog boka. Kolona je uputila patrole koje su došle u dodir sa ustanicima na Crno Brdo (PI-AF), Kukulje, Orahovica (PL-AI), Sutivan (PN-AF).

Jaka vatrena aktivnost sa obje strane. Gubici neprijatelja: utvrđeno 8 mrtvih.

Naši 1 poginuo i 5 ranjeno.

Izgleda da partizani namjeravaju preći Lim između Gostuna (PL-AN) i Metanca (PN-AI).

U 01.45 časova neutvrđene snage su napale na kotu 1110 (NH-SM) kod Kolašina.

Protudejstvo čitavog njemačkog puka koji je odvojio bataljon u Stikavica³ (NK-GS). Drugi bataljon stiže u zonu Andrijevice.

U toku je premještanje bataljona koji je bio dislociran u Lijevoj Rijeci i Mateševu.

SEKTOR „FERRARA“. Naše patrole su napadnute jakom vatrom koja je dolazila iz zone Tović (ZP-GM).

.Nacionalističke formacije u čišćenju u zoni južno od Gornjeg Polja i u zoni Tović. U toku noći naši su minobacači tukli zonu Gornje Polje gdje je došlo do jakog protudejstva protiv spomenute akcije nacionalista.

SEKTOR „PODGORICA“. Između 22 i 23 časa ustanici su napali i zaokružili III/383⁴ u predjelu sjevero-zapadno od Bioča. U 23.45 časova prevezen je kamionima u pomoć iz garnizona Podgorice ba-

² Vidi dok. broj 176.

³ Vjerovatno Pilana Stijovića

* Treći bataljon 383 puka

taljon Crnih košuja koji je zauzeo položaj na mostu kod kote 65 gdje se ljudstvo III/383 u međuvremenu povuklo nakon što je pretrpjelo osjetne gubitke. Komanda 383 i I bataljon još uvijek su angažovani po visovima koji dominiraju Crkvicama — Biočem. Ova je komanda naredila da interveniše još jedan bataljon Crnih košulja iz garnizona Podgorica i jedan bataljon 127 pješad. puka koji je stigao u toku noći iz Skadra da bi se otkačile angažovane trupe 383-eg i da bi se tukle partizanske snage koje vrše opkoljavanje.

Vazduhoplovstvo je u toku jučerašnjeg dana izvršilo akcije mitraljiranja i tučenja malim bombama po ciljevima u zoni Piperi.

U toku noći stigao je u Podgoricu 127 pješadijski bez 1 bataljona.

General RONCAGLIA

Sesti arm. kor.

BR. 179

DNEVNI IZVJEŠTAJ KOMANDE ŠESTOG ARMIJSKOG KORPUSA ZA 17 MAJ 1943 GOD. KOMANDI DRUGE ARMIIJE O POKRETIMA NJEMAČKIH JEDINICA OD SANDŽAKA I BOJEVIMA ITALIJANSKIH JEDINICA U REJONU PODGORICE

Pisani telegram

Viša komanda O. S.
Slovenija—D ilmacija
Operativno odjeljenje

Br. 8020
stiglo 18.5.43

otpreme
Datum i čas
prijema 18.5.1943
1.30

OD VI ARM. KORP. operativno
KOMANDI 2 ARMIIJE — operativno
Br. 7519/op.

Telegram stigao od Komande trupa Crne Gore.

NOVOSTI OD 17 MAJA 1943 U 10 ČASOVA
— SEKTOR „TAURINENSE“:

U Priboj je stigao bugarski bataljon.

Njemački tenkovi stigli u Metaljku (XI-BN) kao prethodnice jedinica 369 njemačke divizije koja se kreće iz zone Goražde — Cajniče prema Pljevljima.

— SEKTOR „VENEZIA“:

Njemačke su se jedinice rasporedile po istočnoj obali Lima sjeverno od Bijelog Polja.

Kolona od 4 italijanska bataljona koja je obrazovana u garnizonima Kolašina i Mateševa kreće se jutros prema Lijevoj Rijeci.

— SEKTOR „FERRARA“:

Naše patrole u zoni Brezovik (ZN-GM) napadnute su jakom vatrom iz automatskog oružja koja je dolazila iz Rastovca (ZN-GO). Artiljerija i minobacači tukli su po radovima koji se izvode i po koncentracijama partizana koji su primijećeni u zoni sjeverno i istočno od Nikšića.

SEKTOR „PODGORICA“:

Kolona od dva bataljona pokušavala je da u toku jučerašnjeg dana i prošle noći stigne do komande 383-eg i 1 bataljona koji su opkoljeni od nadmoćnih partizanskih snaga u zoni Velja Glavica (XV-FV). Potpomognuta artiljerijom garnizona Podgorica kolona je jutros dostigla kotu 610 (XV-FG) koju su držali partizani i nastavlja sa učvršćivanjem i proširivanjem okupacije.

— 383-ći nastavlja da se hrabro brani trpeći gubitke, među kojima komandant pukovnik Vercesi.

U toku noći uspjeli su ostaci komande i I/383-eg da forsiraju opkoljavanje stigavši na put za Bioče i na put za Danilovgrad.

Dosada se vratilo ukupno oko 150 ljudi. Još i sada pridolazi poneka grupa.

U Podgoricu je stigao još jedan bataljon 127 pješad.

Telefonska linija za Berane prekinuta.

General RONCAGLIA

broj prepisa:

- 1 Ekselenciji
- 1 Nač. štaba
- 1 Pomoć. nač. štaba
- 1 Obavještaj. odjeljenju
- 2 Operativnom odjeljenju

BR. 182

DNEVNI IZVJEŠTAJ KOMANDE ŠESTOG ARMIJSKOG KOR-
PUSA ZA 18 MAJ 1943 GOD. KOMANDI DRUGE ARMIJE O BO-
JEVIMA U REJONU BIJELOG POLJA I PODGORICE

Pisani telegram	Datum i čas	otpreme	18.5.1943
		18.10	
		prijema	18.5.1943
			23.15

Viša komanda O. S.
Slovenija—Dlimacija
Operativno odjeljenje

Br. 8085
stiglo 19.5. 43

»

OD KOMANDE VI ARM. KORP. operativno
KOMANDI 2 ARMIJE operativno

Br. 7596/op.

Telegram primljen od Komande trupa Crne Gore.
Počinje.

Br. 4033/op. NOVOSTI OD 18 MAJA U 7 ČASOVA

SEKTOR „TAURINENSE“

Izviđanjem zone Obarde (NH-AV) natjerano je u bijeg malo usta-
nika.

U toku je izviđanje prema Kamenj Gori (MK-AT).
Njemačka borbena grupa stigavši u Metaljku nastavlja za Bo-
ljaniče¹.

SEKTOR „VENEZIA“

Kolona koja operiše sjeverno od Bijelog Polja zauzela je kotu 785
(PL-AF) prisilivši partizane na povlačenje prema Ujniču (UR-AI).
zarobivši 18 partizana.

¹ Vidi dok. broj 169.

Partizani pomagani od muslimanskog stanovništva čvrsto drže u rukama kotu 1262 koju će napasti u toku dana.

Gubici: dva vojnika ranjena.

Garnizon Brodarevo je pokupio 12 lješeva poznate uništene auto-kolone². Njemački puk se tukao u zoni zapadno od Kolašina gdje je primijećeno 2000 partizana.

Pojačan je sa njemačkim bataljonom koji je bio raspoređen u Bi-oče (QK-GS).

SEKTOR „FERRARA“

Partizani potpomognuti jakom vatrom iz automatskog oružja i minobacača zauzeli nacionalističke položaje Kablena Glava (ZT-FX), proširivši okupaciju sve do Kunka (ZR-FV), i uputili patrole prema Ozrnicima (ZR-FX). Artiljerija garnizona Nikšić vršila je represivna gađanja na položaje koje su partizani zauzeli.

Oficir i dva podoficira koji su pobjegli iz ropstva potvrđuju da postoji raspored partizanskih snaga s obje strane puta za Šavnik, u visini Lukova, i da imaju topova u zoni Police (ZT-GK).

SEKTOR „PODGORICA“

Snage koje operišu prema koti 610 učvršćuju i šire okupaciju do linije uzvišenja iznad Bioča radi operiranja partizanskom pridolaženju iz zone Piperà u zonu Kuča.

Pokušaj partizana da se odupru toj operaciji koja je u toku, osujećen je našim protudejstvom koje je efikasno potpomagano artiljerijskom vatrom garnizona Podgorice.

Artiljerijska vatra na koncentracije partizana u zoni Zavale pro-uzrokovala je jaku eksploziju za koju se drži da je nastala uslijed pogotka u skladište municije.

U toku je akcija jedinice koja je obrazovana od ljudstva 383-eg radi nalaza lješa njihovog pukovnika³.

Još i danas iz 383-eg fali 739 ljudi od kojih se 400 sa osam oficira smatra da je zarobljeno.

Ostali se smatraju mrtvi ili ranjeni.

Detaljni spisak gubitaka biće posebno upućen. Gubici ostalih jedinica koje su operisale: 127 pješ: mrtvih vojnika četiri, ranjeno oficira jedan, vojnika šest; 86 legija Crnih košulja: mrtvih vojnika dva, ranjeno oficira jedan, vojnika četiri.

³ Vidi dok. broj 180.

¹ Vercesi

SEKTOR „VENEZIA“:

Kolona koja operiše sjeverno od Bijelog Polja stigla na kotu 1262.

Upućena je kolona putem za Metanjac. Put nije prekinut. U blizini mjesta nalazi se 8 naših kamiona od poznate uništene autokolone¹.

Njemci javljaju da smatraju neizbježnim prekid puta Mateševo—Kolašin i napad na ta mjesta.

Grupi Olagnero se prijavila 3 vojnika iz 383-eg koji su se izgubili za vrijeme borbe dana 16.

Strijeljana dva od 18 zarobljenika, o čemu u telegramu 4033², pošto je ustanovljeno da su krivi za napad na poznatu autokolonu.

SEKTOR „FERRARA“:

Partizani su napali jučer poslije podne nacionalističke snage u zoni Prijedor (ZR-FX). Intervencijom naše artiljerije napad je odbijen.

Nacionalističke patrole sa sjevernih padina kote 845 (ZF-FX) primijetile su transportovanje mnogih ranjenika iz doline Župe u pravcu Šavnika.

U toku je iznenadni napad na kotu 1151 (ZT-FX). Artiljerija garnizona Nikšića izvršila je vatrenu akciju na koncentracije partizana primijećene sjeveroistočno od Nikšića.

SEKTOR „PODGORICA“:

Napad partizana na kosu Vežešnika (Cetinje KT-FG) odbijen protunapadom bataljona koji se tamo nalazi. Provjeravanje gubitaka je u toku.

Vazduhoplovstvo je uzastopno tuklo malim bombama ciljeve u predjelu Piperà.

General RONCAGLIA"
VI arm. korp. 18001905

u 7 prepisa

- 1 Ekselenciji
- 1 Nač. štaba
- 1 Zamj. nač. štaba
- 2 Operativnom odjeljenju
- 1 Obavještajnom odjeljenju
- 1 Odjeljenju za telegrafске i telefonske veze

¹ Vidi dok. broj 169.

² Vidi dok. broj 180.

DNEVNI IZVJEŠTAJ KOMANDE ŠESTOG ARMIJSKOG KOR-
PUSA ZA 20 MAJ 1943 GOD. KOMANDI DRUGE ARMIJE O SPA-
JANJU NJEMAČKIH I ITALIJANSKIH SNAGA NA KOMUNIKA-
CIJI PODGORICA—KOLAŠIN

Pisani telegram Viša komanda O. S.
Slovenija—Dalmacija
Operativno odjeljenje

Br. 8286
stiglo 21 maja 1943

otpreme 21.5.43
12.00

Datum i čas

prijema 21.5.43
» 16.54

OD KOMANDE VI ARM. KORP.
KOMANDI 2 ARMIJE operativno

Br. 7733/op.

Telegram Komande trupa Crne Gore. Počinje. 4152/op. Novosti od
20 maja u 7 časova.

— SEKTOR „TAURINENSE" — Vrše se sporazumijevanja sa Ko-
mandom njemačkih trupa u Hrvatskoj za kombinovane akcije nje-
mačkih trupa i „Taurinense".

— SEKTOR „VENEZIA" — Kolona koja operiše na putu Bijele
Polje—Brodarevo stigla je u Brodarevo. Primijećeni prekidi 7 km
južno od Brodareva. Vršiti se opravljavanje.

Prikuljeno 11 lješeva i pronađena uništena vozila poznate autoko-
lone¹. Druga kolona vršila čišćenje u zoni Mahala—Kanje (PL-AL),
vršeći energično čišćenje i porušivši Dobrakovo i sve kuće u koje
su smještali partizane. Njemački kamuflirani avion bacio je neko-
liko bombi na Kolašin počinivši štete kućama. Italijanski gubici
ranjen 1, njemački 3 mrtva, 11 ranjeno. Grupa Olagnero raspore-
dila se od Tara Vukovet (NH-FV) do Vjetarnika. Sa grupom sara-
đuju i nacionalističke snage zone. Njemački bataljon prešao juče u
17 časova iz Lijeve Rijeke u pravcu Bioča gdje namjerava da se
rasporedi radi zaprečavanja puteva iz Morače. Vršiti se pokret ba-
taljona Crnih košulja grupe Olagnero radi pojačanja spomenutog

¹ Vidi dok. broj 169.

bataljona. Izdata su naređenja u pogledu njegove taktičke i radio veze sa 127 pješ. pukom i u pogledu radio veze sa komandom garnizona Podgorice. Obavještajac javlja da je primijetio kolonu od 300 zarobljenih Talijana sa ranjenicima kako se penju uz zapadnu obalu Morače u visini Kupina (KI-FP).

— SEKTOR „FERRARA” — Noću uoči 19 naša jedinica izvršila iznenadni napad na kotu 1151, Kablena Glava (ZT-FX), koju je zauzela, savladavši partizansku posadu. Partizani su razvili jaki protunapad opkolivši našu jedinicu koja je uspjela uz učešće artiljerije garnizona Nikšić da se izvuče i povuče u Nikšić. Iz Tara Vukovet (NH-FV) u Vjetarnik, došavši u zonu Prijedor (ZR-FX) bila je oslobođena akcijom II/47-og koji je odbio partizanske snage, koje su se povukle tučene intenzivnom artiljerijskom vatrom. Gubici ustanika 20 mrtvih utvrđenih na koti 1151; naši: mrtvih 6, ranjenih 4, nestalih 2.

Noću uoči 20 akcija artiljerije po ciljevima u zoni Lukovo. Avion je mitraljirao zonu Lukovo. Njemačka kolona spomenuta u 4081/op². sastavljena je od četiri bataljona od kojih jedan motorizovan, od 4 baterije od 105 i od 20 tenkova. U Nikšić je od te kolone stigao samo prvi motorizovani dio.

Komandant najavljuje u toku današnjeg dana dolazak triju velikih kolona pješadije koje dolaze iz Zle Gore, iz Krsca, Golije i iz doline Pive. Izgleda da je predviđena njihova upotreba u pravcu Savnika uz prethodno razoružanje nacionalista³.

— SEKTOR „PODGORICA” — Akcija tučenja malim bombama i artiljerijska vatra po ciljevima prema našem rasporedu na Vežešnik. U toku noći iznenadnom akcijom naša je okupacija proširena do istočnih grebena Vežešnika. Dva njemačka tenka od bataljona koji dolazi iz zone „Venezia” stigla su jutros u Bioče i morali su se povući uslijed jakog vatrene protudejstva koje je dolazilo iz mjesta Bioča, na koje je upravljena vatra naše artiljerije sa kote 610.

U toku je akcija da se stigne u Bioče sa tenkovima iz Podgorice radi stupanja u taktičku vezu sa Njemcima. U akciji, o kojoj u telegramu 4081/op., javlja se o jednom mrtvom i šest ranjenih iz 127 pješadijskog puka. General RONCAGLIA. Završeno.

Sesti armijski korpus 10302105

² Vidi dok. broj 181.

³ Poslije razbijanja na Neretvi, četnici više nijesu pretstavljali neku vojničku snagu. Ostatke razbijenih četničkih jedinica Njemci su prihvatili i koristili u pozadinskim jedinicama. Pored toga koristili su ih kao organe obavještajne službe. Prema planu „Vajs III” Njemci su imali namjeru da ih potpuno razoružaju, bojeći se iskrcavanja saveznika na Jadransku obalu. Međutim, uslijed neuspjelog plana u Petoj ofanzivi, da unište partizane i zbog kolebljivog stava Italijana prema ovom pitanju, plan „Vajs III” nije ostvaren.

BR. 224

**IZVJEŠTAJ KOMANDE ŠESTOG ARMIJSKOG KORPUSA OD 20
MAJA 1943 GOD. ŠTABU ČETRNAESTOG ARMIJSKOG KOR-
PUSA O NASTUPANJU NJEMAČKIH JEDINICA OD VILUSA KA
NIKŠIĆU**

Telegram

Primljen: 20.V.1943. u 21,15 časova

**ŠTAB VI ARMIJSKOG KORPUSA
ŠTABU XIV ARMIJSKOG KORPUSA
i na znanje:**

**ŠTABU II ARMIJE OPERATIVNO ODJELJENJE
GUVERNATORATU CRNE GORE
ŠTABU DIVIZIJE PERUGIA
Broj 7721/OP.**

Na vaš 4HO/OP.

Grupa Negro ostaje u strogoj pripremi na sadanjlm položajima¹.

**Njena intervencija s onu stranu ceste Vilusi—Nikšić nije po-
trebna iz sljedećih razloga:**

- 1) — Jake njemačke kolone su u nastupanju iz Vilusa u Nikšić, a druga kolona zaključujem da se nalazi u pokretu iz Krsca (Gacko VK-AB) prema Gornjem Polju (ZL-GO).**
- 2) — Grupa Negro zatvara prevoj između Crne Gore, Boke Kotorske i Trebišnice, koji treba dobro nadzirati i ne bi bilo pametno da ga se napusti.**
- 3) — Predviđam potrebu da se iz iste grupe izvuku neki dijelovi.**

GENERAL PIAZZONI 18002005

¹ Odnosi se na grupu generala Negra koja se u danima Pete neprijateljske ofanzive dodijeljivala većinom jedinicama prema potrebi.

BR. 224

**DNEVNI IZVJEŠTAJ KOMANDE ŠESTOG ARMIJSKOG KOR-
PUSA ZA 21 MAJ 1943 GOD. KOMANDI DRUGE ARMIJE O RA-
SPOREDU NJEMAČKIH I ITALIJANSKIH JEDINICA NA SEK-
TORU PLJEVLJA—TULOVO I DOLAZAK NJEMAČKE DIVIZIJE
„PRINC EUGEN" NA SEKTOR NIKŠIĆ**

Pisani telegram

Viša komanda O. S.
Slovenija—Dalmacija
Operativno odjeljenje

Br. 8305
stiglo 22.5.43

otpreme 21 maja
20.45

Datum i čas

prijema 21 maja

OD KOMANDE VI ARM. KORP. — operativno
KOMANDI 2 ARMIJE — operativno

1.15

Br. 7796/op. Telegram primljen od Komande trupa Crne Gore.
Počinje:
Br. 4244/op.

NOVOSTI OD 21 MAJA U 7 ČASOVA

SEKTOR „TAURINENSE":

— vrši se raspoređivanje 4 alpiska bataljona po uzvisinama za-
padno od puta Šahovići, od Pljevalja do Tulova (MG-AP), poveza-
nih na sjeveru sa njemačkim pukom, na jugu sa 724 njemačkim
pukom.

— Naši su bataljoni dostigli juče liniju raskrsnice za Otilović:
(KI-AX), O 1210 (MH-AR), C 1230 (MK-AR) savladavši partizanske
otpore u zoni Potok (MK-AT).

Te jedinice imaju zadatak da spriječe infiltraciju partizana
prema Limu.

— Partizanske snage izgleda da se povlače iz predjela Pljevalja
prema dolini Tare.

SEKTOR „VENEZIA":

— Vršiti se pokret 724 njemačkog puka radi proširenja rasporeda
Taurinense prema jugu sve do Krstača (OI-AL).

— 724 puk je zamijenjen na prijašnjim položajima bugarskim
pukom.

— Naša kolona koja operiše sjeverno od Bijelog Polja ostaje
u klanecu Bare radi obezbjeđenja puta koji je opravljen.

— Njemačke trupe su zauzele sve uzvisine zapadno od Kolašina.

— U Andrijevicu se evakuiše materijal iz garnizona Kolašin koga smo mi napustili¹.

— Grupa Olagnero je povukla detašman iz Tara Vukoveti i proširila svoju okupaciju na jug sve do padina sjevero-zapadno od Kisjelice (KI-FN).

SEKTOR „FERRARA“:

— Naša i njemačka artiljerija tukle su ciljeve sjevero-istočno od Nikšića raspršivši znatne grupe partizana.

— U zonu je stigla komanda njemačke divizije „Princ Eugen“ i dvije kolone od tri najavljene pisanim telegramom 4152/op².

— Kolona koja dolazi iz doline Pive zaustavljena u visini Goranskog pošto je bila zadržana od partizana.

— Javila je da ima dovoljno snaga da se probije i da računa da će biti u toku dana u zoni Nikšića.

— Zadatak divizije je da se upravi prema Kolašinu radi tučenja partizana koji su tamo angažovani.

— Motorizovani ešelon obrazovan od jednog bataljona sa artiljerijom i tenkovima stigao u Podgoricu u toku noći. >

— Druge divizijske snage čekaju kolonu iz doline Pive.

SEKTOR „PODGORICA“:

— Njemačko-italijanske trupe dolazeći iz Lijeve Rijeke i tenkovi garnizona Podgorice došli su u dodir u Bioču, odbivši ustanike i zauzevši okolne uzvišice.

— 127 pješad. puk je proširio svoju okupaciju sve do Donjih Mrka (HU-FI).

— Artiljerijska vatra na predjelu ispred zone naše okupacije porušila je jednu kuću za koju se drži da je služila kao skladište municije.

— Avioni 61 grupe i VI arm. korp. izvršili akcije tučenja malim bombama i mitraljiranja zone Piperi, i akcije za vezu.

— Gubici 1 ranjen iz 127 pješadijskog. General RONCAGLIA Završeno.

VI arm. korp.

6 prepisa

1 Ekselenciji

1 Nač. štaba

1 Pom. nač. štaba

2 Operativnom odjeljenju

1 Obavještajnom odjeljenju

¹ Dolaskom njemačkih jedinica na prostoriju Kolašina italijanske jedinice napustile su garnizon Kolašin.

— Vidi dok. broj 182.

**NAREĐENJE ŠTABA ŠESTOG ARMIJSKOG KORPUSA OD 21
MAJA 1943 GOD. ŠTABU SEKTORA KOTORA I DUBROVNIKA
ZA ZATVARANJE PRILAZA PREMA VILUSIMA, GRAHOVU I
TREBIŠNICI**

Telegram Primljen: 21.V.1943. u 1,15 časova
ŠTAB VI ARMIJSKOG KORPUSA — OPERATIVNO
ŠTABU SEKTORA KOTOR
ŠTABU SEKTORA DUBROVNIK (predati lično)
i na znanje:
ŠTABU II ARMIJE — OPERATIVNO
GUVERNATORATU CRNE GORE
ŠTABU TRUPA CRNE GORE
Broj 7731/Op.

Partizani sjeverno od Nikšića koji su napadnuti s leđa od nje-
mačkih trupa, koje su došle iz doline Pive, izgleda da se povlače
većim dijelom prema zapadu i jugozapadu.

Naređujem:

- 1.) — Neka štab sektora Kotor naredi koloni Negro da stupi u ti-
jesnu vezu sa garnizonom divizije „Perugia“ u Vilusima te
nadzire i zatvori prilaze sa istoka prema zoni Viluse, Grahovo,
Pod Han. Neka garnizon Ledenice upotpuni spomenuto za-
krčenje između Pod Hana i zaključno Dračovca.
- 2.) — Štab sektora Dubrovnik neka predvidi stalno izvidanje na-
ših odreda između Trebišnice i Vilusa i istovremeno zatva-
ranje Trebišnice, prema mome dopisu 6880/0p. od dne 6 t. mj.
Sa posadama Bileće i Klanca aktivno izvidanje prema
desnom boku.
- 3.) — Protiv eventualnih neprijateljskih infiltracija reaktivna sna-
žna inicijativa.
Hitno dostaviti izvještaje štabovima sektora i meni da bi
nam se omogućila blagovremena i odlučna intervencija.
Osigurati.

GENERAL PIAZZONI

BR. 224

**DNEVNI IZVJEŠTAJ KOMANDE ŠESTOG ARMIJSKOG KOR-
PUSA ZA 22 MAJ 1943 GOD. KOMANDI DRUGE ARMIJE O BO-
JEVIMA OKO NIKŠIĆA**

**Viša komanda O. S.
Slovenija—Dalmacija
Operativno odjeljenje**

**Br. 8425
stiglo 23.5.43**

	otpreme
Datum i čas	prijema 23.5.43
	16.45
OD KOMANDE VI ARM. KORP. operativno	,
KOMANDI 2 ARMIJE operativno	,
Br. 7866/op.	Prepis upućen Obavještajnom odjeljenju

Pisani telegram primljen od Komande trupa Crne Gore. Počinje:

Br. 4305/op. NOVOSTI OD 22 MAJA 1943-XXI U 7 ČASOVA

SEKTOR „TAURINENSE“:

Na desnom krilu rasporeda alpski batalj. stigao na kotu 1098 (MH-AR) i kotu 1169 (MK-AP) savladavši slabe otpore koje su pružili partizani koji sada vrše vatrenu akciju iz automatskih oružja i iz nekoliko topova sa linije Katabun (MH-AR) Zelenu Stn. (MK-AP). Naši gubici 2 ranjena. Vojnici 724 puka stigli na liniju Vrulja (MK-AP), kota 1129 (OL-AN). Partizani koji su prema našem rasporedu izgleda da su u jačini od 4 brigade¹ sa namjerom da se povuku prema dolini Tare. Vazduhoplovstvo je tuklo malim bombama Bobovo (XI-AT) i Odžak (IH-AT).

SEKTOR „VENEZIA“:

Kolona u zoni Bare izvršila je premetačine po muslimanskim selima Bare (PL-AN) Milovo i Kanje (PL-AL). Pronađen je materijal koji pripada poznatoj uništenoj autokoloni.

¹ O rasporedu jedinica NOVJ i neprijateljskih snaga vidi knjigu „Peta neprijateljska ofanziva“, od generala Petra Tomca, izdanje „Vojno Delo“ 1953 god., strana 124—129.

U akciji prošlih dana u kojoj je sudjelovala naša kolona, sjeverno od Bijelog Polja, partizani su pretrpili gubitke od 75 mrtvih nađenih na terenu i drugih 200 što mrtvih što ranjenih prema iskazu stanovništva.

Zarobljeno 55 od kojih 9 strijeljano.

Bataljoni grupe Olagnero, osim bataljona Crnih košulja, zauzeli su raspored između Tara Vukoveti i Vjetarnika radi zaprečavanja zone Lijeve Rijeke.

SEKTOR „FERRARA“:

Njemačka kolona koja je primijećena jučer u zoni Goransko još uvijek se nalazi u Krivom Dolu (VK-AL) gdje su je zadržali partizani.

Jedna druga njemačka kolona započela je pokret prema sjeveroistoku izgleda sa ciljem Šavnik, dostigavši liniju Ziva (ZL-GU1, Orah (ZP-GO), Brezovik (ZL-GM). Njemačko i italijansko vazduhoplovstvo bombardovalo je i bacalo letke u zoni Žabljak—Šavnik—Boan. Njemačke i italijanske baterije tukle su koncentracije partizana istočno i jugoistočno od Nikšića ometajući pokret ustanika i prenos ranjenika koji se iz zone Piperà dolinom Zupe kreću u pravcu sjeverozapada.

U 20.30 časova partizani su snažno forsirali nacionalistički raspored između kote 845 (ZP-FX) i kote 991 (ZR-FP) koji se je povukao a da nije pružio otpor. Oni su zatim napali sa istoka i sa juga spoljna uporišta garnizona Nikšića dok su druge snage pokušale da pređu dolinu Zete.

Dok je brzim vatrenim protudejstvom potpuno odbijen pokušaj napada, brzom kontraofanzivnom akcijom, koju je preduzeo jedan bataljon pojačan tenkovima prema Kličevu (ZN-FX), osujećen je pokušaj partizana da pređu dolinu Zete. Italijanska i njemačka artiljerija sudjelovale su u protunapadu zapalivši mjesto Ozrinice gdje su bile koncentrisane druge partizanske snage.

SEKTOR „PODGORICA“:

Ustaničke snage koje su odbijene njemačkom akcijom sjeverno od Nikšića, izgleda da su se upravile prema zoni Trubjela—Viluse. U spomenutoj akciji izgleda da su partizani imali gubitke od 200 ljudi.

Nacionalističke jedinice Popovića² napustile su zonu Velimlje, Trubjela iz straha da ne budu uzeti za čelnike i razoružani od njemačkih trupa. General Popović se nalazi na licu mjesta da bi naveo formacije da zauzmu svoje položaje.

U Velimlju je njemačka jedinica zamijenivši nacionaliste, koji su bježali, za partizane, ubila trojicu i zaplijenila jedan mitraljez. General RONCAGLIA.

Završeno.

Šesti arm. korp.

² Krsto Popović

**OBAVJEŠTENJE ŠTABA DRUGE ARMIJE OD 22 MAJA 1943
GOD. ŠTABU ŠESTOG ARMIJSKOG KORPUSA' O PREBACIVA-
NJU DIVIZIJE „MARCHE" IZ ZONE MOSTARA NA TERITORIJU
CRNE GORE**

Šifrirano

V. P. 10, 22 maja 1943

ŠTAB II ARMIJE OPERATIVNO ODJELJENJE

ŠTABU ŠESTOG ARMIJSKOG KORPUSA

\
Broj 8371/

Neka se sljedeći telegram, upućen od generalštaba ovome štabu, dostavi na znanje Guverneratu Crne Gore. Počinje.

Prvo. Generalštab izvještava da situacija koja je nastala uslijed njemačkog napredovanja u Hercegovini ne iziskuje više našu prisutnost u zoni Mostara i smatra, međutim, da je neophodno potrebno srazmjerno sudjelovanje u akcijama koje crnogorske trupe vode protiv partizana. U vezi gornjega generalštab sam naređuje da se predvidi: izvlačenje divizije „Marche" iz zone Mostara; za pojačanje okupacije obalnog pojasa i hitno upućivanje 4 bataljona u zonu Nikšića pod privremenu komandu divizije „Ferrara", sa ciljem da se štabu crnogorskih trupa omogući premještaj odgovarajućih snaga iz zone Nikšića u zonu Podgorice radi pojačanja naše odbrana i mogućnosti kontraofanzive u tome sektoru.

Drugo. U cilju ostvarenja gornjega molimo ovu komandu: da bez daljega naredi hitno odašiljanje bataljona traženih za Crnu Goru. u saglasnosti sa samim Guverneratom Crne Gore; da odredi način dobijanja divizije „Marche" i dosljednog okupiranja teritorija VI armijskog korpusa, u odnosu na datu situaciju i potrebu pojačanja obalnog pojasa. U vezi posljednjeg pitanja treba podnijeti hitne prijedloge također u pogledu uzletišta Mostar. Završeno.

Molim:

- A) — Učiniti potrebne sporazume sa Guverneratom Crne Gore, naređujući na svaki način hitno upućivanje propisanog pojačanja.
- B) — Podnijeti mi prijedloge u pogledu onoga što je zatražio generalštab. Obavještavam da sam zapitao generalštab da li je O. B. S. O. (njemačka vrh. komanda jugoistok) bila obavještena i da li će za sektor Mostara predvidjeti njemačke trupe.

GENERAL ROBOTTI

BR. 214

**DNEVNI IZVJEŠTAJ KOMANDE ŠESTOG ARMIJSKOG KOR-
PUSA ZA 23 MAJ 1943 GOD. KOMANDI DRUGE ARMIJE O BO-
JEVIMA NJEMAČKIH I ITALIJANSKIH JEDINICA NA PROSTO-
RIJI KOLAŠIN—ANDRIJEVICA I NIKŠIĆ**

Pisani telegram

**OD KOMANDE VI ARM. KORP.
KOMANDI 2 ARMIJE operativno**

**Viša komanda O. S.
Slovenija—Dalmacija
Operativno odjeljenje**

**Br. 8474
stiglo 24.5.43**

Br. 7916/op.

**otpreme
Datum i čas
prijema 24.5.43**

Prepis upućen Obavještajnom odjeljenju

Pisani telegram primljen od Komande trupa Crne Gore. Počinje:

Br. 4366/op. NOVOSTI OD 23 MAJA U 7 ČASOVA

SEKTOR „TAURINENSE“

4 alpiski pojačan bataljonom „Fenestrelle“ dostigao liniju Zagrede (KI-AX), Ravna Gora (LI-AT), kota 1100 (MH-AT), kota 1210 (MF-AR), kota 1017¹ (LI-AR), Zekovo Brdo (MH-AP) gdje je došao u dodir sa 724 njemačkim bataljonom koji je dostigao liniju Vrulja (MK-AP), kota 1442 (MH-AL), kota 1551² (OI-AI).

Njemački avioni izvršili masovno bombardovanje lijeve obale Čeotine između Nicova³ (XI-BF) i Gosteča (XT-AX) i zone Bobova (XI-AT).

¹ Kota 1017 ne postoji na sekciji, vjerovatno se odnosi na k. 1118.

² Vjerovatno se odnosi na k. 1351.

³ Redakcija nije mogla ustanoviti na koje se mjesto odnosi.

SEKTOR „VENEZIA“

U toku su pokreti jedinica Prve njemačke alpske divizije iz Šahovića prema zoni Kolašin—Andrijevića gdje će biti smijenjene od bugarskih jedinica 104 divizije.

SEKTOR „FERRARA“

11/48 nastavio je juče akciju protiv partizana, koji su pokušali u toku noći da pređu dolinu Zete, prisilivši ih na bijeg u dolini Zupe⁴. Bataljon je prikupio oružje i municiju koje su nacionalističke formacije, koje su sačinjavale posadu kote 890 i Orinjci⁵, ostavile. Naređeno je potpuno razoružanje i raspuštanje tih formacija.

Njemačke jedinice u pokretu prema sjeveru angažovane su od partizanskih snaga u zoni Jasenovo Polje (ZP-GO).

Naša kolona na kamionima učestvovala je u njemačkim akcijama povrativši se u Nikšić u 20 časova, pošto je spasila jedan tenk izgubljen u akciji 2 maja i jednog vojnika koji je bio zarobljenik kod partizana, a koji je uspio da pobjegne sa ostalima za vrijeme bombardovanja Šavnika, o čemu u telegramu 4305/op⁶, koji se nijesu još prijavili.

U toku noći naša artiljerija je tukla ciljeve istočno od Nikšića. Vazduhoplovstvo je bombardovalo dolinu Zupe.

Zarobljeni partizan potvrđuje da se partizanske snage povlače iz zone Nikšića u pravcu Zupe i Šavnika kao i pridolazak mnogih ranjenika iz zone Piperà.

SEKTOR „PODGORICA“

Čišćenjem zone prema našem rasporedu Vežešnik—Bioče potvrđuje se povlačenje partizana. Prilikom tog čišćenja zapaljeno je nekoliko kuća i prikupljeno nešto oružja i 19 lješeva vojnika III pješ. bataljona. Čišćenje se nastavlja.

Vazduhoplovstvo je tuklo malim bombama ciljeve na sjevernom dijelu Piperà i na Gornjoj Morači. Jutros je započelo čišćenje zone Kuči sa njemačkim motorizovanim bataljonom pojačanim artiljerijom.

General RONCAGLIA. Završeno.

VI arm. korp.

⁴ Nikšićka Zupa
⁵ Vjerovatno Ozrinići
⁶ Vidi dok. broj 186.

BR. 169

**NAREĐENJE ŠTABA ŠESTOG ARMIJSKOG KORPUSA OD 23
MAJA 1943 GOD. POTCINJENIM JEDINICAMA ZA PREDISLO-
KACIJU**

Telegram

Primljen 23.V.1943. u 14,35 č.

Štab VI armijskog korpusa — Operativno odjeljenje
Štabu sektora Kotor
i na znanje:
Guverneratu Crne Gore
Štabu II armije — Operativno odjeljenje
Štabu trupe Crne Gore

Br. 7881/Op.

Raspolažite:

- 1) — početak pokreta taktičkog štaba 120 pješ. puka sutra u zoru, dva bataljona 120 pješ. puka i jedna art. baterija premjestiti će se pješice u Nikšić preko Trubjele, te jednovremeno preći pod komandu štaba divizije „Ferrara“ da u sjedištu zamijeni trupe ove divizije. Pokret i odmor moraju biti potpuno osigurani.
- 2) — kolona će imati u pratnji svoju komoru, teretna kola, automobile, živežne namirnice i municiju. Kada stigne na određeno mjesto obratiti će se radi snabdijevanja na štab divizije „Ferrara“.
- 3) — Štab pješ. divizije „Emilia“ sa HI/119¹, ostale trupe i prištapske jedinice vratiti će se u sjedište sutra 24 t. mj. — Tenkovski eskadron i polovina auto-otsjeka, koji su odijeljeni sa kolonom Negro, neka se upute u Dubrovnik do 26 t. mj.
- 4) — Štab sektora Kotor treba da neprekidno izvida i ispituje zonu Dragalji na svome desnome boku, osiguravajući se od eventualnog ugrožavanja sa sjevera i istoka.
- 5) — Nastaviti izviđačku djelatnost u zonama Grab i Orjen.
- 6) — Osigurati.

GENERAL PIAZZONI

¹ Treći bataljon 119 puka

BR. 224

**DNEVNI IZVJEŠTAJ KOMANDE ŠESTOG ARMIJSKOG KOR-
PUSA ZA 24 MAJ 1943 GOD. KOMANDI DRUGE ARMIJE O
OBRAZOVANJU GRUPE BATALJONA U DOLINI RIJEKE ZETE
I U ZONI LIJEVE RIJEKE**

Pisani telegram

**Viša komanda O. S.
Slovenija—Dalmacija
Operativno odjeljenje**

**Br. 8491
stiglo 25.5.43**

	otpreme
Datum i čas *	
	prijema 24.5.43.
	23.50

**OD KOMANDE VI ARM. KORP. operativno
KOMANDI 2 ARMIJE operativno**

Br. 7943/op.

**Pisani telegram primljen od Komande trupa Crne Gore.—
Počinje:**

Br. 4424/op.— NOVOSTI OD 24 MAJA 1943-XXI U 7 ČASOVA

SEKTOR „TAURINENSE“:

Aktivnost patrola na frontu 4 alpiskog. Partizani nastavljaju da se povlače prema dolini Tare i prema zapadu. Čitav put Pljevlja—Šahovići kontrolisao je 4 alpiski i 724 njemački bataljon¹ koji je proširio okupaciju na kotu 1094 (DI-AF).

SEKTORI „VENEZIA” — „FERRARA” — „PODGORICA“:

U toku je pokret radi obrazovanja dviju grupa bataljona u dolini Zete i u zoni Lijeve Rijeke određenih da djeluju u idućim operacijama uz učešće njemačkih trupa.

¹ U originalu stoji bataljon, to je pogrešno, jer se odnosi na 724 puk — vidi dok. broj 191.

SEKTOR „FERRARA“:

Vojnik koji je uspio da pobjegne iz partizanskog ropstva potvrđuje da je bombardovanjem Šavnika porušeno to mjesto i teško oštećeni tenkovi koje su partizani zaplijenili u borbi od 2 maja.

Artiljerijska vatra na ciljeve jugoistočno od Nikšića i tučenje doline Župe malim bombama.

SEKTOR „PODGORICA“:

Nastavlja se sa čišćenjem Piperà, u toku kojeg je zapaljeno oko stotinu kuća; prikupljeno lično i automatsko oružje; nađeno mnogo lješeva naših vojnika, među kojima i lješ pukovnika Vercesia, vojnog svećenika iz 383-eg i 7 oficira.

Vazduhoplovstvo je bombardovalo i mitraljiralo razne ciljeve u predjelu sjeverno od Piperà.

Nastavlja se sa čišćenjem zone Kuči koje će biti završeno u toku dana.

General RONCAGLIA
VI arm. korp.

- 7 prepisa
- 1 Ekselenciji
- 1 Nač. štaba
- 1 Pom. nač. štaba
- 2 Operativnom odjeljenju
- 1 Obavještajnom odjeljenju
- 1 Odjeljenju telegrafskih i telefonskih veza

BR. 224

**DNEVNI IZVJEŠTAJ KOMANDE ŠESTOG ARMIJSKOG KOR-
PUSA ZA 25 MAJ 1943 GOD. KOMANDI DRUGE ARMIJE O RA-
SPOREDU JEDINICA DIVIZIJE „PRINC EUGEN“ I POVRATKU
PUKA „BRANDENBURG“ U SANDŽAK**

Pisani telegram

**Viša komanda O. S.
Slovenija—Dalmacija
Operativno odjeljenje**

**Br. 8609
stiglo 27.5.43**

**otpreme 26.5.43
12.40**

Datum i čas *

**prijema 26.5.43
23.55**

**OD KOMANDE VI ARM. KORP. Operativno
KOMANDI 2 ARMIJE operativno**

Br. 7986/op.

**Telegram primljen od Komande trupa Crne Gore.
Počinje: Br. 4486/op.**

NOVOSTI OD 25 MAJA 1943-XXI U 7 ČASOVA

SEKTOR „TAURINENSE“:

**Aktivnost italijanskih i njemačkih izviđačkih jedinica na frontu
4 alpiskog i 724 njemačkog puka.**

**Taktička grupa 369 divizije u pokretu u zoni Popov Do (XI-BD)
radi stupanja u vezu sa lijevim krilom 118 divizije.**

**Partizani Sandžaka izgleda da se kreću prema Drini i prema
zoni Durmitora.**

**Tučene malim bombama zone Ljubišnja (ZV-AX), Lisac Pi.
(XN-AR).**

SEKTOR „VENEZIA“:

**Grupi Olagnero prijavio se jedan ranjenik iz 383 koji se izgu-
bio u borbama dana 16—17 tek. mj.**

SEKTOR „FERRARA“:

SS divizija „Princ Eugen“ završila je zauzimanje rasporeda uzduž puta Bajovo Polje sa istaknutim dijelovima uzduž pravca Brezna—Plavča (ZP-GS), Pistelička Glavica (ZN-GS), Brestački Vrh (ZP-GQ), Gornje Polje.

Bataljon još uvijek u zoni Krivi Do, zaustavljen u tom mjestu očekujući dolazak jedinica 118 divizije.

U toku jučerašnjeg dana i tokom noći izvršena artiljerijska paljba po radovima za ojačanje koje partizani izvode u Kablenoj Glavi, vjerovatno u cilju zaštićivanja povlačenja u zoni Durmitor.

Avioni su tukli malim bombama i mitraljirali ciljeve u zoni 2a-bljak i na južnoj obali Tare.

SEKTOR „PODGORICA“:

Nastavlja se sa čišćenjem južne zone Piperà gdje je prikupljeno mnogo oružja i municije i među ostalim dva topa od 47, ispravna, kao i važni dijelovi drugih 5 topova.

Spomenuti materijal pripada četi 47/32 iz 383-eg koja je uništena u borbi dana 17 tekućeg mjeseca¹.

Zapaljeno je nekoliko kuća komunista.

Prema vijestima prikupljenim na licu mjesta, snage koje su djelstvovale protiv nas u zoni Piperà dostižu na oko 300 naoružanih. Grupa Mecklembur je završila čišćenje Kuća rekviriravši oko stotinu puškomitraljeza i bacača i uhapsivši nekoliko opasnih lica. U toku noći povratila se u Nikšić.

Puk Brandenburg, koji je bio raspoređen između Lijeve Rijeke i Bioča, otišao je noću radi pojačanja rasporeda njemačkih trupa u Sandžaku.

Smijeniće ga 86 legija Crnih košulja.

Vazduhoplovstvo je izvršilo mnogobrojne akcije tučenja malim bombama sjevernog predjela Piperà, gdje je primijećeno znatno pridolaženje stoke.

SEKTOR „PERUGIA“:

Pojačan nacionalistički raspored u zoni Bundos radi suprotstavljanja eventualnim infiltracijama iz zone Nikšić prema zapadu.

General RONCAGLIA

- 6 prepisa: 1 Ekselenciji
1 Nač. štaba
1 Pom. nač. štaba
1 Obavještajnom odjeljenju
2 Operativnom odjeljenju

¹ Vidi dok. bro: 180.

BR. 224

**DNEVNI IZVJEŠTAJ KOMANDE ŠESTOG ARMIJSKOG KOR-
PUSA ZA 26 MAJ 1943 GOD. KOMANDI DRUGE ARMIJE O DO-
LASKU DESNOG KRILA 118 NJEMAČKE DIVIZIJE U CELEBIĆ
I PETE BORBENE GRUPE 369 DIVIZIJE U POPOV DO**

Predmet:		otpreme 26/5/43
Pisani telegram	Datum i čas	20.40
		prijema 27/5/43

**OD KOMANDE VI ARM. KORP. — Operativno
KOMANDI 2 ARMIJE — Operativno**

Br. 8027/op.

**Viša komanda O. S.
Slovenija—Dalmacija
Operativno odjeljenje**

**Br. 8612
Stiglo 27.5. 43**

**Pisani telegram primljen od Komande trupa Crne Gore. Počinje.
„ „4527/op.—**

NOVOSTI OD 26 MAJA U 7 ČASOVA

SEKTOR „TAURINENSE“:

Izviđački dijelovi mitraljeskog bataljona koji se nalazi u su-
sjedstvu bataljona 724 njemačkog puka, sukobili su se u zoni Selište
sa jakim partizanskim grupama naoružanim mnogobrojnim auto-
matskim oružjem i primorali ove na povlačenje.

Utvrdeni partizanski gubici: mrtvih šest; naši: mrtvih jedan;
njemački: dva mrtva.

Desno krilo 118 njemačke divizije stiglo je u Celebić (ZP-BD)
a 5 borbena grupa 369 divizije u Popov Do (XI-BD), k. 1080 (XI-BD).

SEKTOR „VENEZIA“:

Muslimani su zapalili kuće pravoslavaca u nekim selima Bjelo-
poljskog sreza.

Jedinica koja je otišla u Rasovo utvrdila je žrtve i pljačkanja koje su izvršile bande, za koje pravoslavni i muslimani tvrde da su došle iz Albanije.

SEKTOR „FERRARA”i

Prema obavještenjima primljenim od nacionalističke komande u Vilusima, njemački bataljon u zoni Krivi Do u borbi na dan 21 t. m. treba da je nanio partizanima gubitke od oko stotinu ljudi, zaplijenio jedan puškomitraljez i mnogo pušaka.

Njemci su tom prilikom imali 7 mrtvih i 18 ranjenih. Završeno.

General RONCAGLIA””.

Šesti arm. korp.

29.V.

MR

6 kopija:

1 Ekselenciji

1 Nač. štaba

1 Pom. nač. štaba

1 Odjel. „I”

2 Operat. odjelj.

BR. 193

**DNEVNI IZVJEŠTAJ KOMANDE ŠESTOG ARMIJSKOG KOR-
PUSA ZA 27 MAJ 1943 GOD. KOMANDI DRUGE ARMIJE O PO-
VLAČENJU 118 I 369 NJEMAČKE DIVIZIJE OD MELJAKA I CE-
LEBIČA I O HAPŠENJU ČETNIČKIH VODA¹**

Kopija pisanog telegrama

Viša komanda O. S.
Slovenija—Dalmacija
Operativno odjeljenje

Br. 8709
stiglo 29-5-943

OD KOMANDE VI ARM. KORP. — operativno
KOMANDI 2 ARMIJE — Operativno

	otpreme	28.5.1943
Datum i čas		18.30
	prijema	28.5.1943
		22.15

Br. 8111/op.

Telegram primljen od Komande trupa Crne Gore. Počinje.

Br. 4563/op.

NOVOSTI OD 27 MAJA U 7 ČASOVA

1 Ekselenciji
1 Nač. štaba
1 Pom. nač. štaba
2 Oper. odjelj.
1 Odjelj. „I“
1 Odjelj. telegrafsko-
telefonskih veza

SEKTOR „TAURINENSE“:

— Izviđačka aktivnost na frontu 4 alpiskog. Uhvaćen je 1 partizan.

—Njemačke trupe 118 i 369 divizije prinuđene su na povlačenje od Meljaka i od Čelebića zbog nagomilavanja partizanskih snaga koje se cijene do 5 brigada u zoni zapadno i jugo-zapadno.

¹ Vidi objašnjenje 3 — dok. broj 182.

— 4 alpski i 724 njemački puk sa linije Otilovići—Sahovići počinju danas pokret prema zapadu.

SEKTOR „VENEZIA”

— U toku je pokret jedinica koje treba da izvrše čišćenje sa ciljem hvatanja Rada Korde.

— Hapšenje vođa, organizatora i četničkih agitatora izvršeno je jednovremeno u svim garnizonima, u 2 časa juče.

Uhapšeno je ukupno 90 osoba.

— 90 puk njemačke alpske divizije počinje jutros pokret od Kolašina prema gornjem toku Morače.

SEKTOR „FERRARA”

— Naši vojnici koji su pobjegli iz zarobljeništva potvrđuju da je na mnogo mjesta prekinut put za Savnik i tvrde da će moral kod partizana umnogome oslabiti uslijed neprestanih artiljerijskih i vazdušnih bombardovanja.

— Uzoru naše trupe i trupe divizije „Princ Eugen” otpočele su sa operacijama prema predviđenom planu.

SEKTOR „PODGORICA”

— Nastavljeno je čišćenje bojnog polja u zoni Piperà i prikupljeno je nekoliko lješeva i nešto oružja, municije i raznog materijala.

— U akciji na Kuče koju izvodi grupa Meklemburg prikupljeno je ukupno 2 minobacača 81,2 minobacača 45,9 automatskih oružja 734 pušaka, 33.000 metaka, 258 ručnih bombi, 343 minobacačkih granata, hladnog i pomoćnog oružja.

— Izvršeno je 8 hapšenja opasnih komunista.

Uzoru trupe su otpočele operacije prema predviđenom planu. General RONCAGLIA. Završeno.

VI. arm. korpus

BR. 194

DNEVNI IZVJEŠTAJ KOMANDE ŠESTOG ARMIJSKOG KOR-
PUSA ZA 28 MAJ 1943 GOD. KOMANDI DRUGE ARMIJE O PO-
KRETU JEDINICA DIVIZIJE „PRINC EUGEN“ I DRUGIH

Predmet: V. P. 10, 29/5/1943-XXI čas 14.—
Pisani telegram

OD KOMANDE VI ARM. KORP. Operativno
KOMANDI II ARMIJE — Operativno

Br. 8163/op.—

Viša komanda O. S.
Slovenija—Dalmacija
Operativno odjeljenje

Bč 8742
Stiglo 2à maja 1943
god. XXI

Pisani telegram primljen od Komande trupa Crne Gore.
„Br. 4608/op.

NOVOSTI OD 28 MAJA 1943 U 7 ČASOVA

— SEKTOR „TAURINENSE“:

4 apliski puk stigao je na liniju Podbrdo¹ (IH-AV), Stancansko Brdo (KI-AP).

Pokret je zaustavljen uslijed atmosferskih prilika i živim protivdejtstvom automatskog oružja i minobacača.

Gubici partizana ustanovljeni na terenu iznose 11 mrtvih; primijećeni su mnogi ranjenici u povlačenju. Zaplijenjen je jedan puškomitraljez. Naši gubici: 4 ranjena.

Južno od našeg rasporeda 724 puk stigao je u Varine (KI-AN) k. 1309 (KI-AL), nakon što je savladao protivnički otpor u Tulovu.

— SEKTOR „VENEZIA“:

Počelo je čišćenje u zoni Bare sa težnjom da se uhvati Rade Korda.

¹ Vjerovatno Podbrde

Operaciju je izvršio 84 pješadiski (bez jednog bataljona) pojačan artiljerijom.

Uhapšeno je drugih 11 eksponenata četničke organizacije.

99 njemački puk stigao je, ne naišavši na otpor, u zonu Raškov Lug (KI-GM), Man. Morački (KI-GK).

— SEKTOR „FERRARA“:

Divizija „Princ Eugen“ je juče stigla na liniju k. 1997 (ZP-GU), k. 1406 (ZR-GQ), k. 926 (ZP-GM), k. 1545 (ZP-GM).

Sjeverni puk je ponovo savladao mnoge otpore i pretrpio osjetne gubitke.

Motorizovana kolona koja se je ponovo popela u Dolinu Zupe zaustavila se između 1640 (XL-FV) i k. 1019 (XI-FV).

Kolona divizije „Ferrara“ nastavila je jutros pokret sa linije koja je dostignuta juče Kablena Glava (ZT-FX), Zakamenje (ZU-FT), Zverinac (XI-KR) Četni Do (XP-FR), Lazina (HR-FP).

— SEKTOR „PODGORICA“:

Kolone grupe Mori nastavile jutros pokret sa linije dostignute juče Ubli (LR-FN), k. 1041 (XT-FN), Razdolje (IH-FP), k. 1021² (LI-FT).

Kolone su se zadržale uslijed nepovoljnih atmosferskih prilika, teškoće terena i uslijed potrebe za izvršenjem čišćenja.

Kopija

1 Ekselenciji

1 Nač. štaba

1 Pomoć. nač. štaba

2 Operat. odjelj.

1 Odjelj. „I“

General RONCAGLIA“.

VI arm. korp. 20002805

MR

30.V

Kota 1021 ne postoji na sekciji u pomenutom rejonu.

IZVJEŠTAJ KOMANDANTA ČETNIČKOG KORPUSA OD 28
MAJA 1943 GOD. KOMANDANTU ČETNIČKIH SNAGA ZA CRNU
GORU O RAZORUŽAVANJU ČETNIČKIH JEDINICA OD STRANE
NJEMACA

28-V-1943 g.

G-ne majore¹,

Primio sam Vaš izveštaj. Na rejonu Prekobrda nema niko ko bi omeo pokret trupa. Naši bataljoni iz Kolašinskog sreza su razoružani od strane nemačkih trupa i nalaze se na Brezi u kasarni. Kap. Bojović interniran sa terena. Specijalni kurir iz Kolašina koji se vratio iz Kolašina sinoć, kao i opštinska uprava javila mi je ovo. Trebalo bi hitno intervenisati kod Guvernera² preko generala Đukanovića³ povodom ovoga⁴.

Ja ću sačekati trupe ali će vojska ostati kući, sem patrola, dok se ne sastanem sa trupama. Posle prolaska trupa sastaćemo se, odnosno ja ću doći kod Vas ako budem ostavljen.

»

• Kap.
Leka J. Vujisić⁵

¹ Đordra Lašić

² Guverner Crne Gore Aleksandro Pircio Biroli

¹ General Blažo Đukanović

¹ Radi se o planu njemačke Vrhovne komande „Vajs III“. Vidi objašnjenje dok. broj 182.

³ Leko Vujisić, poginuo kao komandant četničkog korpusa u borbi protiv Vasojevičkog NOP odreda avgusta 1943 godine.

BR. 224

DNEVNI IZVJEŠTAJ KOMANDE ŠESTOG ARMIJSKOG KOR-
PUSA ZA 29 MAJ 1943 GOD. KOMANDI DRUGE ARMIJE O PO-
KRETIMA I BOJEVIMA NJEMAČKIH I ITALIJANSKIH JEDI-
NICA

Predmet:	otpreme
Pisani telegram	Datum i čas/
	prijema 31/5/43-XXI
OD KOMANDE VI ARM. KORP. — Operativno	3.15
KOMANDI 2 ARMIJE	
8209/op.	

V\ša komanda O. S.
Slovenija—Dalmacija
Operativno odjeljenje

Br. 8844
Stiglo 31-5-43

Telegram primljen od Komande trupa Crne Gore.

Počinje.

4642/op. NOVOSTI OD 29 MAJA U 7 ČASOVA

SEKTOR „TAURINENSE“:

— 4 alpiski puk stigao je na liniju Katuni (IH-AT) kota 1081 (IH-AF), Borovac, (XV-AR), kota 1364¹ (XV-AP), savladavši otpor protivnika koji je izvršio više pokušaja protivnapada.

Sa postignutih položaja nastavljeno je dejstvo vatrom do mraka na partizanske snage u povlačenju ka zapadu. Partizanski gubici iznose 11 mrtvih, nađenih na terenu; primijećeno je da su mnogi evakuisani ka zapadu; zarobljen je jedan. Naši gubici: 2 mrtva, 5 ranjeno.

Pomenuti puk održava vezu na jugu sa 324 njemačkim pukom koji je stigao na Crni Vrh (IH-AN) pored jakog neprijateljskog otpora, i na sjeveru sa jedinicama 369 njemačke divizije koje drže partizane duž Čeotine na dijelu Pljevlja—Gradac.

Jedinice 118 njemačke divizije produžuju raspored 369 divizije na zapad i jugo-zapad i vezuju se sa jedinicama divizije „Princ Eugen“.

¹ Vjerovatno kota 1384

Operacija razoružavanja četničkih bandi skoro je završena.

SEKTOR „VENEZIA“:

— 84 pješ. puk pojačan muslimanskim grupama stigao je u Visoko (QH-AI) i Savino Polje (QH-AF).

Lijeva kolona imala je kratak sukob sa ustanicima u blizini Gubovače (PN-AI) ubivši dva partizana. Akcija je nastavljena jutros uzoru.

U dolini Bistrice zapažena je formacija od oko 700 ustanika.

61 bugarski puk stigao je na liniju Stožer (MK-AI), Konjic (MH-AO).

I njemačka alpiska divizija stigla je na liniju Crvena Lokva (LT-AD), Zaboj (MH-AV), Rasovat (LI-GU), Katun Vratio (IH-GS), k. 2214 (IH-GQ), Luke (XP-GS).

SEKTOR „FERRARA“:

— Kolone koje su izvele čišćenje zone, između doline Zete i Zupe, stigle su juče na liniju doline Zupa—Štirnik, (LR-FT), uhvatile uzajamnu vezu na dostignutoj liniji.

Divizija „Princ Eugen“, savladavši partizanski otpor, zauzela je k. 740² (ZR-GU), k. 1750, Krnovska Glava (XI-GS), Ostrvica (XL-GO), Mlečno Brdo (XL-GO).

Dva batalj. divizije koji su se nalazili u zoni zapadno od doline Pive, nadziru zapadnu obalu brzica Piva³ i Komarnice, od ušća Vrbniče (VU-AL) do Donje Brezne (ZL-GS).

SEKTOR „PODGORICA“:

— Kolone grupe Mori stigle su juče na liniju Smolice (ZT-FT) Međuriječje (KI-FV).

Završeno

General RONCAGLIA
VI arm. korp.

Kopije upućene:

— 1 Ekselenciji	— 1 Nač. štaba
— 1 Pomoć. nač. štaba	— 1 Odjelj. „I“
— 2 Operat. odjelj.	— 1 Kr. karab.
— 1 Odjelj. telegrafskih i telefonskih veza	

² Vjerovatno kota 1740

³ Strmi tok rijeke Pive

BR. 214

**DNEVNI IZVJEŠTAJ KOMANDE ŠESTOG ARMIJSKOG KOR-
PUSA ZA 30 MAJ 1943 GOD. KOMANDI DRUGE ARMIJE O BO-
JEVIMA NJEMAČKIH I ITALIJANSKIH JEDINICA NA SEKTORI'
PLJEVALJA, ŠAVNIKA I NIKŠICA**

**Predmet: wt.
Pisani telegram**

**Viša komanda O. S.
Slovenija—Dalmacija
Operativno odjeljenje**

**Br. 8905
Stiglo 1-6-**

	otpreme 31/5/1943
Datum i čas	16.45
	prijema 31/5/1943
	21

**OD KOMANDE VI ARM. KORP. — Operativno
KOMANDI 2 ARMIJE**

Br. 6268/op.

**Pisani telegram primljen od Komande trupa Crne Gore
Počinje. Br. 4718/op.—**

NOVOSTI OD 30 MAJA U 7 ČASOVA

SEKTOR „TAURINENSE”

**Pokušaj partizana da pređu Drinu jugoistočno od Kosmana
(VQ-BD) osujećen je prošlih dana od strane jedinica 118 njemačke
divizije.—**

**Partizanske snage potisnute akcijom naših alpiskih bataljona
pritiskuju raspored 369 njemačke divizije u zoni Gradac (XL-BD).—**

**Bataljon „Taurinense” dostigao je određene ciljeve duž puta
Pljevlja—Bitine (XT-AF).—**

**U operacijama, javljenim u pisanom telegramu 4642/op¹., broj
mrtvih partizana nađenih na terenu popeo se na 16.—**

**U toku je opravka puteva Pljevlja—Bitine i Pljevlja—Tulovo
od strane divizije „Taurinense”.—**

¹ Vidi dok. broj 196

U akcijama koje su započele 20 t. m. bataljoni „Taurinense" su efikasno čistili cijelu zonu između puta Pljevlja—Jabuka i ciljeva koji su danas dostignuti; potiskuju partizane iz zone između Čeotine (koju posjedaju Njemci) i Tare.

Južno od „Taurinense", 724 njemački puk stigao je na Ravnu Goru (XT-AV).

SEKTOR „VENEZIA"

84 puk stigao je u Bare (QK-AI) i jutros produžio pokret prema zoni Jablanovo (QK-AF) isturajući patrole i obavještajce u zonu Klisure (QO-AF) gdje izgleda da je pobjegao Rade Korda.—

U zoni Metanjac pronađen je 'materijal uništene autokolone u Dobrakovu.

SEKTOR „FERRARA"

Divizija „Princ Eugen" stigla je juče na liniju Komarnica, br. zica Pridvorica², Šavnik, uputivši patrole u dolinu Tušine.

Otpor partizana s obje strane puta za Šavnik se izmijenio.

U akciji je efikasno sadejstvovala naša avijacija, vršeći u toku cijelog dana mnoge akcije bombardovanja, tučenja* malim bomDama i mitraljiranja u cijeloj zoni Šavnik—Zabljak.—

U akciji je učestvovala avijacija VI armijskog korpusa.—

Jutros je otpočela akcija njemačke motorizovane kolone na Zabljak.

Jedinica divizije „Ferrara" čistila je juče V. Župu³ i zonu Lipova Ravan (ZN-GS) prikupivši 17 lješeva, 3 tenka i 6 automobila izgubljenih u borbama od 2 maja.

U dolini Zupe uhapšeno je 38 lica.

Jutros divizija „Ferrara" počinje pokret da bi stigla na front Šavnik—Bare⁴ (XR-GS) i da bi mogla učestvovati u daljoj fazi operacije za uništenje partizana.

Jedan aparat 61 grupe za vazdušno osmatranje, uslijed kvara motora pao je u Skadarsko Jezero. — Poginuli su pilot i mehaničar.

SEKTOR „PODGORICA"

Taktička grupa Mori bez jednog/47⁵., vratila se u diviziju „Ferrara" i prešla pod komandu generala Isacca, zamjenika komandanta divizije „Venezia".

¹ Strmi tok rječice Pridvorice

² Vjerovatno Nikšićka Zupa

³ Bare kod Boana

⁵ Odnosi se na bataljon 47 puka.

Grupa Isacca je jutros otpočela pokret da bi stigla na front Bare—Starac (IH-GU) i učestvovala u stabilizovanju faze operacije za uništenje partizana.— General RONCAGLIA.— Završeno.

1 Nač. št. Sesti arm. korp. 10003105
1 Pomoć. nač. št.
1 Odjelj. „I“
2 Operat. odjelj.
1 Odjelj. telegrafsko-telefonskih veza

BR. 19S

DNEVNI IZVJEŠTAJ KOMANDE ŠESTOG ARMIJSKOG KORPUSA ZA 31 MAJ 1943 GOD. KOMANDI DRUGE ARMIJE O RASPOREDU I BOJEVIMA NJEMAČKIH I ITALIJANSKIH JEDINICA NA SEKTORU PLJEVALJA, ŠAVNIKA, NIKŠIĆA I KOLAŠINA

Predmet: wt.
Pisani telegram

Viša komanda O. S.
Slovenija—Dalmacija
Operativno odjeljenje

Br. 8906
Stiglo 1-6-1943

	otpreme	31/5/1943
Datum i čas/		20.10
	prijema	1/3/1943
		1.40

OD KOMANDE VI ARM. KORP. — Operativno
KOMANDI 2 ARMIJE

Br. 8293/op.
Pisani telegram primljen od Komande trupa Crne Gore.
Počinje: Br. 4793/op.—

NOVOSTI OD 31 MAJA U 7 ČASOVA

SEKTOR „TAURINENSE“

Njemačke divizije 118 i 369 pojačavaju svoj raspored na frontu donjeg toka Pive, Tare, Celebića (TP-BD), Čeotine, Pljevalja.—

Jedinice 369 divizije izvršile izviđačke prepade južno od Čeotine, istočno od Gradca (XL-BD).

118 divizija uhvatila je vezu sa divizijom „Princ Eugen” u dolini Pive.

Od 24 do 26 t. m. ove divizije nanijele su partizanima preko stotine utvrđenih gubitaka i zaplijenile puške i automatsko oružje.

Na frontu 4 alpiskog izviđačka djelatnost je utvrdila da su partizani evakuisali zonu ispred našeg rasporeda.

Uhvaćena su 3 partizana.

Diviziska inženjerija je ponovo podigla 4 mosta na putu Pljevlja—Levertara (LR-AN).

Prema pouzdanim obavještenjima 7 partizanska divizija i Druga sandžačka brigada treba da su prešle južno od Tare¹.

SEKTOR „VENEZIA”

Nastavlja se aktivnost patrola i obavještajaca u cilju da se odredi gdje se nalazi grupa Rada Korde.

Prva njemačka alpiska divizija uhvatila je vezu u dolini Tušine sa jedinicama divizije „Princ Eugen” i u dolini Morače sa jedinicama grupe Isacca i zaplijenila je mnogo pušaka.

SEKTOR „FERRARA”

Divizija „Princ Eugen” se zaustavila na položajima na koje je stigla, oko Šavnika, proširujući okupaciju na dolinu Tušine.—

U borbama od 24 do 26 t. m. divizija je nanijela neprijatelju oko stotinu utvrđenih gubitaka i zaplijenjeno je mnogo automatskog oružja, minobacača, pušaka i odgovarajuće municije.

Divizija „Ferrara” je jutros nastavila pokret koji će biti dovršen u toku sutrašnjeg dana na liniji Šavnik—Bare.—

U toku čišćenja zone između doline Zete i Zupe na dan 28 povraćena su 2 topa 47 iz 383 pješadijskog.

Požari u selima izazvali su eksplozije mnogih slagališta municije.

Avijacija je izvršila akcije tučenja malim bombama i mitraljiranja u zoni Šavnik—Zabljak vršiče izvidanje duž doline Pive i Tare.

SEKTOR „PODGORICA”

Grupa Isacca privremeno je zastala u zoni između Man. Moračkog i Badanja (KI-FX) da bi sledila pozadinu i da bi omogućila

¹ Sedma divizija se nalazila na sektoru Uzlup—Sćeapan Polje. Druga sandžačka brigada nije postojala. Vjerovatno se mislilo na Treću sandžačku, međutim ona se tada nalazila na sektoru Tepča—Crna Gora—Zabljak (Tomac: Peta neprijateljska ofanziva, str. 176—181, izdanje „Vojno Delo” 1953 god.)

njemalkoj alpiskoj diviziji da iskoristi za sopstveno snabdjevanja jedine staze iz zone Kolašin do fronta koji je ona zauzela između Tare i Tušine. General RONCAGLIA.— Završeno.—

VI. arm. korp. 18303105

- 1 Nač. štaba
- 1 Pomoć. nač. št.
- 1 Odjelj. „I“
- 2 Operat. odjelj.
- 1 Odjelj. telegrafskih i telefonskih veza

BR. 199

IZVJEŠTAJ KOMANDE TRUPA CRNE GORE OD 1 JUNA 1943
GOD. VRHOVNOJ KOMANDI ITALIJANSKE VOJSKE O IZMJENI
U RASPOREDU JEDINICA NA PODRUČJU SVOJE KOMANDE

I

Primljeni pisani telegram

Od Komande trupa Crne Gore

Vrhovnoj komandi — Odjeljenje „I“ i Odjeljenje za situacije
i na znanje: 8952

Guverneratu Crne Gore
Komandi devete armije
Komandi šestog arm. korp.
Komandi vazduhoplovstva Albanije

br 5283¹ op. Izmene br. 1 u grafičkoj situaciji od 1 juna. 1 četa
LIII batalj. cr. koš. iz Jabuke u Bistricu (sekcija Pljevlja,
ON-BH). Komanda 10 grupe cr. koš. i LIII bat. cr. koš. bez
jedne čete, iz Jabuke u Prijepolje (sekcija Pljevlja OL-BD).
1 baterija grupe Sušak iz Pljevalja u Prijepolje. 1 baterija
grupe Aosta iz Borovca u Pljevlja. Komanda 3 alpiskog bata-
ljona Fenestrelle bez jedne čete komande grupe Sušak sa jed-
nom baterijom iz Pljevalja u Dulino Brdo (sekcija Zabljak
ZP-AV). Batalj. Exille i 1 četa bataljona Fenestrelle i 1 ba-
terija grupe Aosta iz Katuna u Dulino Brdo. Komanda 4 alpi-
skog i bataljon Aosta i komanda grupe Aosta sa 1 baterijom
sa k. 1881¹ u Ograđenici (sekcija Zabljak Z-AR). Bataljoni
Ivrea i Intra i 1 baterija grupe Sušak, iz Borovca u Ograđe-
nicu. 1/84- bez 2 čete iz Bare (QK-AI) u Brodarevo (sekcija
Pljevlja PI-AP). 1 četa 1/84 iz Bare (QK-AI) u Bare (PL-AN)

¹ Vjerovatno se odnosi na kotu 1861 kod planine Radovine.

* Prvi bataljon 84 puka

1 četa 1/84 iz Bare (QK-AI) u Andrijevicu. 11/84 i 1 baterija 11/19 iz Bare (QK-AI) u Savino Polje. Uključite garnizon Kolašin u nadležnost divizije „Venezia“. Komanda 48 pješadiskog sa I i II bataljonom i 1 četa XXIII bataljona M i 1 baterija 111/14 iz Ceranića Gore u Dunac³ (Sekcija Zabljak ZL-AN). 82 batalj. cr. koš. iz Ceranića Gore u Krstac (sekcija Zabljak ZL-AL). 47 pješadiski puk i baterija 11/14 iz Stirnog Dola u Babiće (sekcija Zabljak VU-AI). Komanda pješ. divizije „Ferrara“ i komanda 111/14 artiljerijskog sa 1 i 2 baterijom 1/14 i 6 četom lakih tenkova iz Nikšića u Šavnik (sekcija Nikšić ZV-GU). CXI bataljon cr. koš. iz Badnja u Šavnik. Komanda grupe 149/35 sa 1 baterijom iz Podgorice u Šavnik. 11/260 pješadiskog bez jedne čete, iz Nikšića u Bar. 1 četa 11/260 iz Nikšića u Budvu. 1 četa LXXXI batalj. cr. koš. iz Danilovgrada u Bar. Komanda 72 legije cr. koš. iz Badnja u Podgoricu. Bataljon Pinerolo i 1 baterija grupe Sušak iz Badnja u Levertaru (sekcija Zabljak XR-AN). Komanda 83 pješadiskog sa 1 bataljonom bez 1 čete i III bataljon iz Badnja u Šavnik. Ukida se grupa 83 pješ. puka i 72 legije cr. koš. 1/130 pješadiskog bez 1 čete iz Cetinja u Viluse (sekcija Trebinje US-FV). Komanda 73 legije i XLIV batalj. cr. koš. bez jedne čete iz Grude vraćeni u otadžbinu. 1 četa 11/120 iz Jablan Dola u Grudu. 1 četa CCLV mitraljeskog bataljona iz Ledenice u Grudu. 1 četa XLIV batalj. cr. koš. iz Radovčića vraćena u otadžbinu. 1 četa XLIV bataljona cr. koš. iz Molunta vraćena u otadžbinu. Izbrisati iz Previtaka 291. bersaljersku četvu koja je posadna i smatra se kao elemenat službe. LXXIII batalj. cr. koš. iz Kumbora vraćena u otadžbinu. 1 četa CCLV mitraljeskog batalj. iz Kotora u Radoviće (sekcija Kotor VK-EQ).

Po naređenju načelnika štaba
Gianuzzi
0900/305

* Redakcija pretpostavlja da se odnosi na Unač.

BR. 200

DNEVNI IZVJEŠTAJ KOMANDE ŠESTOG ARMIJSKOG KOR-
PUSA ZA 1 JUNI 1943 GOD. KOMANDI DRUGE ARMIJE O BO-
JEVIMA NA SEKTORU RIJEKE PIVE

Prepis upućen obavještajnom odjeljenju

Primljeni pisani telegram

Od komande VI arm. korp. operativno

Komandi 2 armije operativno

Primljeno 2 juna 1943 XXI

Komanda 2 armije
Operativno odjeljenje

Br. 9023

Stiglo 2 juna 1943-XXI

8377/op. Pisani telegram upućen od Komande trupa Crne Gore.
„ „4582/Op. Novosti od 1 juna u 7 časova

Sektor „Taurinense“: Na frontu koji su držale jedinice 118 i 369 njemačke divizije i divizija „Taurinense“, izviđačka aktivnost je naišla na slab otpor. Takođe je i zona Gradac (XL-BD) bila napuštena od partizana.

Počinja da se ocrta neprijateljski plan koji teži da prikupi snage u zapadnom dijelu opkoljene teritorije. Zasada se ne može utvrditi da li neprijatelj namjerava da se brani do posljednjeg čovjeka u toj zoni ili da probije obruč.

Sektor „Ferrara“: jedinice 118 njemačke divizije primile su odbranu zapadne obale Pive posjevši sve prolaze od Donjeg Kruševa (VU-AX) do k. 574¹ (VU-AJ) dijelovima čija je snaga proračunata da iznosi jednu četvrtinu. Da bi se postigli takvi ciljevi naišlo se na otpor. I partizani su bili odbačeni na istočnu obalu zone Pive gdje izgleda da se sada spremaju za odbranu. Zauzimanje Šavnika od strane divizije „Princ Eugen“ došlo je dana 30 u 21 čas. poslije žestoke bitke. Dijelovi divizije „Princ Eugen“ pridolaze na zapadnu obalu Pive da bi pojačali sadašnji raspored, južno od jedinica 118 divizije. Od 15 do 27 maja divizija je zadala sljedeće gubitke koji su djelimično utvrđeni: mrtvih 300, ranjenih 260 i zarobljenih 506.

Divizija „Ferrara“ je juče stigla na liniju Čeranića Gore (ZV-GO), Stimi Do (ZL-GO). Danas zastoje na dostignutoj liniji u očekivanju određivanja novih ciljeva u vezi sa razvojem situacije i

¹ Vjerovatno kota 547

pridolaskom njemačke alpske divizije u V. Tušine. Avijacija je iz vršila mnoge efikasne akcije u sektoru između Pive i Tare gdje su izviđanjem primjećene znatne koncentracije ljudi i stoke.

Stigao je u Nikšić II/260².

Sektor „Venezia“: 84 pješadijski puk nastavlja čišćenje zone Bare šaljući patrole u potragu za grupom Rada Korde. Jedinica je napadnuta puščanim hicima od strane nepoznatih ljudi u zoni 1255 (ON-AN).³

Usljed razoružanja četnika Italijani i Njemci su oduzeli ukupno sljedeće oružje: pušaka 1245, puškomitraljeza 29, mitraljeza 2, minobacača 3, pištolja 17 i jedan top 65/17.

Sektor „Podgorica“: Grupa „Isacca“ preduzela je jutros pokret u pravcu gornje doline Tušine.

Sektor „Emilia“: divizija je prešla u zavisnost ove komande. Za vrijeme noći vazдушna uzbuna u Kotoru. Ispaljeno nekoliko mitraljeskih hitaca od strane Dicat⁴.

General Roncaglia."
VI armiski korpus

- Drugi bataljon 260 puka

³ Kota 1255 nalazi se oko 5—6 km sjeverozapadno od sela Bara.

* Teritorijalna protivavionska zaštita

ER. 201

DNEVNI IZVJEŠTAJ KOMANDE ŠESTOG ARMIJSKOG KOR-
PUSA ZA 2 JUNI 1943 GOD. O BOJEVIMA PROTIV SNAGA
NOVJ NA SEKTORU ŠAVNIKA

Pisani telegram
Od komande VI. arm. korp. operativno
Komandi 2 armije operativno

Komanda 2 armije
Operativno odjeljenja

Br. 9049
stiglo 3 juna 1943

otprema-
datum i čas
prijema 3-VI-43-XXI
2.30

8402/0p.

Pisani telegram upućen od Komande trupa Crne Gore.
Počinje.

4891/Op.— Novosti od 2 juna u 6 časova.

Sektor „Taurinense“:

Izviđačka aktivnost na frontu divizije između Pljevalja i Mo-
sura (XP-AN) nije otkrila prisustvo partizana. Prikupljeno nešto
pušaka.

Cijela zona između Tare i Čeotine treba da je očišćena od par-
tizana čiji je glavni dio prešao južno od rijeke. Izvjesne jedinice
su prešle zapadno od Drine prelazeći na Brdo¹ (VO-BL) i Zitin
(VS-AX).

Sektor „Ferrara“: Noću uoči prvoga partizani su sa jačim sna-
gama napali raspored divizije „Princ Eugen“ između Audinice (VU-
AF)-, Luga (ZP-GZ), potoka Komarnice.

Partizani su bili odbijeni sa većim gubicima obadviju strana.
Divizija „Ferrara“ je zamijenila u zoni Šavnik dijelove divizije
„Princ Eugen“ koji su bili upućeni radi pojačanja rasporeda u do-
linu Komarnice.

¹ Redakcija pretpostavlja da se odnosi na Brod.

² Vjerovatno Ledenice

Savladavši slab otpor divizija „Ferrara“ je stigla u dolinu Tušine zauzevši je do Bare (XR-GS). U toku su akcije koje teže da odstrane partizanske grupice označene u zoni Semolja (XT-GS).

U Šavnik su povraćena 3 tenka koji su bili izgubljeni u akciji od 2 maja.

Ometana rdavim vremenom, avijacija je izvršila ograničens akcije tučenja malim bombama u zoni između Pive i Tare.

Sektor „Venezia“: Nastavljajući čišćenje zone sjeveroistočno od Bijelog Polja 84 pješ. puk je uspio da nametne borbu dijelovima jedne grupe koja se kretala u toj zoni na k. 1018³ (QH-AJ) i na Sušac (QM-AF). U sukobu je bio ubijen 31 ustanik i zarobljeno 25 ljudi naoružanih puškama.

Ostaci grupe su pobjegli u malim grupama izgubivši se među stijenama Klisura (QO-AF).

Grupa „Isacca“ će stići danas na front Bare—Starac (IH-GU) pomažući akciju divizije „Ferrara“ koja se vodi protiv grupica partizana označenih u zoni Semolja. Pokret je zadocnio uslijed istovremenog pokreta komora XXI alpiske njemačke divizije koja produžuje na istok od rasporeda grupe „Isacca“ do sjeverno od Tare.

Sektor „Emilia“: od 02,43 časa do 04,12 časova v«zdušna uzbuna u Kotoru zbog nadletanja aviona nepoznate narodnosti.

Privremeni guverner Roncaglia

Završeno.

VI arm. korp. 18000206

Prepisi:

Ekselenciji
Pomoćniku načelnika štaba
Obavještajnom odjeljenju
Odjeljenju telegrafskih i
telefonskih veza

Načelniku štaba
Operativnom odjeljenju
2 Kr. karab.

* Vjerovatno se odnosi na kotu 1013.

BR. 224

**DNEVNI IZVJEŠTAJ KOMANDE ŠESTOG ARMIJSKOG KOR-
PUSA ZA 3 JUNI 1943 GOD. KOMANDI DRUGE ARMIJE O RA-
SPORED U ITALIJANSKIH I NJEMAČKIH DIVIZIJA U CRNOJ
GORI**

Predmet:

**Komanda 2 armije
Operativno odjeljenje
Br: 9115**

Stiglo 4-VI-43

**otpreme 4-VI-1943 XXI
12.45**

datum i čas

**prijema 4-VI-1943 XXI
11.50**

**Pisani telegram
Komande VI arm. korp. Operativno
Komandi 2 armije Operativno
Br. 8459/Op.**

**4 prepisa:
1 Načelniku štaba
2 Operativnom odjeljenju
1 Informativnom odjelj.**

Telegram upućen od Komande trupa Crne Gore.

Počinja:

Br. 4936/Op. Novosti od 3 juna u 6 časova

**Sektor „Taurinense“: Izviđačka aktivnost na frontu divizije nije za-
pazila ništa značajno. Nađeno je nekoliko partizanskih lješeva palih
u proteklim danima.**

**Sjeverno krilo rasporeda jutros počinje da se povija prema Tari
u skladu sa susjednim jedinicama 369 divizije i dostići će najprije
liniju označenu potokom Voloder¹ (XP-AX) i Kruševska² (XP-AP)
u predjelu između Sakovog Sela (XA-AV) i Gornjeg Sela (XV-AP).**

¹ Rijeka Voloder
* Kruševska Rijeka

Njemačke i italijanske pionirske čete počele su da opravljaju put Pljevlja—Most na Tari i postavljaju most na toj rijeci.

Sektor „Ferrara“: Zamijenjena divizijom „Ferrara“, divizija „Princ Eugen“ se raspoređuje i glavnim dijelom sa komandom između Čemerna, Plane i Avtovca da bi se pridružila jedinicama koje su eventualno prešle zapadno od Pive i da bi operisale jednim dijelom na sjeverozapadnim padinama Durmitora.

Divizija „Ferrara“ je zauzela liniju u dodiru sa partizanima: ušće Pridvorica—Komarnica (XR-GZ), kota 946 (ZV-GZ), kota 1467 (XN-GU), Bare (XR-GS).

Sada započinje koncentraciju između Šavnika, Pošćenja, Duži da bi zatim operisala ka Semolju (XR-GS) i naišla je na zonu očišćenju od partizana.

Avijacija VI arm. korp. je izvršila bombardovanje i mitraljiranje objekata u sektoru između Pive i Tare.

Sektor „Venezia“: Zarobljeni ljudi spomenuti, u jučerašnjim novostima³, izgleda da pripadaju jednoj četničkoj grupi čiji je komandant neki Milas Skandić⁴, koji je verovatno ubijen. Negiraju da pripadaju grupi Rada Korde i negiraju da su učestvovali u napadu na vojničku autokolonu kod Dobrakova iako su kod njih nađeni predmeti vojničkog porijekla.

>

Grupa „Isacca“ — zapadna kolona, stigla je do Crvene Grede (XT-GS) povezujući se sa divizijom „Ferrara“. Istočna kolona koja je zakasnila uslijed rđavog terena i snabdijevanja zadržala se u Trnovicama (IH-GO). Grupa će se prikupiti kroz 4 dana između Boana i Bare, da bi zatim počela sa operacijama čišćenja istočnog dijela puta Šavnik—Zabljak.

Prva alpiska njemačka divizija razmješta se u zoni Šavnik i sjeverno od Šavnika da bi nastavila sa operacijama u pravcu istočnih padina Durmitora.

General Roncaglia.

Završeno.

Šesti arm. korp.

³ Vidi dok. broj 201.
⁴ Redakcija nije mogla ustanoviti na koga se odnosi.

BR. 224

DNEVNI IZVJEŠTAJ KOMANDE ŠESTOG ARMIJSKOG KOR-
PUSA ZA 4 JUNI 1943 GOD. KOMANDI DRUGE ARMIIJE O PRI-
PREMI PROTIVNAPADA U PRAVCU MRATINJA I PREMJE-
ŠTANJU PRVE DIVIZIJE U ŠAVNIK

Predmet
Pisani telegram
Od Komande VI. arm. korp. Operativno
Komandi 2 armije

Komanda 2 armije
Operativno odjeljenje

Br. 9139
stiglo 5-VI-1943 XXI

otpreme 4-VI-1943-XXI

20,30
datum i čas - - - — -
prijema 5-VI-1943-XXI

0,50

Br. 8489/Op. Telegram upućen od Komande trupa Crne Gore.
Počinje: „ br. 4962/Op. Novosti od 4 juna u 6 časova.

Sektor „Taurinense“: na sjevernom krilu raspoređena divizija zajedno sa 369 njemačkom divizijom stigla je do visoravni istočno od potoka Volodera (XP-AX) i Kruševske Rijeke (XP-AT).

Kako je ugovoreno sa 369 divizijom trupe se danas odmaraju na dostignutim položajima, vršeći u dubini izviđačke akcije.

Sektor „Ferrara“: u proteklim danima neprijatelj je napao svojim snagama dijelove 118 njemačke divizije jugozapadno od Gučeva¹ (VO-AX) i imao nešto uspjeha. U toku je pridolazak pojačanja divizije S. S. od Čemerna da bi se izvršio protivnapad u pravcu Mratinja (VQ-AP) kako od doline Sutjeske tako i od doline Vrbniče.

Otvorena je vatra na liniji gdje su trupe divizije „Ferrara“ u kontaktu sa partizanima².

U toku je premještanje dijelova njemačke alpske divizije u Šavnik putem Kolašin—Podgorica.

¹ Vjerovatno Vučeva
² Vidi dok. broj 202.

Divizija „Zara“: uzoru 8, divizija je spremna za pokret sjeverno od Šavnika u pravcu istočnih padina Durmitora.

Sektor „Venezia“: u mjestu Metanac (PN-AV) jedinica na službi obezbjeđenja puta našla je zakopan materijal koji je pripadao autokoloni uništenoj u Dob'rakovu kao i nekoliko pušaka³.

Grupa „Isacca“ ne javlja ništa. General Roncaglia“. Završeno

VI arm. korp.

4 prepisa:

Načelniku generalštaba
Načelniku Operativnog odjeljenja
Operativnom odjeljenju
Odjeljenju informacija

BR. 204

DNEVNI IZVJEŠTAJ KOMANDE ŠESTOG ARMIJSKOG KORPUSA ZA 5 JUNI 1943 GOD. KOMANDI DRUGE ARMIIJE O BOJEVIMA IZMEĐU PIVE I SUTJESKE

Predmet:

Komanda 2 armije
Operativno odjeljenje

Br. 9285
stiglo 7-VI-43

Pisani telegram
Od Komande VI arm. korp. operativno
Komandi 2 armije operativno

otpreme
datum i čas
prijema 7-VI-1943
1.25

Br. 8565/Op. Telegram upućen od Komande trupa Crne Gore.
Br. 4987/Op.O

Novosti od 5 juna 1943 u 6 časova

Sektor „Taurinense“: Izviđačka akcija je utvrdila da su muškarci napustili mjesta koja se nalaze između rasporeda linije nje-mačke divizije da bi koordinirano krenuli ka Tari.

³ Vidi objašnjenje uz dok. broj 169.

Divizija je ponovo uzela garnizon Prijepolje ustupljen od Njemaca.

Sektor „Ferrara“: Komanda njemačkih trupa u Hrvatskoj javlja da se dolaskom pojačanja u zoni Tjentište (VH-AX), Most¹ (VM-BD) može računati na potpuno opkoljavanje partizanskih snaga koje su prešle na jugozapad od Pive.

Snage u jačini 3000 ljudi pritiješnjene su u zoni koja odvaja Pivu od Drine i Sutjeske i vrše pritisak na njemački raspored.

Vatra iz minobacača na pozicije koje drži divizija „Ferrara“ u zoni Pošćenje (ZV-GZ), uzvraćena je od strane naše artiljerije.

Jedinice divizije „Ferrara“ i Prve alpinske divizije počele su pokret da bi stigle u zonu koncentracija sjeverno od Komarnice i produžile operacije u oblasti Durmitora.

Sektor „Venezia“: Očišćena je zona Rastok (PN-AD) gdje su bile naznačene četničke formacije. Uhapšeno 6 lica i sakupljeno nekoliko pušaka.

Uzet garnizon Brodarevo ustupljen od Njemaca.

General Roncaglia
VI arm. korp.

broj kopija:

- 1 prepis Ekselenciji
- 1 Načelniku štaba
- 1 Pomoćniku načelnika štaba
- 1 Informativnom odjeljenju
- 2 Operativnom odjeljenju
- 1 Odjeljenju telegrafskih i telefonskih veza

¹ Vjerovatno Popov Most

BR. 224

**DNEVNI IZVJEŠTAJ KOMANDE ŠESTOG ARMIJSKOG KOR-
PUSA ZA 6 JUNI 1943 GOD. KOMANDI DRUGE ARMIJE O TOKU
OPERACIJA NA SEKTORU SUTJESKE**

**Predmet:
Pisani telegram**

**Komanda 2 armije
Operativno odjeljenje**

**Br. 9336
stiglo 8-VI-1943-XXI**

**Od Komande VI arm. korp. Operativno
Komandi 2 armije operativno**

**oprema 7-VI-1943-XXI 19-30 časova
prijem 8-VI-1943-XXI 2.30 časova**

**Br. 8624/Op.
Pisani telegram upućen od Komande
trupa Crne Gore.**

**7 prepisa: 1 Ekselenciji
1 Nač. generalštaba
1 Pom. načel. generalštaba
2 Operativnom odj.
1 Odjelj. informacija
1 Odjelj. telegrafskih i tele-
fonskih veza**

**Počinje:
Br. 5036/0p.**

Novosti od 6 juna u 6 časova

Sektor „Taurinense“. Da bi pojačala raspored prema rijeci Sutjesci, njemačka komanda je povukla trupe 300 divizije „Taurinense“ da bi se tako popunila praznina koja je nastala. Danas počinje pokret ka visoravnima desne obale Tare koje će zauzeti od Orašja (ZP-AV) do mosta Tara. Povezaće se u Orašju sa 118 njemačkom divizijom. I grupa Von Ludviger 724 je u zoni Crnice. Pljevlja na dispoziciju njemačke komande.

Za to vrijeme divizija „Taurinense“, koja predviđa pojačanje bataljonom Pinerolo, povezaće se s lijeva sa njemačkom alpiskom divizijom koja će proširiti svoj front napada do mosta na Tari. Opravljanje puta Pljevlja—most na Tari završeno. Danas će biti završeno postavljanje mosta na istoj rijeci.

Sektor „Ferrara“. Jaki ponovni napadi partizana na pozicije 738 puka 118 divizije u sektoru Sutjeska daju naslutiti da se prozre njihova namjera za probijanje obruča u tom pravcu da bi odatle pošli za Kalinovik.

U predjelu između Sutjeske i Drine nalaze se dvije partizanske divizije pod Titovom komandom¹.

Iako u dijelu koji drže Njemci postoje još uvijek prekidi u liniji opkoljavanja, do juče nijedna značajnija formacija nije uspjela da prođe.

Na frontu divizije „Ferrara“ i Prve njemačke divizije aktivnost patrola i vatre.

Naši gubici: Italijani 1 mrtav, 1 ranjen; Njemci 5 ranjenih. Uzet je jedan protivtenkovski top i jedan puškomitraljez. 4 naša vojnika koji su bili zarobljeni od partizana, uspjeli su da pobjegnu.

Divizija „Ferrara“ završava i upotpunjuje raspored artiljerije, da bi uzoru 7, zajedno sa 1 alpiskom njemačkom divizijom ponovo stupila u akciju ka zapadnim padinama Durmitora.

Sektor „Isacca“. Patrola u službi za čuvanje puta je napadnuta vatrom u zoni Dobrakovo (PN-AL) i u zoni Metanac (PN-AI). Patrola je odgovorila vatrom ubivši 2 napadača.
General Roncaglia. Završeno.

VI arm. korpus 09300706

¹ Prva i Druga proleterska divizija

BR. 224

DNEVNI IZVJEŠTAJ KOMANDE ŠESTOG ARMIJSKOG KOR-
PUSA ZA 7 JUNI 1943 GOD. KOMANDI DRUGE ARMIJE O BO-
JEVIMA NA SEKTORU IZMEĐU SUTJESKE I PIVE I SJEVERNO
OD KOMARNICE

Predmet:
Pisani telegram

Komanda 2 armije
Operativno odjeljenje

br. 9416
stiglo 10-VI-1943-XXI

Komanda VI arm. korp. Operativno
Komandi 2 armije

»
otpreme, 8-VI-1943 18.40
datum i čas
prijema 9-VI-1943 2.00

Br. 8649/OP. Pisani telegram upućen od komande trupa
Crne Gore.
Počinje:
Br. 5101/0p. Novosti od 7 juna u 6 časova

Sektor „Taurinense“ Divizija je stigla do linije kote 1281
(XH-A)—Lisac Planina (XN-AR) nailazeći na partizanske lješeve.

Jutros je ponovo počeo pokret da bi se stiglo do zone zapadno
od masiva M. Ljubišnja i potoka Draga.

Sektor „Ferrara“ U bojevima na sektoru između Sutjeske i
Pive u danima 2-og i 3-eg, njemačke trupe su pretrpjele znatne
gubitke.

Na sektoru divizije „Ferrara“ i Prve njemačke alpske divizije
u toku jučerašnjeg dana aktivnost vatre.

Divizija „Ferrara“ je jutros počela napad na neprijateljske
položaje sjeverno od Komarnice, gdje je naišla na znatan otpor.

Istovremeno Prva njemačka alpiska divizija je počela napad
desno od divizije „Ferrara“.

ūrupa „Isacca" je počela jutros predviđene akcije čišćenja.

General Roncaglia 09300806

7 prepisa:
1 Ekselenciji
1 Načelniku generalštaba
1 Pomoćniku načelnika generalštaba
2 Operativnom odjeljenju
1 Informativnom odjeljenju
1 Odjeljenju telegrafskih i telefonskih veza

BR. 207

DNEVNI IZVJEŠTAJ KOMANDE ŠESTOG ARMIJSKOG KOR-
PUSA ZA 9 JUNI 1943 GOD. KOMANDI DRUGE ARMIIJE O RE-
ZULTATIMA BOJEVA OKO TJENTIŠTA I SJEVEROZAPADNO
OD DURMITORA

Predmet:

Komanda 2 armije
Operativno odjeljenje

br. 9521
stiglo 11-VI-43

Pisani telegram
Od komande VI arm. korp. operativno
Komandi 2 armije operativno
i na znanje:
Komandi Vazduhoplovne grupacije Mostar
otprema 10-VI-43 20.10

datum i čas
prijem 11-VI-43 2.00

Br. 877/Op. protokola

Pisani telegram Komande trupa Crne Gore.

Počinja.

„5203/op. Novosti od 9 juna u 6 časova

Sektor „Taurinense" Trupe 11 divizije stigle su do Tare na
označeno mjesto.

Sektor „Ferrara" Trupe 369 divizije stižu kao pojačanje 118 di-
viziji u zoni Tjentište. Partizani primijećeni. Uzaludni pokušaji da

slome obruč u ovom sektoru; pokušavaju invaziju ka zapadu u blizini Suhe (VH-AV).

Slomivši slab otpor, divizija „Ferrara“ je stigla juče na liniju Dubljevići (ZD-AF), Boban (ZP-AF) u tijesnoj vezi sa 1 njemačkom alpiskom divizijom koja je stigla na liniju kote 1943 (ZR-AI), Jakšića Katuni (ZT-AL), Breza (ZV-AN), Krstac (ZU-AP) povezujući se na Tari sa divizijom „Taurinense“. Jutros uzoru počeo je pokret da se stigne na liniju Oštra Glavica (ZI-AL), Dobri Do (ZR-AI).

Na ovoj liniji desno krilo „Ferrara“ biće u kontaktu sa lijevim krilom njemačkog rasporeda, dok će lijevo krilo „Ferrara“ i desno njemačko produžiti pokret da bi opkolili partizanske snage koje su u zakašnjenju u oblasti sjeverozapadno od Durmitora¹.

Avijacija VI arm. korp. i 61 grupa eskadrila izvršila je bombardovanje malim bombama i mitraljiranje raznih objekata u sektoru napada.

Grupa „Isacca“ stigla je na liniju Lokvice (XL-AF), Zmijinjje Jezero (XR-AF). Jutros uzoru je ponovo nastavila pokret ka sjeveru da raščisti zonu s obje strane puta raskrsnice za Zabljak—most na Tari.

Sektor „Venezia“ U čišćenju oko Bijelog Polja*nađeno je oružje i municija. General Roncaglia". Završeno.

Šesti arm. korp. 1000.1006

6 prepisa:

- 1 Ekselenciji
- 1 Načelniku štaba
- 1 Pomoć. nač. štaba
- 2 Operativnom odjeljenju
- 1 Informativnom odjeljenju

¹ Treća udarna divizija imala je zadatak da, u ulozi zaštitnice Operativne grupe Vrhovnog štaba i Centralne bolnice, usporava nadiranje neprijatelja.

BR. 224

**DNEVNI IZVJEŠTAJ KOMANDE ŠESTOG ARMIJSKOG KOR-
PUSA ZA 10 JUNI 1943 GOD. KOMANDI DRUGE ARMIJE O PRI-
TISKU JEDINICA NOVJ NA NJEMAČKI OBRUČ OKO SUTJESKE
I POJAČANJU NJEMAČKIH TRUPA NA TOM SEKTORU**

Predmet:

Pisani telegram V. P. 10 11-VI-1943-XX.. .22.10

Od Komande VI. arm. korp. Operativno

Komandi 2 arm. Operativno

i na znanje:

Komandi vazduhoplovne grupacije—Mostar

**Komanda 2 armije
operativno odjeljenje
isto
br. 9593
stiglo 12-VI-43**

Br. 8815/Op.

**Pisani telegram Komande trupa Crne Gore.
„br. 5230/Op. Od 10 juna u 6 časova**

Sektor „Taurinense“: Divizija se povezala sa 118 njemačkom divizijom na koti 1648 (ZP-AV). Ometena su dva pokušaja partizanskih grupica, koje su pokušale da pređu Taru kod Vranovina (ZR-AR).

Zarobljeno 8 partizana i uhapšeno oko stotinu sumnjivih lica. Oslobođena tri vojnika koji su bili partizanski zarobljenci.

Sektor „Ferrara“: Pritisak na njemački obruč se neprestano povećava dolinom Sutješke.

U pokušaju da probiju obruč, partizani imaju, kako je utvrđeno, 200 mrtvih, a 90 je zarobljeno. Jedan dio je uspio da pobjegne u pravcu sjeverozapada.

Nastavljaju se pokreti njemačkih trupa da bi pojačale zatvaranje obruča na mjestu gdje je najveći partizanski pritisak, bilo priticanjem jedinica 369 divizije iz Kalinovika, bilo jedinicama divizije „Princ Eugen“, koja jo, napredovanjem divizije „Ferrara“ duž istočne obale Pive, mogla da skрати svoj front zapadno od iste rijeke.

Pritiješnjeni divizijom „Princ Eugen“, dijelovi partizana su prošlih dana ponovo prešli Pivu da bi otišli u zonu Durmitora.

Lijeva kolona divizije „Ferrara“, stigavši juče na liniju Unać (ZI-AN), Kulici (ZI-AN), produžuje jutros ka koti 1397 (ZI-AR), Šarići (ZI-AR) sadejstvujući sa njemačkom kolonom, koja će danas duž zapadne obale stići na liniju k. 1773 (ZN-AN), Dubrovnik (ZN-AL) gdje će ostati u kontaktu sa lijevom njemačkom alpiskom divizijom.

Nađen lješ jednog našeg vojnika koji je bio partizanski zarobljenik, kao i zaplijenjen jedan kamion i dva motocikla.

Avijacija je izvršila zadatak povezivanja između komande „Ferrara“ i kolona u pokretu. Izgleda da se partizani povlače u neredu ka sjeveru i sjeverozapadu¹.

Jedinice 1 njemačke divizije stigle su u oblast Jeljenjak (ZN-AN), Nedajno (ZP-AN), Lučevo Brdo (ZR-AN).

Grupa „Isacca“ stigla je na liniju Međužvalje, Mrčajevac vršeći mnoga hapšenja i prikupljajući oružje.

Današnjim danom je raspuštena i trupe prelaze u nadležnost „Taurinense“ za dalje čišćenje zone Zabljak.

Sektor „Podgorica“: Nastavljaju se akcije čišćenja u srezu radi razoružanja četničkih formacija.

Sektor „Emilia“: Od 04.00 časa do 01.45 časova vazдушna uzbuna. 73 legija Crnih košulja je na povratku za otadžbinu.

General Roncaglia."

VI arm. korp. 10001106

Broj prepisa:

1 Ekselenciji

1 Načelniku štaba

1 Pomoćniku

2 Operativnom odjeljenju

1 Informativnom odjeljenju.

¹ Glavnina Operativne grupe (Prva i Druga proleterska divizija) pod komandom Vrhovnog štaba nadirala je prema Istočnoj Bosni — probijajući se na pravcu Lučke Kolibe — Vrbničke Kolibe — Jeleč (Tomac: Peta neprijateljska ofanziva, izdanje „Vojno Delo“ 1953 god., str. 249—254).

Grupacija od Sedme baniske i Treće udarne divizije, po naredenju Vrhovnog štaba, trebalo je da se prebaci u rejon Ljubišnje, forsirajući Taru, da b; na taj način stvarala dezorijentaciju kod neprijatelja, vezala snage na sebe i sačuvala ranjenike — sve u duhu osnovnog zadatka koji je imala kao zaštitnica.

Pošto ova grupacija nije uspjela da se prebaci preko Tare, nastavila je da vrši zaštitnicu na pravcu Planina Piva — Vučevo.

Sedma divizija je brojčano bila slaba i još uvijek se oporavljala poslije Četvrte neprijateljske ofanzive. Iskoristivši jedan vakum divizija se 10 juna u toku noći prebacila na lijevu obalu Sutjeske i vezala se za glavne snage Operativne grupe Vrhovnog štaba — pravac Hrčava — Lučke Kolibe.

Međutim. Treća udarna divizija u sastavu od tri brigade (Prve dalmatinske, Pete crnogorske i Treće sandžačkd) ostala je sama u ulozi zaštitnice i 9/10 juna prešla je lijevu obalu Pive — pravac Vučevo.

BR. 224

**DNEVNI IZVJEŠTAJ KOMANDE ŠESTOG ARMIJSKOG KOR-
PUSA ZA 11 JUNI 1943 GOD. KOMANDI DRUGE ARMIJE O PRO-
TIVNAPADU NJEMAČKIH JEDINICA U DOLINI SUTJESKE**

**Predmet:
Pisani telegram
Od Komande VI arm. korp.
operativno
Komandi 2 armije operativno**

**Komanda 2 armije
Operativno odjeljenje**

**br. 9594
stiglo 12-VI-43**

otprema - - - - -
datum i čas
prijema 12-VI-43 2.30

Br. 8834/Op.

**Pisani telegram Komande trupa Crne Gore.
„br. 5254/Op. Novosti od 11 juna u 6 časova.**

Sektor „Taurinense“ Zarobljena 4 partizana i uhapšeno 100 sumnjivih lica.

Sektor „Ferrara“ Njemačke divizije 369 i „Princ Eugen“ sa-
stale su se u zoni Luče (VH-AX) i vrše kontraofanzivu protiv parti-
zanskih snaga s kojima su u kontaktu duž doline Sutjeske.

47 pješ. puk koji je juče stigao na kotu 1397 (ZI-AR) i u Šariće
(ZL-AR), jutros počinje pokret da zauzme pozicije fronta na zapad
između k. 137 (ZI-AT)¹ i k 485 (VU-AR) s ciljem da se odupre na-
mjerama partizana, koji bi pritiješnjeni od divizije „Princ Eugen“,
mogli pokušati da pređu ponovo na istočnu obalu Pive.

48 pješ. puk u pokretu od zone Dubrovnika² da bi se premjestio
u zonu k. 1414—Kulići (ZU-AN) radi istog cilja.

Jedan puk Prve alpske njemačke divizije juče je stigao u
Polja (ZL-AV).

U borbama dana 10-og i 9-og u zoni sjeverno od Maglica i u
zoni između Pive i Tare, savezničke trupe su zadale partizanima

¹ Vjerovatno kota 1370 (Crni Vrh)

² Brdo kod Vojinovića Katuna

sljedeće utvrđene gubitke: 548 i 190 zarobljenih. Oslobođena su 3 naša oficira i 8 vojnika koji su bili partizanski zarobljenici.

Sektor „Venezia“ U toku su akcije 84 bataljona pojačanog protiv jedinica komunista primijećenih u oblasti Klisura³.

General Roncaglia"
VI arm. korp. 18301106

broj kopija
1 Ekselenciji
1 Načelniku generalštaba
1 Pomoćniku
2 Operat. odjeljenju
1 Informativnom odjeljenju

³ Odnosi se na grupu kojom je komandovao Rade Korda. On je još 1941 god. formirao jedan odred boraca od pravoslavnog življa na prostoru između Bijelog Polja i Sjenice, sa ciljem borbe protiv Turaka (muslimana). Vodio je takvu politiku da se bori protiv svakoga ko napadne njegovu teritoriju, a saradivao je sa svima ko mu je pružao podršku u njegovoj politici. Poginuo je 1944 godine.

BR. 224

**DNEVNI IZVJEŠTAJ KOMANDE ŠESTOG ARMIJSKOG KOR-
PUSA ZA 12 JUNI 1943 GOD. KOMANDI DRUGE ARMIJE O PRO-
BOJU JEDINICA NOVJ SJEVERNO OD SUTJESKE I RASPO-
REDU ITALIJANSKIH, NJEMAČKIH I BUGARSKIH JEDINICA**

**Komanda 2 armije
Operativno odjeljenje**

**br. 9717
stiglo 14-VI-43**

**Predmet:
Pisani telegram
Od Komande VI arm. korp.
operativno**

otprema 13-VI-43

datum i čas 20.30

prijema 14-VI-43

Komandi 2 armije operativno

Br. 8917/Op. prot.

Pisani telegram Komande trupa Crne Gore.

Počinja.

„Br. 5181/Op. Novosti od 12 juna u 6 časova.

**Sektor „Ferrara“: Jedar, dio partizanskih snaga pošto je razbio
obruč u zoni sjeverno od Sutjeske, izgleda da je stigao u zonu južno
od Jeleča (VS-BL)¹.**

U toku je pridolazak njemačkih pojačanja u dolini Sutjeske.

**Divizija „Princ Eugen“: Napada u pravcu Ozrena (VH-AZ) da
bi se spojila sa 118 divizijom i sjeverno od Mratinja (VQ-AT) za-
uzela svu zapadnu obalu na donjem toku Pive i spriječila da parti-
zanske snage sa istočne obale pojačaju one snage koje se bore u
sektoru Sutjeske.**

**47 pješ. puk je završio svoj raspored istočno od Pive frontom
prema zapadu, povezavši se sa divizijom „Princ Eugen“ u Kostovoj
Gredi (VU-AT) i sa Prvom njemačkom alpiskom divizijom na koti
1307 (ZI-AT).**

¹ Dvanaestog juna glavnina Operativne grupe Vrhovnog štaba vo-
dila je borbu za prelaz druma Kalinovik — Foča — u pravcu Jeleča (To-
mac: Peta neprijateljska ofanziva, izdanje „Vojno Delo“ 1953 god., str.
287—289).

48 pješ. puk zadržao se na položajima dostignutim juče, izdvojivši jedan bataljon za zaštitu mostića Krstac (ZI-AL).

Uređeno je da dva bataljona 83 pješ. puka koji su bili prebačeni u Mrčajevac (ZN-AI), budu kamionima transportovani u Šavnik, gdje će preći u zavisnost divizije „Ferrara“ da bi se završile akcije u dolini Pive.

Jedinica talijansko-njemačko-bugarska stigla je na vrh Durmitora k. 2522 (ZI-AI) gdje je izvjesila zastave triju vojski.

Kako je javio ratni bilten juče. partizanski gubici se osjetno povećavaju.

Sektor „Taurinense“: da bi omogućila priliv trupa 118 divizije u sektoru doline Sutjeske, divizija proširuje zauzimanje istočne obale Tare do u Vjernoviće (ZN-AZ).

Oslobodena 4 naša vojnika.

Sektor „Venezia“: bataljon koji operiše u zoni Klisura uništio je grupu sakrivenu među liticama. Utvrđeno je da su ustanici imali 25 mrtvih a mnogi drugi pali pogodeni među stijenjem. Naši jedan mrtav i tri ranjena.

Bataljon je uzalud pokušavao da se spoji sa jedinicom njemačke formacije, naznačene da operiše istočno od Klisur

Sektor „Emilia“: Noću oko 11 časova otvorena je vatra na višemotorni avion nepoznate narodnosti koji je nadletao teritoriju pravcem jugo-istok. General Roncaglia“. Završeno.

Šesti arm. korpus 10001306

7 prepisa:

1 Ekselenciji

1 Načelniku generalštaba

1 Pomoćniku

2 Operat. odjeljenju

1 Informat. odjeljenju

1 Odjelj. telegrafskih i telefonskih veza

BR. 169

**DNEVNI IZVJEŠTAJ KOMANDE ŠESTOG ARMIJSKOG KOR-
PUSA ZA 13 JUNI 1943 GOD. KOMANDI DRUGE ARMIJE O PRO-
TIVNAPADU JEDINICA NARODNOOSLOBODILACKE VOJSKE
KOJE SU PROBILE OBRUČ SJEVERNO OD R. SUTJESKE¹**

Predmet:

Pisani telegram

V. P. 10, 14-VI-1943-XXI, u 21 čas

**Komanda 2 armije
Operativno odjeljenje**

**br. 9779
stiglo 15-VI-43**

**Od Komande VI. arm. korp. Operativno
Komandi 2 armije operativno
i na znanje:
Komandi vazduhoplovne grupacije Mostar
Br. 8953 Op.**

Pisani telegram Komande trupa Crne Gore.

Počinje.

«
„5344 Op. Novosti od 13 juna u 6 časova

Sektor „Ferrara“: partizanske snage koje operišu južno od Je-
leča (VS-BL) i koje su izbjegle opkoljavanje koje još nije potpuno
zbog zakašnjenja pokreta njemačkih jedinica, mnogo su jače nego
što je izgledalo u prvo vrijeme. Nadolaze u zonu jedinice 369 divi-
zije i 734 njemačkog puka da bi pojačale protivnapad u pravcu
juga. Sa pomenutim partizanskim snagama izbjegao je opkoljavanju
i poznati Tito sa svojom komandom.

Jedinice 118 divizije i divizije „Princ Eugen“ imaju zadatak
da vrše protivnapad u zoni istočno od doline Sutjeske. Druge jedi-
nice divizije „Princ Eugen“ napreduju u pravcu sjevera duž za-
padne obale Pive.

Divizija „Ferrara“ je juče ponovo preduzela čišćenje zapadno
sa jednim bataljonom Cr. košulja u već prešloj zoni, da bi svršila
sa dijelovima ustaničkih grupica ostalih u zoni. Ta akcija će biti
nastavljena, upotrebivši takođe i 83 pješ. puk koji je prebačen ka-
mionima stigao u Savnik. Pronađeni mnogobrojni partizanski lje-
ševi i oslobođena dva naša vojnika, ranije zarobljena od partizana.

¹ Vidi dok. broj 208 — objašnjenje pod 1.

Sektor „Taurinense“: nastavlja čišćenje zauzete zone. Pronađeni mnogobrojni partizanski lješevi i nešto pušaka. Oslobođen je jedan naš vojnik bivši partizanski zarobljenik. Uhapšeno nekoliko sumnjivih.

Sektor „Venezia“: prema izvještaju muslimanskog komandanti naznačeno je prisustvo Rada Korde u zoni Tocilovo (PN-AN) Juče uzoru je izvršeno čišćenje zone sa pojačanom jedinicom.

Sudarivši se sa grupicom naoružanih, jedinica je ubila 5 lica, hapseći sestru i rođaku Rada Korde koje su pripadale toj grupici. Ostala lica su uspjela da pobjegnu. U toku je prevoz kamionima u zonu II 383 iz Podgorice da bi se intenzivnije sprovela akcija čišćenja.

U sukobu sa grupom u zoni Klisura naši gubici, u koje, po jučerašnjim izvještajima, treba ubrojiti i one iz muslimanske grupe koja je operisala sa našim jedinicama, su sljedeći: jedan mrtav i dva ranjena.

Njemačke jedinice operišu u zoni sjeverno od Klisure s ciljem da zarobe Rada Kordu².

Završeno.

General Roncaglia"
VI arm. korpus 1100 1400

prepisi.

- 1 prepis Ekselenciji
- 1 „ Načelniku štaba
- 1 „ Pomoćniku
- 2 „ Operativnom odjeljenju
- 1 „ Informativnom „

² Vidi dok. broj 209 — objašnjenje pod 3.

47 pješ. puku prijavilo se 5 naših oficira i 125 vojnika koji su pobjegli iz zarobljeništva za vrijeme povlačenja partizana u neredu. Referisali su da su zarobljeni oficiri iz 383 pješ. puka strijeljani zajedno sa vojnicima jer nijesu više bili u stanju da izvrše nikakav zadatak, (dopisano:) Tražiti imena 5 spašenih oficira.

Još nekoliko zarobljenika izgleda da slijede formacije prešle preko Pive.

U selu Šariću (ZL-AR) je nađen neutvrđeni broj drugih naših zarobljenika i lješeva italijanskih vojnika.

U blizini Jerinića (ZI-AT) pronađeno 100 lješeva čija je identifikacija u toku da bi se utvrdilo da li se radi o partizanima ili našim zarobljenim vojnicima³.

Sektor „Taurinense“. Divizija je izvršila zadatak određen joj u okviru italijansko-njemačkih operacija.

Jako čuvani gazovi na Tari, danas počinje sistematsko čišćenje u zoni između Tare i Čeotine. U čišćenju od juče uhapšeno 9 sposobnih ljudi.

Sektor „Venezia“. Aktivnost patrola u zoni Klisura. Jedinica u službi osiguranja puta sreća je blizu Kanja (PL-AL) 3 sumnjiva lica, od kojih je jedno ubila, drugo uhapsila dok je treće ranjeno uspješno da pobjegne ostavivši pušku. >

General Roncaglia. Završeno.

15-VI-Mr.

Šesti arm. korpus 19401406

³ Četrnaestog juna glavnina Operativne grupe prešla je cestu Kalinovik—Foča i sve jedinice su bile pod neposrednom komandom Vrhovnog štaba i druga Tita. Međutim, zbog teške situacije u kojoj se nalazila Treća divizija, Vrhovni štab je izdao naređenje da se ona podijeli po grupama i da se poslije proboja kroz neprijateljski obruč prikupi na određenu prostoriju Ulog—Kalinovik.

BR. 224

**DNEVNI IZVJEŠTAJ KOMANDE ŠESTOG ARMIJSKOG KOR-
PUSA ZA 15 JUNI 1943 GOD. KOMANDI DRUGE ARMIIJE O CI-
SCENJU TERENA POSLIJE PROBOJA JEDINICA NOVJ NA
SUTJESCI**

**Komanda 2 armije
Operativno odjeljenje
Br. 9917
stiglo 17-VI-1943-XXI**

**Primljeni pisani telegram
16 juna 43**

**Prepis ... Operativnom odjelj.
dat prepis**

**Od Komande VI arm. korp. informativno
Komandi 2 armije informativno
i na znanje:**

**Komandi vazduhoplovne grupacije Mostar
9048/0p. Pisani telegram Komande trupa Crne Gore.
Počinje. Novosti od 15 juna u 6 časova. Sektor „Taurinense“:**

Jedinice u čišćenju zone na zapadnoj obali ubile su 3 naoružana lica uzimajući im oružje. Uhapšeno 6 sumnjivih. Njemačka jedinica operiše u Padanj¹ (VH-BN) protiv partizanskih snaga koje od zone Jeleča teže ka istoku. Druge partizanske snage, prebjegle sjeverno od Jeleča, tučene su u zoni Miljevina (VH-BQ) i produžuju da se povlače ka sjeveru gonjene od strane njemačkih jedinica i tučene avijacijom. Sektor „Ferrara“: nastavlja se čišćenje zone koja se nalazi između Pive, Tare i Durmitora, natjerujući dijelove i na lijevu obalu Pive. Oslobođeni su drugih 228 vojnika, bivših partizanskih zarobljenika. 47 pješ. puk čisteći zonu između k. 478 (VU-AT) i Jeriniča (ZI-AT) naišao je na lješeve 8 naših oficira. Zarobljeno 9 naoružanih lica koji su strijeljani na licu mjesta. Drugi naši zarobljeni oficiri koje su oslobodile njemačke jedinice izgleda da su upućeni u Šesti arm. korp. Bataljoni 83 pješ. puka očistili su zonu Bijeke (ZI-GS), hapseći 17 sumnjivih lica. Njemačka komanda

¹ Redakcija nije mogla ustanoviti na koje se mjesto odnosi.

javlja da su partizanske formacije, koje su bile pritiješnjene između Pive i Sutjeske, većim dijelom razbijene². Skromni dijelovi tih snaga pokušavaju da otvore prolaz u pravcu zapada, vršeći napad u lijevoj zoni. Divizija „Princ Eugen“ napreduje ka sjeveru da smanji obroč opkoljavanja. U borbama od 15 do danas, zahvaljujući savezničkim trupama, neprijatelj je imao sljedeće utvrđene gubitke: mrtvih 3.500, zarobljenih 2.500. Sektor „Venezia“: 84 pješ. puk u zoni Klisura stupio je u vezu s njemačkim jedinicama naznačenim u biltenu od 13. Stoga je komanda tih jedinica 16 t. m. uputila 84 pješ. puk da završi sa operacijama zaključno sa 16 t. m., ako ne bude došlo do predaje do tog datuma. Operacije će biti ponovo preduzete usklađujući italijansku i njemačku akciju. Divizija je prihvatila njemački zahtjev i naše jedinice čuvaju prilaz Klisuri da bi spriječile da pojedine grupe pokušaju da izbjegnu zarobljavanje, za vrijeme pregovora. Patrola u službi čuvanja puta ubila je u blizini Dobrakova 4 lica koja su na poziv da stanu pokušala da pobjegnu. General Roncaglia. Završeno.

Šesti arm. korpus.

² Odnosi se na jedinice Treće udarne divizije, koja je u svojstvu zaštitnice padala iz okruženja u okruženje, tako da je 13 juna došlo do najtežeg okršaja na Ozrenu — lijeva obala Sutjeske, gdje je poginuo * komandant divizije, narodni heroj Sava Kovačević, i gdje je glavnina divizije razbijena. Poslije razbijanja, jedni dijelovi divizije prikupljali su se van obruča i kretali u pravcu glavnine Operativne grupe, a drugi dijelovi — u pravcu Crne Gore i Sandžaka. Dijelovi koji su se probili u pravcu glavnine formirali su nove bataljone Prve dalmatinske i Pete crnogorske brigade, a ostali dijelovi radili su na terenu i reorganizovali vojne jedinice koje su se, ponovnim dolaskom naših snaga iz Bosne, u septembru 1943 god., uključivale u svoje matične ili nove jedinice. Vidi dok. broj 45 objašnjenje pod 2 i 3.

BR. 214

**IZVJEŠTAJ KOMANDE ŠESTOG ARMIJSKOG KORPUSA ZA 16
JUNI 1943 GOD. KOMANDI DRUGE ARMIJE O ČIŠĆENJU ZONE
IZMEĐU PIVE I DURMITORA**

Predmet: Prepis upućen Informativnom odjelj.

**Komanda 2 armije
Operativno odjeljenje**

**br. 9936
stiglo 17-VI-43-XXI**

**Pisani telegram
Od Komande VI arm. korp.
operativno
Komandi 2 arm. operativno
i na znanje:
Komandi vazduhoplovne grupacije Mostar.
Br. 9110/0p.**

**otprema 17-VI-43-XXI
datum i čas 12.00
prijema 17-VI-43-XXI
16.30**

**Pisani telegram Komande trupa Crne Gore. Počinje.
Br. 5569'Op. Novosti od 16 juna u 6 časova.**

Sektor „Taurinense“: Nastavlja se čišćenje desne obale Tare. Uhapšena su 4 sumnjiva lica i ubijena 2 koja su pokušala da pobjegnu. Prikupljeno nekoliko pušaka.

Sa lijeve obale Tare pucano je bez posljedica na našu patrolu. U toku je premještanje 724 njemačkog puka u Prijepolje, a bugarskog u Pljevlja.

Jedinice 369 njemačke divizije nastavljaju napad na neprijatelja koji se povlači na istok i sjeveroistok od Jeleča.

Sektor „Ferrara“: Nastavlja se čišćenje zone između Pive i Durmitora. Uhapšena 24 sumnjiva lica i ubijena 3, koja su pokušala da bježe. Prikupljeno 2 mitraljeza i nekoliko pušaka. Njemačka komanda javlja da partizanske snage koje su pokušale da otvore prolaz kod Tjentišta, vidjevši da su im pokušaji uzaludni, počinju da se dijele. Obruč nastavlja da se sužava. Broj mrtvih partizana, kako su utvrdile italijansko-njemačke snage, popeo se na 4.500. Dalje su

otkrivene velike jame u kojima su nagomilane stotine lješeva, većim dijelom umrlih izgleda od pjegavog tifusa a ne od trbušnog, kako tvrdi jedan naš ljekar oficir koji je pobjegao iz ropstva.

Izgleda da je među palima prepoznat Sava Kovačević. U Mostar su stigli 13 vojnika divizije „Ferrara“ i „Venezia“ koji su pobjegli iz ropstva.

Sektor „Perugia“: Nacionalistička patrola pri pretraživanju zone Petrovići (ZP-EQ) ranila je jednog naoružanog čovjeka koji je na poziv da stane odgovorio vatrom.

General Roncaglia. Završeno.
VI arm. korpus 0900 1706

18-VI
MP

BR. 215

DNEVNI IZVJEŠTAJ KOMANDE ŠESTOG ARMIJSKOG KORPUSA ZA 17 JUNI 1943 GOD. KOMANDI DRUGE, ARMIJE O REZULTATIMA BOJEVA NA TERITORIJI CRNE GORE ZA VRIJEME PETE NEPRIJATELJSKE OFANZIVE

Predmet:

Komanda 2 armije
Operativno odjeljenje

br. 9958
stiglo 18-VI-1943-XXI

otpreme 17-VI-43-XXI
datum i čas 20.30
prijema 17-VI-43-XXI
22.45

pisani telegram
Od Komande VI arm. korp. operativno
Komandi 2 armije operativno
i na znanje:
Komandi vazduhoplovne grupacije u Mostaru

Br. 9137/Op. Pisani telegram Komande trupa Crne Gore. Počinje.
Br. 5600/0p. Novosti od 17 juna u 9 časova

Završen je operativni ciklus protiv Titovih partizanskih formacija koje su pokušale da iz Hrvatske preko Crne Gore pređu u

Albaniju¹, a koji je počeo 14 maja herojskim otporom u oblasti Piperà, 383 pješ. puka divizije „Venezia“ naknadno pojačanog dana 16 maja 127 pješ. pukom divizije „Firenze“ i LXXXVI bataljonom Crnih košulja.

Gore pomenute formacije, odbačene sa juga i istoka od divizije „Ferrara“, 83 pješ. puka divizije „Venezia“, CXVI bataljona Crnih košulja, Prve alpske njemačke divizije, 61 bugarskog pješ. puka, 724 njemačkog pješ. puka i alpske divizije „Taurinense“, prekinuta u svom povlačenju od divizije SS „Princ Eugen“, borbenih grupa njemačkih divizija 369 i 118 i puka „Brandenburg“, bile su opkoljene između Drine, Pive, Sutjeske i gotovo cijele uništene².

Može se uzeti da su cjelokupni gubici veći od 10.000 ljudi³, i kolikogod da je mnogobrojan materijal sakupljen s naše strane i još mnogobrojniji onaj koji su sakupile njemačke jedinice, pretpostavlja se da mnogo od toga još nije sakupljeno jer je bačeno u rijeke ili duboke provalije.

Naše jedinice ostaju još u zoni između Pive i Tare s ciljem da nastave dalje čišćenje. Mnogo slučajeva rastjerivanja neprijatelja.

Alpska divizija „Taurinense“ proširuje svoje čišćenje između Tare i Četotine, gdje su označeni ostaci partizanskih i četničkih formacija⁴.

General Roncaglia. Završeno.

VI arm. korp. 19001706

7 prepisa:

1 Ekselenciji

1 Načelniku generalštaba

1 Pomoćniku načelnika generalštaba

1 Informativnom odjeljenju

2 Načelniku Operativnog odjeljenja

1 Odjeljenju telegrafskih i telefonskih veza

¹ Šest nedjelja prije Četvrte neprijateljske ofanzive drug Tito je imao plan da iz Bosne krene s proleterskim divizijama i nekim krajiškim snagama u Crnu Goru i Srbiju. Pravili su se planovi da pokret otpočne u martu 1943 godine. Međutim, pokret je ubrzala Četvrta ofanziva [V. Dedijer — Dnevnik, drugo izdanje (sažeto u jednu knjigu) str. 316, izdanje Jugoslovenska knjiga, Beograd, 1951].

² Vidi dok. broj 208 objašnjenje pod 1 i dok. broj 213 objašnjenje pod 2.

³ O gubicima vidi Tomac: Peta neprijateljska ofanziva, izdanje „Vojno Delo“ od 1953 god., str. 340.

⁴ Odnosi se na četničke grupe koje su se ispred Njemaca sklanjale u šumu. Vidi objašnjenje pod 3, dok. broj 182.

/

Ubijeno je 150 bolesnih partizana koje je bilo nemoguće transportovati.

Uhapšeno 156 sumnjivih.

Prikupljeno oko 100 pušaka, 3 minobacača, 5 mitraljeza, 2 protivtenkovska topa, protivtenkovski materijal, oprema i municija.

Oslobođen jedan oficir bivši partizanski zarobljenik.

Naši gubici za dva dana: 4 mrtva, 4 ranjena od kojih jedan oficir.

Divizija „Venezia“ prihvatila je akciju da bi očistila zonu Klisura (Sjenica QO-AF) gdje se sakrivaju ustaničke grupe.

Pojačan garnizon Kolašin jednim bataljonom Crnih košulja.

Sektor „Perugia“. Izvršeno čišćenje u zoni Podvrš (Trebinje UM-GM) gdje je naznačena grupica od 50 partizana izbjegla opkoljavanju u dolini Pive.

Naša jedinica sukobila se sa formacijom ustanika i ubila jednoga.

Ostali partizani su se razbježali.

Uhapšeno 40 sumnjivih lica.

Sektor „Podgorica“. Produžujući razoružanje nacionalističkih formacija, oduzeto je 700 pušaka i 5 komada automatskog oružja.

Sektor „Emilia“. Vršiti se spašavanje vezanog balona protivavionske mreže Brindizi koji se spustio u zonu Ledenice (Trebinje VM-EL), pošto su mu popucali konopci.

General Roncaglia. Završeno.
VI arm. korpus 08301906

BR. 224

**IZVJEŠTAJ KOMANDE ŠESTOG ARMIJSKOG KORPUSA ZA 19
JUNI 1943 GOD. KOMANDI DRUGE ARMIJE O ČIŠĆENJU TE-
RENA NA PODRUČJU PIVE, TARE, ČEOTINE I DURMITORA**

**Predmet:
Pisani telegram**

**Komanda 2 armije
Operativno odjeljenje
br. 10065
stiglo 20-VI-43**

Od Komande VI arm. korp. operativno Komandi 2 armije operativno	otpreme 19-VI-43
i na znanje:	datum i čas 19.00
Komandi vazduhoplovne grupacije	prijema 20-VI-43
Mostar	0.30
Br. 9211/Op. protokola	

**Pisani telegram Komande trupa Crne Gore. Počinje
„Br. 5630/0p. Novosti od 19 juna u 6 časova**

Sektor „Taurinense“: otpočelo čišćenje od strane 4 alpiskog puka u zoni između Čeotine i Tare. U akciji patrole u zoni Bijelobor (ZI-AT) ubijena dva partizana.

Naznačen priliv partizanskih grupica u zoni Prenčani (KI-AI). Nastavlja se pokret ka Priboju ešelona trupa Von Ludviger, 724 njemačkog puka i 61 bugarskog puka.

Sektor „Ferrara“: nastavlja se čišćenje zone između Pive, Tare i Durmitora. Uhvaćen 1, strijeljano 6 naoružanih partizana i uhapšena 2 sumnjiva lica.

Naši gubici: 1 ranjen.

Sektor „Venezia“: 84 pješ. puk juče je preduzeo akciju protiv grupe u zoni Klisura, došavši u sukob sa ustanicima ugniježđenim u stijenama i branjenim mitraljezima.

Protivnički utvrđeni gubici: 8 mrtvih; naši: jedan oficir mrtav i jedan vojnik ranjen.

Akcija se nastavlja. General Roncaglia". Završeno.

Sesti arm. korpus 16451 90643

7 prepisa:

1 Ekselenciji

1 Načelniku generalštaba

1 Pomoćniku načelnika generalštaba

2 Operativnom odjeljenju

1 Informativnom odjeljenju

1 Odjeljenju telegrafsko-telefonskih veza

BR. 218

DNEVNI IZVJEŠTAJ KOMANDE TRUPA CRNE GORE ZA 5 AV-
GUST 1943 GOD. VIŠOJ KOMANDI ORUŽANIH SNAGA „SLO-
VENIJA—DALMACIJA" O PARTIZANSKIM AKCIJAMA NA
SEKTORU KOLAŠINA I CETINJA

R. S.

Prispjeli telegram

Šalje Komanda trupa Crne Gore
Glavnoj komandi
Grupi istočnih armija
Guverneratu Crne Gore
Komandi 9 armije
Komandi Šestog armijskog korpusa

br. 7632/op. Novosti od 5 avgusta u 6 časova

Sektor „Venezia": Naši izviđački vodovi u zoni Balj (Kolašin QH-FX) i u zoni Jašovići (Peć QO-FX) razbili su partizanske grupe ovdje naznačene¹.

Sektor „Ferrara": Divizija je preuzela sektor Cetinje—Bar. Noću 2 nepoznati su prenijeli 4 km telefonske linije u okolini garnizona Petrovac². General Roncaglia.

06000508

¹ Odnosi se na Vasojevički partizanski bataljon.
- Akciju u okolini Petrovca izvela je jedna grupa partiskih radnika, koja je bila potpomognuta omladincima sa tog terena.

DNEVNI IZVJEŠTAJ KOMANDE ŠESTOG ARMIJSKOG KOR-
PUSA ZA 6 AVGUST 1943 GOD. KOMANDI DRUGE ARMIJE O
SUKOBU IZMEĐU V'ASOJEVIČKOG NOP BATALJONA I ČET-
NIKA U ZONI ANDRIJEVICE

Telegram

V. P. 10, 7 avgusta 1943 u 02,00 č.

ŠTAB VI ARM. KORPUSA — OPERATIVNO ODJELJENJE
ŠTABU II ARMIJE — OPERATIVNO ODJELJENJE

Broj 11457/Op.

Telegram primljen od Komande trupa Crne Gore. — Počinje.

Broj 7661/Op. NOVOSTI OD 6 AVGUSTA U 6 ČASOVA

SEKTOR „VENEZIA”

»

Akciju koju su otpočeli izviđački vodovi u zoni Balj i Jašovići, 0 čemu u vijestima od 5¹, nastavila su dva bataljona smjerajući prema istom cilju iz Berana i Andrijevice.

Partizanski odred, koji izgleda broji oko 250 naoružanih, zbu-
njen iznenadnom akcijom četničke formacije koja obilazi zonu, pre-
šao je granicu u Albaniji da bi izbjegao opkoljavanje².

SEKTOR „TAURINENSE”

U čišćenju zone Sljeme, o čemu u vijestima od 4, bio je ubijen
1 partizan i zarobljena dva sumnjiva.

Završeno.—

GENERAL RONCAGLIA
VI arm. korpus

7 kopija:

1 Ekselenciji

1 Načelniku generalštaba

1 Pomoćniku načelnika generalštaba

2 Operativnom odjeljenju

1 Odjeljenju „I”

1 Odjeljenju telegrafsko-telefonskih veza

¹ Vidi dok. broj 218.

¹ Radi se o Beransko-andrijevičkom (Vasojevičkom) partizanskom
bataljonu koji je brojao oko 120 boraca — protiv koga su Italijani i
četnici izvodili akcije. Nikad nije prelazio granicu Albanije.

BR. 224

**DNEVNI IZVJEŠTAJ KOMANDE ŠESTOG ARMIJSKOG KOR-
PUSA ZA 7 AVGUST 1943 GOD. KOMANDI DRUGE ARMIIJE O
DOLASKU 118 NJEMAČKE DIVIZIJE U BROADAREVO**

Telegram Predan: 8 avgusta 1943 u 12,05 č.
Primljen: 8 avgusta 1943 u 14,20 č.

**ŠTAB VI ARM. KORPUSA — OPERATIVNO ODJELJENJE
ŠTABU II ARMIIJE — OPERATIVNO ODJELJENJE**

Br. 11511/Op.
Telegram primljen od Komande trupa Crne Gore. — Počinje.

Broj 7680 Op.—
OPERATIVNE NOVOSTI OD 7 AVGUSTA U 6 ČASOVA

SEKTOR „VENEZIA“:

Otpočeli su pokreti 83 pješ. puka koji prepušta zonu Broda-
revo—Bijelo Polje 118 njemačkoj diviziji i premješta se u zonu Ko-
lašin—Mateševo—Lijeva Rijeka, da tamo smijeni 72 legiju koja je
određena za Albaniju.—

Pri čišćenju zone Šekular (QM-FX) pronađena je jedna puška.

SEKTOR „TAURINENSE“:

Pri čišćenju zone Treskavac¹ (ZN-AF) bilo je uhapšeno 12
sumnjivih.

General Roncaglia.— Završeno.—
VI. arm. korpus 19300708

7 kopija:

- 1 Ekselenciji
- 1 Načelniku generalštaba
- 1 Pomoćniku načelnika generalštaba
- 1 Odjeljenju „I“
- 2 Operativnom odjeljenju
- 1 Odjeljenju telegrafsko-telefonskih veza

¹ Redakcija nije mogla ustanoviti na koje se mjesto odnosi.

BR. 224

DNEVNI IZVJEŠTAJ KOMANDE ŠESTOG ARMIJSKOG KORPUSA ZA 1 SEPTEMBAR 1943 GOD. KOMANDI DRUGE ARMIIJE O AKCIJAMA IZVIĐANJA I ČIŠĆENJU TERENA OD PARTI ZANA—ILEGALACA NA TERITORIJI CRNE GORE

Telegram Predan: 2.IX.1943. u 21,00 čas
Primljen: 3.IX.1943. u 03,30 časova

ŠTAB VI ARMIJSKOG KORPUSA — OPERATIVNO ODJELJENJE
ŠTABU II ARMIIJE — OPERATIVNO ODJELJENJE

Br. 12444/op.

Telegram primljen od Trupa Crne Gore.— Počinje.—

Br. 8750/op.— NOVOSTI OD 1 SEPTEMBRA 1943 U 6 ČASOVA

SEKTOR 118 DIVIZIJE

Čišćenje zone Trebišinje¹, o čemu u vijestima»od 31 avgusta²- naišlo je na napuštene naseobine koje su bile skoro potpuno popaljene.

Četnici koji su bili na položajima na uzvisinama istočno od Cepkovića—Višegrad (XI-CD) pobjegli su kad su im se približile trupe.

Ukupna jačina četnika u zoni istočno od Ustiprače cijeni se na 300.

Patrole su izvidale teritoriju između Pive i Tare u zoni Golije (Zabljak AV) a da nijesu naišle na neprijatelja.

Po dolasku naših izviđačkih patrola u Pivski Man. (VU-AI) partizani su počeli da ga napuštaju i otišli su 29 u pravcu sjevera.

SEKTOR „TAURINENSE“

Odredi bataljona „Ivrea“ pri izviđanju zone Miločani (Nikšić ZL-GM), Sjenokosi (ZI-GO)—Presjeka—Dubrave (ZI-GO) našli su sela napuštena.

Noćne zasjede koje su vršili bataljoni M. V. S. N. (Ljotićeva srpska straža?) u Podkraju (XL-FM) i Kolatsinovićima (XN-FN) nijesu naišle na novosti.

SEKTOR „VENEZIA“

Grupa urođenika, koja pripada diviziji, po zapovijesti italijanskog oficira sukobila se u zoni Trepča—Kolašin (QH-GK) sa odre-

¹ Redakcija pretpostavlja da se odnosi na Trebosilje.

² Ovim vijestima Redakcija ne raspolaže.

dom od 20 komunista, od kojih su ubili jednog i jednog zarobili, koji je bio strijeljan³.

Zasjede koje su izvršene u noći na 31 u zoni Troglav Brdo (CL-FK) imale su negativni rezultat.

Pogranične straže u izviđanju zone Javorova (Peć RG-GS) našle su normalnu situaciju.

SEKTOR „EMILIA“

Izviđanja koja su ove noći izvršili brodovi mornarice u morskoj zoni poluotoka Molunata (Kotor ER-EX), u cilju pronalaska neprijateljskih podmornica, dala su negativne rezultate.

SEKTOR „PODGORICA“

U kraju Zavala (Nikšić XT-FI) komunisti su postavili zasjedu vođi nacionalnog pokreta.

U borbama su komunisti navodno izgubili 6 mrtvih i 3 zarobljena i neustanovljen broj ranjenih⁴.

Naređeno je da 1 četa izvrši čišćenje zone.

Završeno.

General Roncaglia —
VI armijski korpus 02050309

7 kopija:

1 Ekselenciji

1 Načelniku generalštaba

1 Pomoćniku načelnika generalštaba

2 Operativnom odjeljenju

1 Informativnom odjeljenju

1 Odjeljenju telegrafsko-telefonskih veza

* Radi se o napadu dijelova Vasojevičkog partizanskog bataljona na četničku kolonu na komunikaciji Berane—Andrijevica.

³ Trideset prvog avgusta grupa partizana od 9 ilegalaca i 4 simpatizera nalazila se u Zavalu u neposrednoj blizini puta. Dva ilegalca iz te grupe trebalo je da pređu ta večeri preko Morače za Kuće, Bratoroziće i Brskut.

Preko istog terena vratio se iz Vasojevića Bajo Stanišić sa svojom pratnjom od 60 ljudi. Partizani su otkriveni i iznenađeni su se našli u obruču.

Rezultati ovog sukoba bili su sljedeći:

poginula je drugarica Olga Popović, probili su se kroz obruč: Vojin Todorović, Minja Đukić, koji je 1944 god. ubijen od četnika u selu Rogarne, Mićko Đukić i Mihailo Novaković. Ranjeni i probili se kroz neprijateljski obruč: Luka Vučinić, Jagoš Jovanović, Stanka Popović i Anđa Mihailović.

Uhapšeni su simpatizeri: Luka Stojanović i Milena Piletić sa djetetom od 4—5 godina, a Savo Đukić i Dina Dragičević su uspjeli da izbjegnju hapšenje.

BR. 224

DNEVNI IZVJEŠTAJ KOMANDE ŠESTOG ARMIJSKOG KOR-
PUSA ZA 2 SEPTEMBAR 1943 GOD. KOMANDI DRUGE ARMIJE
O REPRESALIJAMA NA SEKTORU KOLAŠINA

Telegram V. P. 10, 4 septembra 1943 u 12,00 č.
VI ARMIJSKI KORPUS — Operativno odjeljenje
ŠTABU II ARMIJE — Operativno odjeljenje

Br. 12461/Op.

Telegram primljen od Komande trupa Crne Gore:
„ „ „Br. 8642/Op. Novosti od 2 septembra u 6 časova

Sektor 118 divizije:

Izviđačke patrole ubile su dva partizana kod Krsca (Kolašin
ZI-AL).

Dne 31 avgusta 20 partizana je izbjeglo gonjenju patrola u zoni
Bukovica (XL-AB) i pobjeglo prema zapadu.

Sektor „Taurinense“:

Odredi bataljona „Ivrea“ vršili su zasjedu u mjestima Lipova¹,
Pistelička Glavica (Nikšić ZN-GS), Gola Strana (ZN-GU), Orah
(ZP-GO). Nema novosti.

Sektor „Venezia“:

Radi represalija za napad na autokolonu, o čemu u vijestima
od 30 avgusta, izvršeno je dne 31 avgusta čišćenje zone Trebaljevo
—Lukačko Brdo (Kolašin NH-GO)—Sjerogošte (NH-GS)—Štitarica
(NK-GS). Uhapšena 4 lica, zapaljene 32 kuće za koje se sumnja da
su komunističke. Za vrijeme požara došlo je do eksplozije sakrivene
municije.

Izvršene su zasjede u noći na 1 septembar u zoni Trešnjevik
(M. Lisa ON-FX) sa negativnim rezultatom.

Pri čišćenju izvršenom oko sela Kuća² (PL-GQ) nisu nađene
komunističke grupe koje su tamo zapažene.

Sektor „Emilia“:

U noći na 2 nepoznata lica pucala su iz pištolja na naše straže
u zoni Lokve (Kotor VO-EU) bez uspjeha.

¹ Redakcija pretpostavlja da se odnosi na Lipovu Ravan.
* Vjerovatno Kurikuće

Čišćenje, o kojem je javljeno u vijestima od 1 t. mj., izvršeno je u zoni Dolovigram³ (Nikšić XV-FI).

Dalji sukobi između partizanskih i nacionalističkih snaga.

Ceta koja je bila upućena na čišćenje pronašla je lješ partizanke koja je ostala ubijena i mnogobrojne tragove krvi, umetke za naboje i materijal za mine⁴.

GENERAL RONCAGLIA" " "
VI ARMIJSKI KORPUS 1045030943

7 kopija:

- 1 Ekselenciji
- 1 Načelniku generalštaba
- 1 Pomoćniku načelnika generalštaba
- 2 Oper, odjeljenju
- 1 Odjeljenju „I“
- 1 Odjeljenju telegrafsko-telefonskih veza

BR. 223

22* 525

DNEVNI IZVJEŠTAJ KOMANDE ŠESTOG ARMIJSKOG KORPUSA ZA 4 SEPTEMBAR 1943 GOD. KOMANDI DRUGE ARMIJE O ČIŠĆENJU TERENA OD PARTIZANA NA PODRUČJU CRNE GORE

Telegram

V. P. 10, 5 septembra 1943 u 15,00 č.

VI ARMIJSKI KORPUS — Operativno odjeljenje
ŠTABU II ARMIJE — Operativno odjeljenje
Broj 12520/0p.

Telegram primljen od Trupa Crne Gore:

„ „ „Br. 8723'Op. Novosti od 4 septembra u 6 časova

Sektor 118 divizije:

Naveče 2 bio je izviđački odred 111/75 lovačkog puka napadnut od mnogobrojnih pobunjenika u zoni Kapetanovo Jezero (Nikšić XP-GM), te imao 1 mrtvog i nekoliko ranjenih. U toku su akcije čišćenja spomenute zone¹.

^a Redakcija pretpostavlja da se odnosi na zonu Dolovi.

⁴ Vidi objašnjenje pod 4 uz dok. broj 221.

¹ Četvrti bataljon Pete crnogorske udarne brigade (vidi objašnjenje 2 pod dok. broj 44) napao je odred njemačkih vojnika, koji je došao na jedan katun blizu Kapetanova Jezera. Odred je uništen (vidi dok. broj 224) a ratna sprema zaplijenjena. Njemci su zbog toga vršili represalije nad stanovništvom.

Pokret partizana, među kojima II proleTERSka divizija, prema zoni između Goražde i Foče potvrđen je od strane njemačkih štabova i VI arm. korpusa.

Ustikolina (Sarajevo VQ-BS) i Han Osanica (Višegrad ZI-BU) zauzeti su od komunista 3 ujutro. Četnici koji su se povukli na desnu stranu Drine namjeravaju da se suprotstave napredovanju komunista.

U toku je čišćenje zone Boljanići (Zabljak XN-BF)—Veljopolje (XN-BF)—Kosovi (XI-BH).

Sektor „Taurinense“:

Četa bataljona „Exille“ izvršila je izvidanje u smjeru puta Grahovac (Trebinje US-FT)—Golo Brdo—Dulov Do (VK-FT)—Zagora—Okolišta (VK-FV)—Osječenica (OS—FV), a da nije naišla na novosti. Četa bataljona „Ivrea“ pri čišćenju zone Presjeka (Nikšić VU-GQ)—Nozdre (VU-GU), Duga uhapsila je dva sumnjiva lica. Zapažene su izvidnice na k. 1334- (Trebinje VS-GU) po znakovima dimom sa k. 172¹ Ravna Vlaka (VO-GS).

Odred bataljona „Ivrea“ pri čišćenju zone Javorak (Nikšić ZL-GU)—Jablan Brdo (ZI-GU)—Pakline (ZI-GS)—Dubrave (ZI-GQ) uhvatio je 2 sumnjiva lica i predusreo stanovništvo, koje je bježalo pri njegovom približavanju.

Bataljon M. V. S. N. (Ljotićeva vojska?) postavio je zasjedu u noći na 2 septembra oko naselja Frutak—Tvorilo (ZT-EN) bez uspjeha.

Sektor „Venezia“:

Izvidanje izvršeno 2 od strane M. V. S. N. u zoni Crnugovići (Vardište KI-BQ)—Međurečje (LI-BQ) nije dalo novosti.

Čišćenje koje je izvršila četa 111/84 puka u zoni Trepča (Kolašin QH-GK) imalo je negativan rezultat.

Četa 11/84 puka pri izvidanjima zone Konjsko Brdo (PL-GM) našla je zonu u normalnom stanju.

Patrola urođeničke bande pod komandom našeg oficira bila je juče napadnuta vatrom iz automatskog oružja i pušaka u zoni Vjetarnik k. 1473 (PN-FK) bez uspjeha. Nije bilo moguće zarobiti napadače zbog guste šume.

GENERAL RONCAGLIA" " "
VI ARMIJSKI KORPUS 18300409

6 kopija:

1 Ekselenciji

1 Načelniku generalštaba

2 Operativnom odjeljenju

1 Odjeljenju „I“

1 Odjeljenju telegrafsko-telefonskih veza

" Redakcija pretpostavlja da se odnosi na k. 1234.

* Vjerovatno kota 1721

BR. 224

**DNEVNI IZVJEŠTAJ KOMANDE ŠESTOG ARMIJSKOG KOR-
PUSA ZA 5 SEPTEMBAR 1943 GOD. KOMANDI DRUGE ARMIJE
o ČIŠĆENJU TERENA OD PARTIZANA I ITALIJANSKIM GU-
BICIMA KOD KAPETANOVA JEZERA (NIKŠIĆ)**

Telegram V. P. 10, 6 septembra 1943 u 19.00
Primljeno: 6 septembra 1943 u 24,10

VI arm. korpus Operativno odjeljenje
Stabu II armije Operativno
odjeljenje

Broj 12555/Op.

Komanda 2 armije
Operativno odjeljenje
Br. 15179
primljeno 7.IX.43.

Telegram primljen od Trupa Crne Gore: — Počinje.—
„ „ „Broj 8731/Op.

Novosti od 5 septembra u 6 časova

Sektor 118 divizije: Po obavještenjima žandarmerije Goražde pro-
izilazi da je prekinuta cesta i pruga između Goražde i Foče.
U toku su provjeravanja. Gubici koje je pretrpio odred napadnut
u zoni Kapetanovo Jezero (Nikšić XP-GM), o čemu u vijestima od
4, popeli su se na 6 mrtvih, 7 ranjenih i li nestalih¹.

III/750 nastavio je čišćenje spomenute zone te uhvatio 10 zaro-
bljenika.

Nastavlja se čišćenje zone zapadno od Boljanića.

Sektor „Taurinense“: četa bataljona „Pinerolo“ izvršila je izvidanje
u zoni Man. Kosijerovo (Trebinje UK-GK) te našla normalno stanje.

Odredi bataljona „Ivrea“ izvršili su čišćenje s onu stranu ceste
za Javorak doprijevši u Lipovu Ravan (Nikšić ZN-GS), Pistelička
Glavica (ZN-GS) ne naišavši na novosti. U toku su čišćenja i noćne
zasjede od strane LXXXI bataljona M. V. S. N. u zoni Lupoglav
(ZN-FP), Velji Garač (ZR-FL) gdje je zapažen odred pobunjenika.

¹ Vidi objašnjenje 1 uz dok. broj 223.

Sektor Podgorica: Ceta 111/47 pri izvidanju zone Batuna (Cetinje ZP-EQ)—Gravići (XN-ED) našla je normalno stanje.

General Roncaglia. Završeno.—" " "
VI armijski korpus 1000509

7 kopija:

- 1 Ekselenciji
- 1 Načelniku generalštaba
- 1 Pomoćniku načelnika generalštaba
- 2 Operativnom odjeljenju
- 1 Odjeljenju „I“
- 1 Odjeljenju telegrafsko-telefonskih veza

BR. 225

NAREĐENJE ŠTABA ZETSKOG ČETNIČKOG ODREDA OD 7 OKTOBRA 1943 GOD. KOMANDANTU DANILOVGRADSKE BRIGADE DA IZVRŠI MOBILIZACIJU PETRUŠINSKOG, KOSOVO-LUŠKOG I MARTINIČKO-BRAJOVIČKOG BATALJONA

STAB
ZETSKOG ČETNIČKOG ODREDA

Str. Pov. br. si.

7. oktobra 1943 god.

P O L O Ž A J

NAJHITNIJE — NA LIČNOST

KOMANDANTU

DANILOVGRADSKE BRIGADE — kap. g. M. Đuroviću¹

Položaj

Zbog nastale situacije i potrebe što brže evakuacije talijanskih trupa iz Bjelopavličke doline, o čemu će Vam reći sve detaljno marin, kap. g. Jovović², odmah izvršite mobilizaciju Petrušinskog, Kosovoluškog i Martiničko-Brajovičkog bataljona, ne obavještavajući ih o cilju koji se ima postići u ovoj radnji³.

¹ Milovan Đurović, kapetan bivše jugoslovenske vojske

² Jakov Jovović

³ Očekujući dolazak Njemaca Italijani su htjeli da se povežu sa svojim snagama u Vasojevićima, gdje se nalazila divizija „Venecija“, a četnici su imali namjeru da preuzmu vlast na terenu sreza Danilovgradskog i da se ujedno povežu sa četnicima u Vasojevićima.

U ostvarenju ovog cilja italijanska posada iz Danilovgrada, jedan bataljon jačine oko 1700 vojnika, krenula je prema Gostilju Martiničkom, odakle je trebalo da se prebaci pravcem Kamenik—Rovca—Kolašin—Vasojevići. U njenoj pratnji nalazilo se oko 150—200 četnika.

U to vrijeme na ovom terenu nije se nalazila naredna jedinica NO vojske, a momentalno je tu bila grupa drugova — članovi Okružnog komiteta Podgorice, Sreskog komiteta — Danilovgrad i dva člana Pokrajinskog komiteta KPJ za Crnu Goru. Oni su stupili u kontakt s Italija-

**Bataljone snabdjeti sa hranom od najmanje dva dana.
Mobilizacijsko mjesto Slatina, gdje se bataljoni imaju prikupiti**

NEIZOSTAVNO 8. ov. mj. do 18 časova.

Pošto je kap. g. Jov'ović, kao načelnik štaba Glavne komande dobio tačna uputstva, to ćete u saglasnosti sa njime izvesti ovaj zadatak po uputstvima, koja ćete od njega usmeno dobiti.

Smatram za potrebno da komandantu ukažem na ovu neobično važnu radnju, koja je istovremeno spasonosna i donosi mir i red ovome kraju, koji je bio ugrožen zbog poznatog prisustva.

Poslije izvršenja zadatka pismeno me izvijestiti ko se nije odazvao pozivu.

**KOMANDANT, PUKOVNIK
Bajo J. Stanišić**

nima pozivajući ih na saradnju. Pošto ovi nijesu htjeli da pređu na stranu partizana, donijeli su odluku da se vrate. Grupa partizana na čelu sa Radojem Dakićem-Brkom, kojoj je prišlo nekoliko seljaka (partizana i seljaka bilo je ukupno 30), napravila im je zasjedu i sa njima vodila borbu na putu od Gostilja Martiničkog do Martinića. U ovoj borbi zarobljeno je 500 Italijana, zaplijenjeno 320 mazgi i konja natovarenih municijom i hranom. Bilo je više ranjenih i nekoliko mrtvih na strani Italijana i četnika.